

On our English language New Website

WWW.PREETNEWS.COM

preetnews2020@gmail.com

PREETNAMA ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

ਨਿਊਯਾਰਕ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ

Online and Print Media +1 201-312-4180

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਖਬਰਾਂ, ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦੇਖੋ ਸਾਡੀ ਵੈਬਸਾਈਟ
www.preetnama.com

ਸਾਲ 2, ਅੰਕ 69, ਮਿਤੀ : 16 ਸਤੰਬਰ, 2020 ਤੋਂ 22 ਸਤੰਬਰ 2020 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਪਿਟਾਰੀ - ਭਾਗ - 2 ਗੂੰਗੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲੁਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਜਗਤ ਨਾਨੀ, ਚਾਚੀ ਤੇ ਭੂਆ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੇਮ

ਅਜੋਕੀ ਖੋਖਲੀ ਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਖੋਖਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ। ਹੁਕ ਜਿਹੀ ਉਠਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬਚਪਨ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਉਹ ਪਲ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਮਮਤਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੇ ਮਮਤਾਮਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਯਾਦਾਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਨਾਨੀ ਪਰੇਮ। ਨਾਨੀ ਪਰੇਮੋ ਮੇਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੁਹੱਲੇ ਦੀ ਨਾਨੀ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਕਾਰਣ ਸੀ - ਉਸਦਾ ਮਮਤਾ ਭਰਿਆ ਸੁਭਾਅ। ਸੱਚ ਜਾਣੋ ਨਾਨੀ ਏਨੀ ਮਿਲਣਸਾਰ ਤੇ ਮਮਤਾ ਭਰੀ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਧੀ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਜਿਹੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ ਤੇ ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਭ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਨਾਨੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਹਰ ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ ਉਸਨੂੰ ਨਾਨੀ ਆਖ ਹੀ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਝ ਨਾਨੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇਕ ਧੀ ਵੀ ਸੀ ਜੋ ਦੂਰ ਵਿਆਹੀ ਸੀ। ਨਾਨੀ ਦਾ ਘਰਵਾਲਾ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਜਿਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੋ ਅਪਣਾ ਦੋਹਰਾ ਨਾਨਕ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲੈ ਆਈ। ਨਾਨੀ, ਨਾਨਕ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਤੂ ਬਿੱਲੀ ਸੋਮਾ ਤੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੱਚਾ ਵਿਹੜਾ ਪਰ ਦੋ ਪੱਕੇ ਮਕਾਨ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਜਿਹਾ ਸੰਸਾਰ। ਸਾਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਹੀ ਨਿੱਘ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਨਾਨੀ ਦੀ ਗੋਦ ਬਹਿ ਕੇ। ਸ਼ਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਨਾਨੀ ਪਰੇਮੋ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਵਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਖੇਡਣ ਦਾ ਗਰਾਊਂਡ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਨਾਨੀ ਨੇ ਵੇਖ ਵੇਖ ਖੁੱਸ ਹੋਣਾ। ਨਾਨੀ ਮੈਨੂੰ ਰਿਪੋ

ਕਹਿ ਕੇ ਛੇੜਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ਫੇਰ ਨਾਨੀ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਮਰ ਜਾਣੀਏ ਮੇਰਾ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਮੀ ਸੀ ਤੂੰ। ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ ਪਾ ਕੇ ਨਚਾਉਂਦੀ ਹਸਾਉਂਦੀ ਸੀ ਤੈਨੂੰ। ਚੱਲ ਅੱਜ ਮੈਂ ਫੇਰ ਬੋਲੀ ਪਾਵਾ ਤੂੰ ਨੱਚ ਤੇ ਉਹ ਬੋਲੀ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ:-
ਘੱਘਰੇ ਦੀ ਵੇ ਲਾ ਭਿੱਜ ਗਈ।
ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਲ ਕਰਾਰੀ।
ਕੱਪੜੇ ਧੋਂਦੀ ਨੂੰ ਅੱਖ ਮਾਰ ਗਿਆ ਡੱਡੂ।
ਅਸੀਂ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕਮਲੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤੇ ਉਹਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਖੀਵਾ।
ਨਾਨੀ ਪਰੇਮੋ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੇਲੀ ਸੀ ਚਾਚੀ ਨਿਹਾਲੇ। ਚਾਚੀ ਨਿਹਾਲੇ ਸਾਡੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਤੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ,ਤੇ ਸਾਡੀ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਚਾਚੀ ਸੀ। ਕਹਿ ਲੋ ਉਹ ਵੀ ਜਗਤ ਨਾਨੀ ਵਾਂਗ ਜਗਤ ਚਾਚੀ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਚੋਬੀ ਪੀੜੀ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਚਾਚੀ ਨਿਹਾਲੇ ਦੀ ਵੀ ਇੱਕ ਧੀ ਭੂਆ ਜੋਗਿੰਦਰੋ ਤੇ ਜਗਿੰਦਰੋ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚਾਰ ਮੁੰਡੇ ਇੱਕ ਧੀ। ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੀ ਚਾਰ ਵਾਰ ਬੱਚੇ। ਨਾਨੀ ਜਿੱਥੇ ਠੰਡੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੀ ਸੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਚਾਚੀ ਨਿਹਾਲੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

ਬਿੱਲੀ ਸੋਮਾ ਜੋ ਨਾਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਵਾਜ ਤੇ ਹੀ ਭੱਜੀ ਆ ?ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਰੋਟੀ ਵੀ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਨਾਲ ਚੋਪੜੀ ਹੋਈ ਤੇ ਨਾਨੀ ਕੋਲ ਚੋਕੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਹੀ ਰੋਟੀ ਖਾਦੀ ਸੀ।
ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ ਹੀ ਨਾਨੀ ਅਚਾਨਕ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦਿਨ ਸੋਮਾ ਬਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਿਰ ਰਹੇ ਅੱਥਰੂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜਾਨਵਰ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਾਨੀ ਦੀ ਮੋਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਮਗੀਨ ਸੋਮਾ ਦੀ ਮੋਤ ਜਿਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਦਾਸ ਹੀ ਕਰ ਗਈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਤੋੜ ਹੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਨੀ ਦੀ ਮੋਤ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੋਤ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਚਪਨ ਜਿਵੇਂ ਖਤਮ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਇਹ ਜਗਤ ਨਾਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਆਸਰਾ ਸੀ ਜੋ ਜਲਦੀ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੋਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਸ਼ਲਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸੀ ਸੋ ਉਹ ਪੰਨਾ ਕਦੀ ਫੇਰ ਸਹੀ। ਨਾਨੀ ਪ੍ਰੇਮੋ ਤੇ ਚਾਚੀ ਨਿਹਾਲੇ , ਭੂਆ ਬੰਗਲਾਣ ਵਰਗੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਸਭ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕਰਨ

ਲਾਇਕ,ਕੂਮੇਟਸ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀ ਅਜਨਬੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਰਿਸ਼ਤੇ।
ਕਾਸ਼ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਵਾਲੀ ਸਾਝ ਮੁੱਝ ਆਵੇ। ਇਨਸਾਨ ਖੁੱਲ ਕੇ ਸੱਚਾ ਹਾਸਾ ਹੱਸੇ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗਰਮਾਹਟ ਗੁਲਾਬੀ ਮਹਿਕ ਵੰਡੇ। ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਸੁਪਨਾ ਹੋ ਫੇਰ ਤੋਂ ਹੱਸਦਾ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵੇਖਣਾ ਜੋ ਕਿਧਰੇ ਲੁੱਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਰੱਬ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉਹ ਅਰਦਾਸ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਮੁਲਕ ਫੇਰ ਖਿੜ ਉਠੇ। ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਪਿਟਾਰੀ ਭਾਗ - ਤਿੰਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਹੀ

ਇਸ ਅੰਕ ਦਾ ਸਵਾਲ
ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ?
ਜਵਾਬ :-
ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੁਆਬ ਈਮੇਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
preetnamausa@gmail.com

ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦਿਨ ਤਿਉਹਾਰ

ਪੰਚਮੀ	21 ਸਤੰਬਰ
ਸੰਗਰਾਂਦ	16 ਸਤੰਬਰ
ਪੂਰਨਮਾਸੀ	2 ਸਤੰਬਰ
ਮੱਸਿਆ	17 ਸਤੰਬਰ

ਉਨੀ ਹੀ ਸਖਤ ਮਿਜ਼ਾਜ। ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਰੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁਹੱਲੇ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਸਖਤ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਧੀ ਨੂੰ ਹ ਦੀ ਕੀ ਮਜ਼ਾਲ ਕਿ ਸਿਰੋਂ ਚੁੰਨੀ ਲੈਂਦ ਜਾਵੇ। ਜਾ ਕੋਈ ਕੁੜੀ ਦੇ ਗੁੱਤਾਂ ਕਰ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਦੀ ਸੀ ਰੋਕਿਆਂ ਦੋ ਗੁੱਤਾਂ ਕਰਨ ਜਾ ਨਹੁੰ ਪਾਲਿਸ਼ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰ ਨਿਹਾਲੇ ਚਾਚੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਾਡੇ ਸ਼ਾਹ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੇ। ਪਰ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਸੁਭਾ ? ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਾਨੀ ਪਰੇਮੋ ਤੇ ਚਾਚੀ ਨਿਹਾਲੇ ਦਾ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਬਹੁੱਤ ਸੀ। ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਭਰੇ ਸਨ। ਮਿਸਾਲ ਤੋਰ ਤੇ ਨਾਨੀ ਦੀ ਪਾਲਤੂ

ਦਾ ਮੇਰਾ ਮਕਸਦ ਉਹਨਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਜੋ ਸਗਿਆ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਸੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਨਿਸਵਾਰਥ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਮਮਤਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅੱਜਕਲ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਲੋਗੀਆਂ, ਮਿੱਠੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ, ਖੱਟੀ ਮਿੱਠੀ ਡਾਟ, ਝੁਠੀ-ਮੁੱਠੀ ਦਾ ਰੋਣਾ ਤੇ ਖੁੱਲ ਕੇ ਹੱਸਣਾ ਸਭ ਕੁੱਝ ਲੁੱਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਨਸਾਨ ਮਸ਼ੀਨ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆਂ ਅਜੇ ਜਿਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਟਰਨੈਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਇਲ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਟਸਅਪ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਗੂੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜੋ

ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਟਿਵਾਣਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ 19 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ) ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਰਹੀਮਪੁਰ ਨਾਲ ਪਿਛੋਕੜ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਸਵ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ (ਸੁੱਖਾ ਰਹੀਮਪੁਰੀਆ) ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਨਿਊ-ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਟਰੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਫ਼ਾਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਹ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਮਿਤੀ 9/19/20 ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੁਪਿਹਰ 10 ਤੋਂ 12 ਵਜੇ ਦਰਮਿਆਨ ਸ਼ਾਂਤ-ਭਵਨ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਫਾਊਲਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਪਰੰਤ ਭੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਨਾਨਕਸਰ ਕਰਨਿਲੀਆ ਰੋਡ ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ) ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੁੱਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਆਪ ਫੋਨ ਨੰਬਰ - ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੂਰ (559) 681-0020 ਜਾਂ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨਾਲ 559-260-3445 ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੁੱਖੇ ਵੀਰ ਦੇ ਘਰ ਕਾਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਦਾ ਨੰਬਰ- 559-274-0334 ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਚੁੱਕਿਆ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ, 14 ਸਤੰਬਰ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)—ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉੱਪ ਬੋਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਏ ਜਾ ਰਹੇ ਬਿੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਐਮਪੀ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਅੱਜ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਦਫਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 1808 'ਚ ਜੰਮੂ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ ਤੇ 1820 'ਚ ਜੰਮੂ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਿਆਂ ਕਿਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘ ਜਾਮਵਾਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 1822 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੰਮੂ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਵਿਤਕਰਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਮਗਰੋਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਜੰਮੂ ਜਾ ਕੇ ਵਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 2 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿੱਲ 'ਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਸਿਰਫ ਉਰਦੂ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ, ਡੋਗਰੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਵਿਤਕਰਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 1000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਰੱਦ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ) - ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਚੀਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦੀ ਯੁੱਧ ਦੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ 1000 ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਯੂ.ਐੱਸ. ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 29 ਮਈ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਤਹਿਤ 1000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵੀਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮਤਰੀ ਚੇਡ ਵੋਲਡ ਨੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਪੀਪਲਜ਼ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੌਧ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਸੂਸੀ ਜਾਂ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਚੋਰੀ ਜਿਹਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ

ਹਨ। ਚੇਡ ਵੋਲਡ ਨੇ ਚੀਨ 'ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਪੂਰਨ ਵਪਾਰ ਵਿਵਹਾਰ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਸੂਸੀ ਅਤੇ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਸਰਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਚੀਨ-ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚੀਨੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀ 29

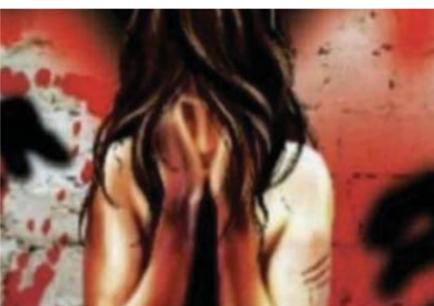
ਜੁਲਾਈ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਚੀਨੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੌਧ ਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭਗਤ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ 3,60,000 ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਧਿਐਨ ਬੀਤੀ 8 ਸਤੰਬਰ, 2020 ਤੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨੇ PRC ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ 1,000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ 10043 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵੀਜ਼ਾ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਨ। ਫਿਲਹਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 3,60,00 ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਲੀਆ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼, ਝਗੜੇ ਖਤਮ ਕਰਨ, ਨਿੱਕੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਸਲੇ ਸੁਲਝਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨੇਕਦਿਲ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਭੁਲੱਥ ਜਤਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਭੁਲੱਥ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਰ, 5 ਸਾਲ ਉਮਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਬਰ ਜ਼ਨਾਹ

ਭੁਲੱਥ (ਅਜੈ ਗੋਗਨਾ)—ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਇਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇ ਇਕ ਮਾਸੂਮ ਲੜਕੀ ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕਰੀਬਨ 5 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜ਼ਨਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੰਰਦਾ ਮਾਸੂਮ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਵਰਗਲਾ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸੁੰਨ-ਸਾਨ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਵਸ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਬਣਾ ਲਿਆ, ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਘਰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਖੂਨੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਹਲਾਤ ਕੰਨੀ ਸੁਣੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਜੇਰੇ ਇਲਾਜ ਭੇਜਿਆ ਤੇ ਭੁਲੱਥ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਖਾਣਾ ਭੁਲੱਥ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਜੇਲ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੋਰ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ... ਬਿਨਾ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟਹਿਲਣ ਵੀ ਨਾ ਦਿਉ... ਕਿਸਾ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ. ਕਿ ਉਹ ਕਿ ਸੋਚ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋਏ ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਸੈਂਟਰ 'ਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 3000 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)—11 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ 9/11 ਦੇ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਅੱਜ ਇਸ ਮੰਜ਼ਰ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 19 ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਹਨ। ਅਤੇ ਰਿਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਅਲਕਾਇਦਾ ਦੇ 19 ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਸੈਂਟਰ, ਜੋ ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਸਥਿੱਤ ਸੀ, ਪੈਂਟਾਗਨ ਅਤੇ ਪੈਂਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਰਿਸ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦਿਨ ਅੰਜਾਮ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਕੇ 46 ਮਿੰਟ 'ਤੇ ਹੋਏ ਇਸ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਥਰ ਥਰ ਕੰਬ ਗਈ ਸੀ। ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਿਚ 2,996 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 4 ਪੈਸੇਂਜਰ ਏਅਰਕਾਫਟ ਹਾਈਜੈਕ ਕੀਤੇ । ਇਸ ਵਿਚ 3 ਜਹਾਜ਼ ਸਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 2 ਯਾਤਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਟਾਵਰ ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਜਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਪੈਂਟਾਗਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਚੌਥਾ ਜਹਾਜ਼ ਪੈਂਨਸਿਲਵੇਨੀਆ

ਵਿਚ ਕਰੈਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿਚ 2,996 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ 400 ਪੁਲਸ ਅਫਸਰ, ਫਾਇਰ ਫਾਈਟਰਜ਼ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਰਮੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ 57 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੂਰੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਕਰੀਬ 2 ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਮਲਬੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਲਕਾਇਦਾ ਮੁਖੀ ਓਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਦਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਬਦਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ 2 ਮਈ, 2011 ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਿਚ ਓਸਾਮਾ ਨੂੰ ਢੇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਨਵੀਂ 104 ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਵਰਡ-ਟਰੇਡ ਵੰਨ ਨਾਮੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਓਸੇ ਥਾਂ ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀ, ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਸਾਲ ਲੱਗੇ। 9/11 ਦੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 9/11 'ਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਅਤੇ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵੇਚ ਕਿੱਧਰੇ ਵੀ 9/11 ਨਾ ਵਾਪਰੇ।

ਭੁਲੱਥ (ਅਜੈ ਗੋਗਨਾ)—ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਭੁਲੱਥ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨੇਕ ਦਿਲ, ਦਿਆਨਤਦਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਜਤਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡੀ .ਐਸ .ਪੀ ਭੁਲੱਥ ਵਜੋਂ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੀ ਸਬ - ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਹਮੀਰਾ ਮਿੱਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ-- ਮਜ਼ਦੂਰ - ਫੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇ ਜਾ ਫਿਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਹੋਣ ਏਨੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੁਲਝਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਚੇਹਰੇ ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਹਾਵ ਭਾਵ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਮੀਰਾ ਮਿਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜਤਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੇ ਬਾਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜਿਆਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ, ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮੂਲੀ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਅਫਸਰ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨ ਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਧੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਦ ਡੀ ਐਸ ਪੀ ਜਤਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਪੇਂਡੂ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ਤੇ ਸਰਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇਣ, ਸਿੱਧੇ ਸਾਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਚੱਕਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਜਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਮ ਤੇ ਧਰਮ ਹੈ ? । ਸ਼ਾਲਾ ਉਹ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ।

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਘੱਲੇ ਆਵੇ ਨਾਨਕਾ ਸੱਦੇ ਉਠਿ ਜਾਏ ਦੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਮਿਤੀ 9.01.2020 ਨੂੰ ਦਿਨ ਮੰਗਲਵਾਰ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾ ਵਿਚਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਸਵਰਨ ਕੌਰ ਤੇ ਚਾਰ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ ਹਨ, ਮਹਾਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੇਕ ਰੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਬਖਸ਼ਣ ਤੇ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬੱਲ ਬਖਸ਼ਣ

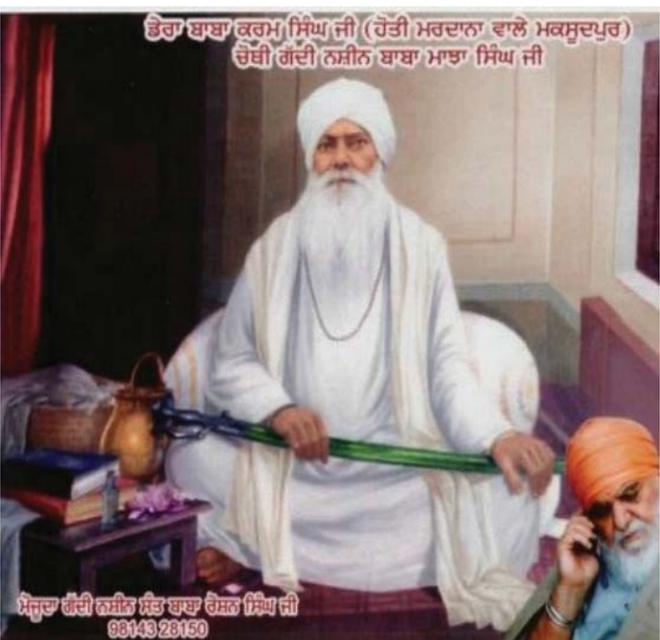

ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ

ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਬੇਟੇ)	ਸੱਜਣ ਮਿੱਤਰ
ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਬੇਟੇ)	ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਬੇਟੇ)	ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਸ਼ਾ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਮਪੀ (ਬੇਟੇ)	ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾ 718-785-6507
ਸ਼ਿਲਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਟੀ	ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ 929-372-5081
ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾ ਭਰਾ	ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹਰਿਆਣਾ
ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ	

ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਮਾਝਾ ਸਿੰਘ ਕਰਮਜੋਤ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ 109-42 Van Wyck Expressway, South Ozone , NY ਵਿੱਖੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ - ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਮਾਝਾ ਸਿੰਘ ਕਰਮਜੋਤ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ 109-42 Van Wyck Expressway, South Ozone , NY ਵਿੱਖੇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੋਤੀ - ਜੋਤ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਲੜਵਾੜ ਵਾਲੇ ਰਾਗੀ ਜੱਥਿਆਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸੰਤ, ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ ਗੰਥਾਵਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਿਰੀ ਲਗਵਾਈ। ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਅਤੁੱਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਬੱਬੂ ਮਾਨ, ਦਿਲਜੀਤ ਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਵਾਰਿਸ ਨੇ ਮਿਲਾਇਆ ਸੁਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਲੋਕਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸੈਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤਾਂ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਹਨ ਹੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਜਗਤ ਦੇ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਨਿਤਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਐਕਟਰ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਝ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਦਿਲਜੀਤ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਚਾਹੇ ਅਸੀਂ ਗਾਇਕੀ ਜਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਚੁਣਿਆ ਪਰ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ। ਅੰਨਦਾਤਾ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਦੇ ਅੰਨਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਈਏ।" ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਰਣਜੀਤ ਬਾਵਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ, "ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਸਾਨ

ਦਾ ਪੁੱਤ ਹਾਂ, ਸੋ ਇਹ ਦਰਦ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਖੁਸ਼ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਵਿੱਡ ਭਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਉ, ਪਹਿਲਾਂ ਬੜੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਹੋ, ਕੁਝ ਕਰਜੇ ਹੇਠਾਂ ਦਬੋ ਪਏ, ਸਟੇਟ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਕੇ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਦਰਦ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੋ। ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਇਸ ਚੀਜ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵੇ। ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨ ਬੋਝੀ ਜਮੀਨ ਤੇ ਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਘਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ, ਸੋ ਸਭ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਅਵਾਜ ਉਠਾਉ, ਨਾਲ ਹਾਂ ਸਭ ਦੇ" ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਨੇ 'ਜੈ ਜਵਾਨ, ਜੈ ਕਿਸਾਨ, ਜੈ ਮਜ਼ਦੂਰ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਕ ਪੱਤਰ ਆਪਣੀ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਨਮੋਹਨ ਵਾਰਿਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਨਮੋਹਨ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਦੇਸ ਮੇਰੇ ਦੇ ਵੀਰ ਕਿਸਾਨੋ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ

ਨੌਜਵਾਨੋ ਉਜੜਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਧਰਤੀ ਤੇ ਟੋਟਾ ਸੁਰਗਾਂ ਦਾ ਦੇ ਦਿਓ ਸਾਥ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ... ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਰਿਸ ਭਰਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਜਸਬੀਰ ਜੱਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ 'ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਗਾਣਾ ਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ। ਲੋਕਸਭਾ 'ਚ ਮੈਂਬਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸੈਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਣ ਨੇ ਟਵੀਟਰ 'ਤੇ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੰਸਦ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਚੁੱਕਣਗੇ। ਦੱਸ ਦੇਇਏ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਏ ਜਾ ਰਹੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭਰੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਬਾਰੇ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਾ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਖੁੰਜੇ

ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਿਖਰਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਟੈਂਡ ਬਦਲਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੁਰ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਹੜੇ ਹਨ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ? ਸਰਕਾਰ ਨੇ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ (ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂ ਐਕਟ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਦੋ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ "ਫਾਰਮਰ ਇਮਪਾਵਰਮੈਂਟ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋ ਟੈਕਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਐਨ ਪ੍ਰਾਈਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਐਂਡ ਫਾਰਮ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਆਰਡੀਨੈਂਸ (ਐਫਏਪੀਏਏਐਫਐਸ 2020)" ਅਤੇ "ਦ ਫਾਰਮਰਸ ਪ੍ਰੋਡੂਅਸ ਟ੍ਰੇਡ ਐਂਡ ਕਾਮਰਸ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਐਂਡ ਫੋਸੀਲਿਏਸ਼ਨ (ਐਫਪੀਟੀਸੀ 2020)" ਨੂੰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਏਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਜ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਇਸ ਨੂੰ 'ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਇਕ ਮਾਰਕੀਟ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ "ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਭਟਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਭਾਅ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।" ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਮੰਡੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨਿਜੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਏਗੀ।

ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰ ਨੇ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਤਲਾਕ

ਜਲੰਧਰ : ਜਬਲਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰ ਅਰੁਣੋਦਯ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਤਨੀ ਲੀ ਐਲਟਨ ਵਿਚਕਾਰ ਡੋਗੀ ਤਲਾਕ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਵਿਵਾਦ ਅਰੁਣੋਦਯ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਵਿਚਾਲੇ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਜ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭੋਪਾਲ ਦੀ ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਇਕਪਾਸੜ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 6 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਅਰੁਣੋਦਯ ਸਿੰਘ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਜੇ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬੇਟਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਅਰੁਣੋਦਯ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਲੀ ਐਲਟਨ ਦੇ ਤਲਾਕ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੀ ਐਲਟਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਰੁਣੋਦਿਆ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤਲਾਕ ਦਾ ਇਕਪਾਸੜ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਭੋਪਾਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਨਿਵਾਸੀ ਲੀ ਐਲਟਨ ਅਤੇ ਅਰੁਣੋਦਯ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੋਪਾਲ ਵਿਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕੁਝ

ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲੀ ਐਲਟਨ ਕਨੇਡਾ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਰੁਣੋਦਯ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁੱਥਈ ਵਿਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ 18 ਦਸੰਬਰ, 2019 ਨੂੰ ਲੀ ਐਲਟਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭੋਪਾਲ ਕੁਰੱਬ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਇਕਤਰਫਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲੀ ਐਲਟਨ ਅਤੇ ਅਰੁਣੋਦਯ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਵੰਬਰ 2016 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਇੰਨਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਕਿ ਨੌਬਤ ਤਲਾਕ ਤਕ ਆ ਗਈ। ਨੇੜਲੇ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਲੀ ਐਲਟਨ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਅਰੁਣੋਦਯ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਵਧ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਰੁਣੋਦਯ ਨੇ ਲੀ ਐਲਟਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ।

ਆਨਲਾਈਨ 'ਰਮੀ' ਗੇਮ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਉਠੀ ਮੰਗ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਆਨਲਾਈਨ ਰਮੀ ਗੇਮ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮੰਗਲਵਾਰ ਯਾਨੀ ਕਿ ਅੱਜ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕ ਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਧਨ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਲ 'ਚ ਫਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐੱਮ. ਵੈਂਕਈਆ ਨਾਇਡੂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ

ਮੈਂਬਰ ਕੇ. ਸੀ. ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਨਲਾਈਨ ਰਮੀ ਗੇਮ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬੇਹੱਦ ਲਾਲਚ ਵਾਲੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਗਿਰੋਹ ਆਨਲਾਈਨ ਰਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਮੁਤਾਬਕ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਧੰਦਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਮਲਾ-ਹਿਲੇਰੀ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ 60 ਲੱਖ ਡਾਲਰ, ਉਡਾਇਆ ਟਰੰਪ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਸੈਨੇਟਰ ਤੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਅਤੇ 2016 ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ 60 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ। ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਏ ਇਸ ਡਿਜੀਟਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਕਦੇ ਹੱਸਦਿਆਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ

ਕਾਫੀ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੱਸਣਾ-ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ (ਹੱਸਣ ਦਾ ਬੋਧ) ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟਣਾ ਚੰਗਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣਾ।" ਹੈਰਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਆਨੰਦ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਕਾਰਾ, ਗਾਇਕਾ, ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਮਾਇਆ ਖਬੀਰਾ ਰੂਡੋਲਫ ਅਤੇ ਐਮੀ ਪੌਲਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਚ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਓਰੇਗਨ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਜੰਗਲੀ ਅੱਗ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਚੁੱਕਿਆ। ਹੈਰਿਸ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੂੰ ਬੀਬੀਆਂ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ ਦੱਸਿਆ।

ਸਿੱਖ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਕਲੱਬ ਨੇ ਫਰੰਟਲਾਈਨ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ

ਟੋਰਾਂਟੋ : ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੌਰਾਨ ਫਰੰਟਲਾਈਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਨੀ ਫਾਈਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਰਜੈਂਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਨੀ ਡਰਾਇਲ ਐਡਾਮਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੰਨਾ ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਮਾਣ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਭਬਰੀ ਤੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਰੈਲੀ ਕੱਢੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ 25 ਕੁ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਸਕ ਲਗਾ ਕੇ ਕੋਰੋਨਾ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਓ. ਪੀ. ਪੀ. ਸਟੇਸ਼ਨ, ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਰੁਕੇ ਅਤੇ ਓਂਟਾਰੀਓ ਸੂਬਾਈ ਪੁਲਸ, ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸ ਨਾਰਥ ਦੇ ਸਟਾਫ, ਗ੍ਰੇਟਰ ਸਭਬਰੀ ਪੁਲਸ ਤੇ ਫਾਇਰ

ਫਾਈਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਰਜੈਂਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਨੀ ਡਰਾਇਲ ਐਡਾਮਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੰਨਾ ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਮਾਣ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਭਬਰੀ ਤੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਰੈਲੀ ਕੱਢੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ 25 ਕੁ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਸਕ ਲਗਾ ਕੇ ਕੋਰੋਨਾ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਓ. ਪੀ. ਪੀ. ਸਟੇਸ਼ਨ, ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਰੁਕੇ ਅਤੇ ਓਂਟਾਰੀਓ ਸੂਬਾਈ ਪੁਲਸ, ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸ ਨਾਰਥ ਦੇ ਸਟਾਫ, ਗ੍ਰੇਟਰ ਸਭਬਰੀ ਪੁਲਸ ਤੇ ਫਾਇਰ

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ NRI ਸਭਾ ਹਰਿਆਣਾ USA ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਵਿੱਖੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ

ਨਿਊਯਾਰਕ - ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੇਲੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਉਹਨਾ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਅਪਨਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਅਪਨੀ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਉਹਨਾ ਹੀ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਬਾ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਪਿਰੋਵਾ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦਰਜੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾਂ ਮਿੱਠੀ ਪਿਆਰੀ ਯਾਦ ਅਖੰਡ-ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਕੇ ਮਨਾਈ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ ਢਾਡੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੱਲੜਵਾਲ ਵਾਲੇ ਜਥਾ, ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਲਾਹੀ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਕਥਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ। ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਡਾਣਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਦਪੁਰ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਸਟਾਲਾਂ ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਬਰਸੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਸਭਾ USA ਅਤੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

Photo Coverage By
Baldev Singh
BJ Studio
Ph (646) 403-7334

ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਸਰਹੱਦ ਵਿਵਾਦ

ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾ ਰਹੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਕਦਮ ਅਚਾਨਕ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੁਕੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੀਨੀ ਹਮਰੁਤਬਾ ਵੇਂਗ ਯੀ ਦਰਮਿਆਨ ਮਾਸਕੋ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੈਰਾਥਨ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਾਂਝਾ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਚੀਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਗਲੋਬਲ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚੀਨੀ ਫੌਜਾਂ 'ਜਲਦੀ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਝਟਕਾ ਦੇਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਯੁੱਧ ਲਈ ਭੜਕਾਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ'। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ "ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ"। ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਹਨ ਯਾਨੀ ਕਿ 'ਫੌਜਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ' ਜੂਨ ਵਿਚ, ਲੱਦਾਖ ਦੀ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਵਿੱਚ ਝੜਪ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 20 ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਤਣਾਅ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸੁ ਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੇ ਸਟਿਮਸਨ ਸੈਂਟਰ ਥਿੰਕ-ਟੈਂਕ 'ਤੇ ਚਾਈਨਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਯੂਨ ਸਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿਚ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ (ਐਲਏਸੀ) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਜੋ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਸਲ ਸੀਮਾ ਹੈ।

"ਐਲਏਸੀ ਦੇ ਕਈ ਨੁਕਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਫੌਜ ਅਜੇ ਵੀ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਲੈਫਟਿਨੈਂਟ-ਜਨਰਲ ਭਾਟੀਆ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਛੇ ਹੱਟਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਿਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਸੈਨਿਕ ਪੱਧਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤਣਾਅ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵਾਂਗੇ।" ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਯੂਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਯਥਾਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਚੀਨੀ ਫੌਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਪੋਸਟ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।" ਯੂਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕ ਇਕੋ ਇਕ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ 20 ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ "ਇਹ ਕੋਈ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ"। ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਤਬਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਨੇ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਬੀਜਿੰਗ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ

ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।"

ਚੀਨ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੂਟਨੀਤਕ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਬੀਜਿੰਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੂਨ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬੱਚ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ।

ਕੁਗਲੇਮੈਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। 2014 ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ 18 ਵਾਰ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਹੁਣ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਸਮੇਤ, ਐਲਏਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਕਿ 3,440 ਕਿਲੋਮੀਟਰ (2,100 ਮੀਲ) ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੁਗਲੇਮੈਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਰਾਬਤਾ ਨਾ ਰੱਖਣ ਨਾਲੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਡ੍ਰੈਗਨ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ, 1000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਵੀਜ਼ਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਚੀਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦੀ ਯੁੱਧ ਦੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ 1000 ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਯੂ.ਐੱਸ. ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 29 ਮਈ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਤਹਿਤ 1000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵੀਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਹੀਨਿਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਮਗਰੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਮਰੀਕੀ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮਤਰੀ ਚੇਡ ਵੋਲਫ ਨੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਪੀਪਲਜ਼ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੈਂਜ਼ਟੇਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੋਧ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਸੂਸੀ ਜਾਂ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਚੋਰੀ ਜਿਹਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚੇਡ ਵੋਲਫ ਨੇ ਚੀਨ 'ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਪੂਰਨ ਵਪਾਰ ਵਿਵਹਾਰ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਸੂਸੀ ਅਤੇ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਸਰਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਚੀਨ-ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਹੀ ਇਹ ਗੱਲ

1000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚੀਨੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀ 29 ਜੁਲਾਈ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਚੀਨੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੋਧ ਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭਗਤ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ 3,60,000 ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਧਿਐਨ

ਬੀਤੀ 8 ਸਤੰਬਰ, 2020 ਤੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ 1,000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ 10043 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵੀਜ਼ਾ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਨ। ਫਿਲਹਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 3,60,00 ਚੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਲੀਆ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲਾਹੌਰ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ 'ਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਪਹੁੰਚੀ ਸੰਗਤ

ਲਾਹੌਰ : ਲਾਹੌਰ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ 'ਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਬੀੜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਬ 300 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਇਸ ਬੀੜ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਸਰੂਪ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਹਨ। ਰਿਸਰਚਰ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਸਥਿਤ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ 'ਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਲਿਜ਼ਾ ਸਾਬਾ ਰਿਜ਼ਵੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਪਰ ਸਿਆਹੀ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰੂਪ ਕਰੀਬ 300 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਿਜ਼ਵੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਸਰੂਪ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਇਹ ਦੁਰਲੱਭ ਕਾਪੀ ਹੈ ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਰੂਪ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਸਰੂਪ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 1606 ਈ: 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਰੂਪ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸੋਨਪ੍ਰੀਤ ਜਵੇਦਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮੇ 'ਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਦਾਕਾਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਹੁਣ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਅਦਾਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਵਕਤ ਨਵੇਂ ਅਦਾਕਾਰ ਵੀ ਵਧੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਕੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਜਮਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੁੱਝ ਨਵਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਕੁ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ, ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਰੰਗ ਹਰ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਹੈ, ਸੋਨਪ੍ਰੀਤ ਜਵੇਦਾ.....! ਉਹ ਅਦਾਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਾਟਕ, ਗੀਤ, ਸ਼ਾਰਟ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਕਾਰ ਸੋਨਪ੍ਰੀਤ ਜਵੇਦਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਗੌਰਮਿਟ ਕਾਲਜ ਕਰਮਸਰ ਰਾਡ

ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਕਾਲਜ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਥਿਏਟਰ ਦੀ ਮਕਬੂਲ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਮੈਡਮ ਨਿਰਮਲ ਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁਰਸ਼ਦ ਧਾਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਥਿਏਟਰ ਕਰਦਿਆਂ ਐਕਟਿੰਗ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿਖੇੜਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਥਿਏਟਰ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਰਾਇਜਿੰਗ ਥਿਏਟਰ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ 'ਤਮਾਸ਼ਾ', 'ਮੈਂ ਫਿਰ ਆਵਾਂਗਾ', '114 ਦਿਨ', 'ਕਾਲ ਚੱਕਰ' ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੋਨਪ੍ਰੀਤ ਜਵੇਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਦਾਕਾਰ ਜਵੇਦਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਈ ਚਰਚਿਤ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਉਮਦਾ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੜ੍ਹਾਅ ਦਰ ਪੜ੍ਹਾਅ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਿਵੇਕਲੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ

ਕਰਵਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਕਾਰ ਸੋਨਪ੍ਰੀਤ ਜਵੇਦਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੌਰਮਿਟ ਕਾਲਜ ਕਰਮਸਰ ਰਾਡ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮੈਂਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਕਾਲਜ ਕਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਅਹਿਮ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੌਸਲਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਿਆ। ਅਦਾਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰੰਗਮੰਚ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਮਲ ਰਿਸ਼ੀ ਜਿਹੀ ਦਿਗਜ਼ ਥਿਏਟਰ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾ ਹੇਠ ਕਈ ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਮੰਚਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਵੀ ਬਤੌਰ ਰੰਗਕਰਮੀ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਭਿਨੈ ਦੀਆਂ ਕਾਫ਼ੀ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਦਾਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਾਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲੇ। ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਅਤੇ ਮੈਡਮ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਾਟਕ 'ਮੈਂ ਗੂੰਗੀ ਨਹੀਂ' ਤੋਂ ਇਹ ਮੁੱਢ ਬੱਝਿਆ। ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਗਾਇਕ ਰਣਜੀਤ ਬਾਵਾ ਦਾ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵੀਡੀਓ 'ਬੈਂਡ ਕੰਪਨੀ' ਵੀ ਅਭਿਨੈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਲਈ ਟਰਨਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਆਪਣੀ ਫਿਲਮਾਂ

ਸਬੰਧੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਅਦਾਕਾਰ ਸੋਨਪ੍ਰੀਤ ਜਵੇਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਫਿਲਮ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਲੀਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਮੇਰੀ ਹਰ ਫਿਲਮ ਚਾਹੇ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸ਼ੇਰਾ ਦੀ 'ਸੁੱਖਾ ਜਿੰਦਾ' ਹੋਵੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਦਰਵੇਜ਼ ਦੀ 'ਦਾ ਬਲੱਡ ਸਟਰੀਟ', ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੀ 'ਦੇ ਬਾਲ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਾਲੀਆ 'ਜੋਰਾ ਦੂਸਰਾ ਅਧਿਆਏ ਅਤੇ ਸਾਕ' ਹਰ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਵਿਚਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪਿਆਰ ਸਨੇਹ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਹਿਲਾਵਾ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਸਟਾਰ 'ਹਾਲੀਡੇ' ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਰੱਜਵੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹਾਸਲ ਕਰਵਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੋਨਪ੍ਰੀਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵੱਲ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਟੈਂਟ ਅਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਛਾਪ ਛੱਡ ਜਾਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਰਦਾਰ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਭਿਨੈ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਵਾ ਸਕਾਂ। ਆਪਣੇ ਆਗਾਮੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ

ਦੱਸਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸੋਨਪ੍ਰੀਤ ਜਵੇਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਤਿੰਦਰ ਮੋਹਰ ਦੀ 'ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਅਤੇ 'ਹਰੀਕੇ', ਅਮਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਦੀ 'ਮਰਜਾਣੇ', ਟਰੂ ਮੇਕਰਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੂਟਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਰਲਜ਼' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਤਕਰੀਬਨ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਲਦ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਦਾਕਾਰ ਜਵੇਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਤਿੰਦਰ ਮੋਹਰ, ਅਮਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਧੂ ਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਸਿਰਜਨਾ ਦਾ ਕਾਇਲ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਿਨੇਮਾ ਰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਕਾਰ ਸੋਨਪ੍ਰੀਤ ਜਵੇਦਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸ਼ੌਹਰਤ ਕਮਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਹਰ ਸਟਰਗਲਰ ਦੀ ਤਰਾਂ ਮੇਰਾ ਸਫਰ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਰ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲੀ ਜਨੂੰਨੀਅਤ ਨੂੰ ਮਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਡਿੱਗਦਿਆਂ ਢਹਿੰਦਿਆਂ ਆਖਰ ਅੱਜ ਕੁੱਝ ਮਾਣ ਭਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਝੋਲੀ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ 75083-25934

ADVISORY BOARD

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

+1 (201) 312-4180

ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਜ਼ਰਸੀ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਵਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰੋ

ਜਤਿੰਦਰ ਸਪਰਾ

ਜੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ

ਸੁਖਮੰਦਰ ਬਰਾੜ (ਭਗਤਾ

ਭਾਈਕਾ) ਵੈਨਕੂਵਰ,

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ

9592398822

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਫੁਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜਮੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਫੁਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸਤਿਹਾਰਦਾਰਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੱਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally lible for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਆ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਪਾਦਕੀ ਭੈਅ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੁੱਖ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਆਮ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲਦੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਸੱਲੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਯੌਨ ਹਿੰਸਾ ਦੀ

ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਘਿਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਝ ਇਹ ਇਕ ਆਮ ਅਤੇ ਤਰਾਸਦ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਗੌਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਕਸਰ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਉਦਮ 'ਸਿਫੀਪਿਨ' ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਕੋਰੀਆ ਇਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਗਠਨ ਏਸ਼ੀਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹੀ ਵਿਭੰਬਨਾ ਦਰਜ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਭੈਅਗ੍ਰਸਤ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭੂਪਾਲ, ਗਵਾਲੀਅਰ ਅਤੇ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 90 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਸੁਨਸਾਨ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੂੰ ਯੌਨ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਖਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਬ ਤੇ ਤਿਹਾਈ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਜਨਤਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਘਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇਤਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੱਗਭੱਗ 86 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਆਸਪਾਸ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਾਰਨ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਖਿਰਕਾਰ ਇਹ ਕਮੀਆਂ ਕਿਸ ਦੀ ਲਾਗਪ੍ਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ? ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੁਰਨ, ਪਿਛਾ ਕਰਨ, ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੂਹਣ ਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੌਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਦਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ ਵਤਰੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲਾਗਪ੍ਰਵਾਹੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਪਰਾਧੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਯੌਨ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਘਰ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਂਨਾਤਰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਇਹ ਹਾਲੇ ਜਾਨਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਅਨੇਕ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੀਆਂ

ਦੇ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਹੋਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਮਾਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੁੱਸਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਕਸਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਹੌਲ ਮੁਹਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸ਼ਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਰਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਲੈਸ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੀ ਯੌਨ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਾਰਨ ਕਦੇ ਵੀ ਯੌਨ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਮ ਦਾ ਇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪੁਰਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸੁਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਤਰੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਸਪਾਸ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਖੱਫ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ।

ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ

ਦਿਨੋ ਦਿਨੀਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੇਅਦਬੀ ਤੇ ਛੇੜਛਾੜ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਸਮਝ ਕੇ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਔਰਤ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਹੀ ਹਨ? ਇਕ ਔਰਤ ਦੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ ਜਾਂ ਫੇਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀਆ ਕੁਰੀਤਿਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਤਾੜਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਹੈ। ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੱਕਾਂ ਪੱਖੋ ਹੀਣਾ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਔਰਤ ਦੀ ਮੁੱਖਭਾਗੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਵਰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਆਈ ਹੈ। ਜੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਫਰੋਲੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਦੀ ਸਾਫ ਝਲਕ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਲ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹਵਸ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸਮਝਿਆ। ਇਕ ਰਿਸ਼ਰਚ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਆਂਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਸਥਾਨ ਸੱਤਵਾਂ ਹੈ। ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪੰਦਾ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰੋਆਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਸਸਤੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਵੇਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਪੰਦਾ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੇਬਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਪੰਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਛੋਟੀ ਨਬਾਲਗ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਪੰਦੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਈ ਗੁਣਾ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰਾਇਮ ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ 251423 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਬੇਕਦਰੀ, ਅਪਹਰਣ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਛੇੜਛਾੜ, ਸਹੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਾਧਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਵਰਗ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਰ ਵੀ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਬਾਲਿਕਾ ਦਿਵਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਇਕ ਹੋਰ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਗੱਲ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਾਜ ਪ੍ਰਥਾ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਰ ਸਾਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਬੇਕਸੂਰ ਔਰਤਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਮਾਪੇ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਵਰਗੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਹੈ। ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਵੀ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧੀ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਏਨਾ ਬੁਰਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਘਰ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਵਾਂਝਿਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਝ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਨਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਵਿਅਰਥ ਗਵਾਅ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਹਿੰਮਤ ਸਦਕਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਿਏ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਝੰਡੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਫੋਗਟ ਭੈਣਾਂ, ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਮੇਰੀਕੋਮ, ਦੌੜ ਵਿਚ ਪੀ.ਟੀ. ਉਸ਼ਾ, ਟੈਨਿਸ ਵਿਚ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ, ਕਲਪਨਾ ਚਾਵਲਾ, ਮਦਰ ਟੈਰੇਸਾ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਆਦਿ ਕਈ ਹੋਰ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੁਲੰਦ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਤੇ ਛੇੜਛਾੜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ? ਹਰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਭਾਵੇਂ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਫੇਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੋਵੇ ਹਰ ਥਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਰਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੇ ਹੀ ਜਾਏ ਹਾਂ। ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰ ਘਰ ਦੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੱਕ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਜਿਉਣ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਖੁਦ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਗਤ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਬਾਹਰ ਫੱਸੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਇਹ ਕਦਮ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਹਤ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਈਲ 100, 112 ਅਤੇ 181 'ਤੇ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਹਿਲਾਂ ਕਾਲਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਔਰਤ ਵਰਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦਰਿਦੇ ਖੁਲੇਆਮ ਗੈਰਗੈਰ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਵਸਤੂ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ

ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾ ਨਿਭਾਈ ਹੋਵੇ। ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਸਲੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਰਬੀ ਹੋਈ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਹਜੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹਿੰਸਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਵੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਪੱਛੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਰੀਵਾਦ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਨਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰ ਔਰਤ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕੇ।

ਨੂਰਦੀਪ ਕੋਮਲ
Komalbajaj18526@gmail.com

ਹਾਦਸੇ ਨਾ ਬਣਨ ਅੜਿੱਕੇ

ਹਾਦਸਿਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਜਿਉਣਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਸ, ਇੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਹਾਦਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਹਾਦਸੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੱਕ ਦੀ ਮਾਯੂਸੀ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ... ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਡਿੱਗਣਾ, ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣਾ, ਹੱਸਣਾ-ਰੋਣਾ ਸਭ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਅਸੂਲ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਜ ਲੱਗਦੇ ਕਿ ਇਸ ਸੱਟ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੇ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਭਰਨਾ, ਮਨ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਹਨੇਰੇ ਨੇ ਕਦੇ ਚਾਨਣ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਣਾ, ਪਰ ਸਮਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਜ਼ਖ਼ਮ ਭਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰੀਬੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿੱਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਚੀਜ਼ ਹਰ-ਪਲ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਪਰਵਾਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਗਿਆ ਕੋਈ ਕਦੇ ਮੁੜਿਆ ਨਹੀਂ'। ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਛਿਪਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਚਲੋ-ਚਲੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹੈ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਯੂਸੀ ਕਰਕੇ ਰੁਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੁਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਸਿਰੋ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਸਦੀਵ ਹਨ। ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਭਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦੀ, ਪਰ ਮਾਯੂਸੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜਨ ਨਾਲ ਬੋਝਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੋਝ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤਾਂ ਦੋ ਪੈੜੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ, ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੱਚਣੀ ਤਾਂ ਅਸੰਭਵ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਦਸੇ ਸਿਰਫ ਮੌਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬੇਰੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਪਰਿਆ ਉਹ ਹਰ ਘਟਨਾ ਜੋ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅਪੰਗ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਾਂ ਪੈਣ 'ਤੇ ਮਨ ਸਮਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਪੰਗਤਾ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਪੰਗਤਾ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਉੱਜੜਨਾ ਤੇ ਵਸਣਾ। ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਵਸੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। 2013 ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਖੰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਥੇ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀ ਹੁਣ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਰੁਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਦੇ ਰੁਕੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਆਹੁਦੇਦਾਰ

ਲੈਟਰ ਬੰਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਧੋਬੀ ਪਟਕਾ

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਲਿਖਿਆ "ਲੈਟਰ ਬੰਬ" ਵੀ ਨੁਸ ਹੋ ਗਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਲੈਟਰ ਬੰਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ ਸਫ਼ੇਦੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਐਸਾ ਧੋਬੀ ਪਟਕਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਲੈਟਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਚੋਣਵੇਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਤਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੁਕਲ ਵਾਸਨਿਕ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੈ। ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ ਨਾਲ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਾ ਹਸਣ ਜੋਗਾ ਛੱਡਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੋਣ ਜੋਗਾ। ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਜਤਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਝ ਕਰਕੇ ਬਗਾਵਤ ਦੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵਕਤ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਫਿਲਹਾਲ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਸਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉਪਰ ਖੜ੍ਹੀ ਸਿਸਕੀਆਂ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। 1885 ਵਿਚ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ 135 ਸਾਲਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 61 ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ, ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ, ਵਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਾਲਵੀਆ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ ਰੋਡੀ, ਐਸ ਨਿਜਲਿੰਗਪਾ, ਦੇਵ ਕਾਂਤ ਬਰੂਆ, ਸਰੋਜਨੀ ਨਾਇਡੂ, ਦਾਦਾ ਭਾਈ ਨਾਰੋਜੀ, ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਆਜ਼ਾਦ, ਸੀਤਾ ਰਮਈਆ, ਕੇ ਕਾਮਰਾਜ, ਨੀਲਮ ਸੰਜੀਵਾ ਰੈਡੀ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਵਰਗੇ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਬਣਦੇ ਰਹੇ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਰਾਵਟ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਨੇਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁਬੁਜ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਕਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪਤਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧੜੇਬੰਦੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਸੋ ਚੰਦਰ ਬੈਨਰਜੀ ਸਨ। 1933 ਤੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਇਕ-ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਦੇ ਰਹੇ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ 70 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਵਰਕਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕਹਾਉਣ ਵਿਚ ਫ਼ਖ਼ਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਿਆਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੀ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਤਰਾਅ ਚੜ੍ਹਾਅ ਆਏ ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੁੜ ਘਿੜ ਖੋਤੀ ਬੋਹੜ ਖੱਲੇ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ 61 ਵਿਚੋਂ 47 ਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਹਿਰੂ

ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ 14 ਵਾਰ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ 1928 ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਅਤੇ ਪੰਡਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ 1929, 30, 36, 37, 40, 46, 50, 52, 53 ਅਤੇ 54 ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਦੇ ਰਹੇ। ਉਹ 10 ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਲਗਾਤਾਰ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਿਰਫ 4 ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ 8 ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਵੀਂ ਪਰੰਪਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ 7 ਸਾਲ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲਗਪਗ 20 ਸਾਲ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਚਾਪਲੂਸੀ ਦਾ ਭਾਰੂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੀ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਗੈਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੌਸਲਾ ਛੱਡੀ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਕਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 23 ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਆਈ ਖੜੋਤ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਖਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਲੈਟਰ ਬੰਬ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਕਾਰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਲਈ ਖਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜਨਾਬ ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੈਟਰ ਬੰਬ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਢਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ, (ਦੋਵੇਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ), ਕਪਿਲ ਸਿੰਘਲ, ਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਰੂਰ, ਵੀਰੋਪਾ ਮੋਇਲੀ, ਮੁਕਲ ਵਾਸਨਿਕ, ਮਨੀ ਸ਼ੰਕਰ ਅਈਅਰ, ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਜਤਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਮੁਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ, ਰਾਜ ਬੱਬਰ, ਸੰਦੀਪ ਦੀਕਸ਼ਤ, ਪੀ ਜੇ ਕੁਰੀਅਨ ਅਤੇ ਮਿਲਿੰਦ ਦਿਓਰਾ ਮੁੱਖ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦੋ ਨੇਤਾ ਹਨ। ਮੁਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੇਮੇ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹਕੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇ ਖੇਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 1998 ਵਿਚ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਕੋਸ਼ਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਾਂਗ ਡੋਰ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 19 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 10 ਸਾਲ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਕੱਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲੱਗਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗਰਾਫ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਾਲ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਚਲਾਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅਕਸ

ਵਧਾ ਨਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵਕਾਰ ਵਧਾ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਈ 2019 ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 10 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਫਿਰ ਸੋਨੀਆ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਤਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸੰਬਾਦ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਨਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਬਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਕੇ ਭੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਸਗੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਚਾਪਲੂਸੀ ਨੂੰ ਇਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਦੀ ਵੀ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਚੋਣ ਲੜੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹੈ। ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ, ਕਪਿਲ ਸਿੰਘਲ

ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਾਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚਮਚਾਗਿਰੀ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਤਿਆਨਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ 'ਤੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੁਣ ਇਕ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਮੁਕਰਨ ਲੱਗ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਰਨਾਲਾ ਉਥੇ ਦਾ ਉਥੇ ਰਹੇਗਾ। ਇਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਧੜੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੇਤਾ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਅਖੀਰ ਗੁਣਾ ਫਿਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ

ਬਹੁਤੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਖ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨਾ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਧੁੰਧਲਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।
ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ
ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ
 94178 13072

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਸਮੀਕਰਨ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ-ਨਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਕਦੇ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਹੁਣ ਬਿਖਰ ਗਏ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਗੇ ਇਸ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੋਹ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਅੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪੀੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ 'ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੋਇ ਮੂਰਤੀ' ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਫੁੱਫੜ, ਮਾਸੜ, ਚਾਚੀ, ਤਾਈ, ਭਾਬੀ, ਜੀਜਾ, ਸਾਲੀ ਆਦਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਰਗੀ ਹੀ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਵਰਗਾ ਕਵੀ ਜਦੋਂ 'ਗਲ ਲੱਗ ਕੇ ਸੀਰੀ ਦੇ ਜੱਟ ਰੋਵੇ' ਬੋਲਾਂ ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ-ਕਾਜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੂਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਆਪਣਾਪਣ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਹੀ 'ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਹਨੇਰੀ' ਵਗੀ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦਾ ਰੁਪਾਂਤਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤਾਂ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਖਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਜਾਂ ਕਹੀਏ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜਨ ਹੋਮ ਦਾ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੁਣ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਵੇਖ ਲੈਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਓਨੀ ਪੀੜਾ ਨਾ ਦੇਵੇ ਜਿੰਨੀ ਇਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਪਿਓ, ਦਾਦਾ ਦਾਦੀ ਕੇਵਲ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਜੰਮਿਆ, ਪਾਲਿਆ-ਪੋਸਿਆ ਅਤੇ ਪੋਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਜੋਗਾ ਬਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਉਸੇ ਔਲਾਦ ਦੇ ਬੋਲ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਕਲਾਪਾ ਹੰਢਾਅ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਜਿਹੜੇ ਤਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਪਸੀਨਾ ਵਗ ਕੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਜੋਗੀ ਥਾਂ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਉਹ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਸਾਰ

ਕੱਟ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਾਰਨ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨਾ ਭਾਵੇਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਖਲਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੋਇ ਮੂਰਤੀ' ਵਾਲੇ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਬੱਝਣ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਜਾ ਕੇ ਵਸਣ ਲਈ ਬਨਾਉਣੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਭੈਣ ਭਰਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੌਦੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਵਿੱਦਿਆ ਮੰਦਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੋਹ ਵਿਹੂਣੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਪੌੜੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਪੁੱਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੂਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਮਕਾਜੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬੜੇ

ਮਾਣ ਤਾਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜੱਟ ਅਤੇ ਸੀਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਸਾਂਝ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ, ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਇਕੱਠੇ ਕੱਟਦਿਆਂ ਜੱਟ ਅਤੇ ਸੀਰੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਾਲੀ ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਦੂਸਰੇ ਕਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਿੱਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਬੇਜ਼ਮੀਨਿਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੀਰੀ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਥਾਂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਕੰਮਾਂ ਧੰਦਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਸਬੰਧ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਸਿਰਫ਼ ਕੰਮ ਦੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਤਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਸ਼ੂਆਂ-ਜਨੌਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਜੱਟ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਪਾਲਦਾ ਸੀ। ਬਲਦਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਟੱਲੀਆਂ ਦੀ ਟੁਟਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਨਸ਼ਿਆ ਕੇ ਲੰਮੀਆਂ ਹੋਕਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਾ ਸੀ।

The Age of Roses

Once in a lifetime, we live a life which can be called 'The life of roses.' An age when everything seems like a wild rose- bright, beautiful and calm. An age when love blooms like the rose- not hurriedly but in abundance. Everything around looks beautiful. The effects of its beauty do not ponder upon the gender. Rohan and Rubeena were no exception. They too lived the life of roses. It began during their schooling when Rohan used to bring an extra lunch box for Rubeena along with his tiffin. They would sit together and have their lunch. During the classes, they would help each other in studies. Both were equally intelligent. Their fondness for each other grew with the passage of time. By the end of their schooling they had created beautiful memories together. But they had no control over their destiny and they had to go to different colleges for higher studies. Rubeena took up English

literature in her graduation and Rohan went for BBA in a renowned college. They connected with each other once or twice a month through their traditional landline phones. As time flew, they completed their courses. They began chasing their dreams soon after passing out from college.

But as the saying goes, "One love, one heart, one destiny..." they met at Sec-17 in Chandigarh. Rubeena managed to secure a job of a receptionist in a renowned company in Chandigarh and Rohan took admission to pursue MBA. It was their first meeting in the last three years after they left school. Their joy knew no bounds when they saw each other. They shared every little detail of their life in the recent years and their present status. They exchanged their mobile numbers and were very happy to be in touch again. They

would meet almost every evening in the Rose garden of Sec-10. They would enjoy themselves in the company of the variety of roses. This continued for almost half a year. On Valentines in 2017 Rubeena was waiting for Rohan in the garden. She held the popular book 'Hold My Hands' by Durjoy Datta. She was an ardent reader. She was kept waited by Rohan for long and this made her upset... Rohan surprised Rubeena with his sudden appearance. He went on his knees, holding a red rose in his right hand and hiding her favourite chocolates behind him. He asked her "Will you be my Valentine...?" Rubeena was shocked and she couldn't believe what she heard...She could hardly say a word.. Rohan repeated his question, "Will you be my Valentine...?" She shook her head in ecstasy, "Yes...! With all my heart and soul..." Rohan

was extremely happy with her acceptance...he happily handed over the chocolates to Rubeena and they hugged and kissed each other passionately. The roses around them complemented the romance between the new lovers. They finally decided to talk to their parents about their love and plans to marry. Within a few days they spilled the beans and their parents agreed to their wishes readily. They got engaged. After their engagement, Rubeena left her job and pursued her Masters in English and Rohan completed his MBA. They are now working in reputed companies. Due to Corona Virus their marriage plans have been put on hold...and they are waiting for things to normalize so that they can enjoy their age of roses...let's see when it happens.

Harpal Singh Hoshiarpur
9417074669

California fires rage as winds continue and power is shut off

New wildfires ravaged bone-dry California during a scorching Labor Day weekend trapping campers and prompting the state's largest utility to turn off power to 172,000 customers to try to prevent its power lines and other equipment from sparking more fires.

California is heading into what is traditionally the teeth of the wildfire season, and already it has set a record with two million acres (809,000 hectares) burned this year. The previous record was set just two years ago and included the deadliest wildfire in state history - the Camp Fire that swept through the community of Paradise and killed 85 people.

That fire was started by Pacific Gas & Electric power lines. Liability from billions of dollars in claims from that and other fires forced the utility to seek bankruptcy protection. To guard against new wildfires and new liability, PG&E last year began pre-emptive power shutoffs when

conditions are exceptionally dangerous.

That is the situation now in Northern California, where strong and dry winds are expected until Wednesday. PG&E received criticism for its handling of planned outages last year. The utility said it has learned from past problems, "and this year will be making events smaller in size, shorter in length and smarter for customers". Two of the three largest fires in state history are burning in the San Francisco Bay Area. More than 14,000 firefighters are battling those fires and about two dozen others around California.

The fire danger is also high in Southern California, where new fires were burning in Los Angeles, San Bernardino and San Diego counties. The US Forest Service on Monday decided to close all eight national forests in the region and to shutter campgrounds statewide.

"The wildfire situation throughout

California is dangerous and must be taken seriously," said Randy Moore, regional forester for the Forest Service's Pacific Southwest Region that covers California. "Existing fires are displaying extreme fire behaviour, new fire starts are likely, weather conditions are worsening, and we simply do not have enough resources to fully fight and contain every fire."

Lynne Tolmachoff, spokeswoman for the California Department of Forestry and Fire Protection, or Cal Fire, said it is "unnerving" to have reached a record for acreage burned when September and October usually are the worst months for fires because vegetation has dried out and high winds are more common.

While the two mammoth Bay Area fires were largely contained after burning for three weeks, firefighters struggled to corral several other major blazes ahead of the expected winds. Evacuation orders were expanded to more mountain communities on Monday as the largest blaze, the Creek Fire, churned through the Sierra National Forest in Central California.

It was one of many recent major fires that have displayed terrifyingly swift movement. The fire moved 24 kilometres (15 miles) in a single day during the weekend and burned 145.04 square km (56 square miles). Since starting on Friday from an unknown cause, it has burned 549sq km (212sq miles).

Debra Rios was not home on Monday when the order came to evacuate her hometown of Auberry, just northeast of Fresno. Sheriff's deputies went to her ranch property to pick up her 92-year-old mother, Shirley MacLean. They reunited at an evacuation centre.

"I hope like heck the fire doesn't reach my little ranch," Rios said. "It's not looking good right now. It's an awfully big fire."

Mountain roads saw a steady stream of cars and trucks leaving the community of about 2,300 on Monday afternoon.

Firefighters working in steep terrain saved the tiny town of Shaver Lake from flames that roared down hillsides towards a marina. About 30 houses were destroyed in the remote hamlet of Big Creek, resident Toby Wait said.

"About half the private homes in town burned down," he said. "Words cannot even begin to describe the devastation of this community."

A school, church, library, an historic general store and a major hydroelectric plant were spared in the community of about 200 residents, Wait told the Fresno Bee.

Sheriff's deputies went door to door to make sure residents were complying with orders to evacuate. Officials hoped to keep the fire from pushing west towards Yosemite National Park.

On Monday night, a military helicopter tried but failed to land near Lake Edison to rescue people

trapped by the fire, the Fresno Fire Department said on Twitter. The department tweeted: "Military pilots tried valiantly to land but heavy smoke conditions prevented a safe approach, another effort will be made shortly to evacuate the trapped people in Lake Edison and China Peak using night vision."

In Southern California, crews scrambled to douse several fires that roared to life in searing temperatures, including one that closed mountain roads in Angeles National Forest and forced the evacuation of the historic Mount Wilson Observatory. Late Monday night, the Los Angeles County Fire Department told residents of Duarte, Bradbury and Monrovia near the forest to get ready for a possible evacuation.

Cal Fire said a blaze in San Bernardino County called the El Dorado Fire started Saturday morning and was caused by a smoke-generating pyrotechnic device used by a couple to reveal their unborn baby's gender. In eastern San Diego County, a fire destroyed at least 10 structures after burning 41.44sq km (16sq miles) and prompting evacuations near the remote community of Alpine in the Cleveland National Forest.

California has seen 900 wildfires since August 15, many of them started by an intense series of thousands of lightning strikes in mid-August. There have been eight fire deaths and more than 3,300 structures destroyed.

Reasons you must Visit Leh-Ladakh Atleast once in your Life & things to carry on the TRIP

Located at an average altitude of 3000 meters above the sea level, **Ladakh** is one of those destinations which are found on almost every backpacker's bucket list. No words or pictures could possibly describe its beauty. Travelers, in huge numbers, from all across the globe, throng to Ladakh to enjoy the natural setting of the **cold desert**. Thus, Ladakh is a perfect & desirable destination to enjoy rejuvenating vacation in India. 'Leh Ladakh' – in some best terms '**A life in a paradise**', is a travel GOAL of each and everyone out there. A goal that will dependably stay carved in an explorer's psyche; Ladakh is not simply one more goal but rather is a crosscut to a scene that is a cut of isolation on Earth. If you are still finding reasons to visit Ladakh, there are umpteen reasons that will not only make your trip memorable but also a lifetime experience.

About the location of Ladakh : This travel destination mesmerizes its tourist with its breathtaking location. To the south, lies the Great Himalayas and the Karakoram Range lies in the north. As you have activated your imagination, let me tell you **the top reasons for why you should consider Ladakh as your next travel destination :**

1) It's Boundless lovely beauty : The Ladakh locale is a good country that is layered in ghostly of red, orange, dark colored, green, and dim with vast precious stone blue water bodies. It is remote, grim, without a doubt – yet there is furthermore an astonishing wonder, a remarkable quality view. The tough scene under the stark blue sky, adjusted by snow peaked pinnacles and some rich green patches of vegetation along the valleys shaped by the lasting streams together make for a strange picturesque magnificence. So on the off chance that you are as yet

suspecting that Ladakh is only an infertile scene... I'm perplexed; you will miss the asylum in paradise.

2) Trekkable peaks and mountain passes : Ladakh is quite popular for certain trekkable pinnacles like Stok Kangri, Nun-Kun, and Kang-Yatse. Despite the likelihood that you think it is hard for you to get acclimatized to the high tallness of 6,000 meters or more... you got those chronicled mountain passes that used to be the trade courses a significantly long time back among India and China. There is best prevalent viewpoint of the distant valleys and remote towns tucked in the midst of the Trans-Himalayan degrees. A part of the noteworthy mountain passes are the Kardung La, Tanglang La, Chang La, Wari La, and Namshang La. The view of the entire region around these passes is awesome.

3) Walk Over Water (frozen of course!) : You can have great adventure, walking over the ice. But it can be only done in winters, when the Zaskar River freezes. During this duration of 30-45 days, you can go for the Chadar trek which is considered to be one of the most challenging and beautiful treks on earth. Another option is to walk over the beautiful Pangong Lake which freezes over in winters.

Also, there are quite a few **lakes in Ladakh**, but the one that attracts tourists from far flung regions is **Pangong Lake**. This lake is located at an altitude of more than 4,000 meters and the beautiful villages of Thiksey and Shey surrounds the lake. The tourists are also amazed by the breathtakingly panoramic views of the surrounding especially in summers.

4) The magnetic and native celebration : Ladakh is a land of fairs and festivities. These celebrations are not starting late extraordinary and emerge in their own particular conduct, nonetheless on the off chance that it trigger the voyager inside you. There is a staggering vibe

of custom that heads out the gifted soul. In addition, you ought to get and welcome the show execution, which is a blend of drums and trumpets, and thumping attempts of the secured Lamas.'

5) Yummy local cuisines : The cuisines in Ladakh is simple, yet delightful. The neighboring bistros serve momos that are cooked with just a subtle sign of flavors, and you can find magnificent comfort in a bowl of thukpa (soup and noodles).

6) Monasteries : Ladakh is not only a place for adventure seekers and action lovers, the place is also a paradise for people looking for a religious tour. The destination is dotted with various **Monasteries and Stupas**. Some of the popular and worth visiting **monasteries** are Thiksey Monastery, Hemis Monastery and Spituk Monastery. This travel destination also depicts its cosmopolitan persona as Muslim mosques and Hindu temples are also featured here.

7) Rafting : If you love action, then you are in a region that is blessed with the natural setting, apt for various adventurous sports. Enjoy rafting through the captivating landscapes and do not miss to sight the tall peaks. Thus, for the enthralling experience ever, do not miss **river rafting in Ladakh**.

8) Far from the Hi-tech life, live like a wanderer! : Did you ever imagine your life without Technology? Never right! Imagine it once, try to live a life with other than innovation, progress, and foundation. You will for sure venture into the boundless expanse of nature.

What about a piece of your life spending at the Hunder Sand Dunes? It is past your fantasies. The great outdoors in Hunder Sand Dunes makes you have an inclination that you are living like a traveler.

9) Save your money with low-priced Accommodations : Ladakh is one such goal where you will spend much ongoing

than hotels. You will for sure find smooth and clean rooms in Leh starting at just Rs. 600, despite in the midst of the zenith guest season. By then you find comfort in some area towns in the Ladakh locale and experience the close-by culture all through your excursion. In addition, you have a lot of choices for outdoors in Ladakh.

10) An awesome chance to allow yourself to free in the barren panorama : Also, when you can manage the cost of your sound wellbeing to that height then why not to spend more and investigate the fruitless and rough magnificence that is scattered all through the locale. It is districts where you can take in some natural air... let go all the exhaustion and investigate the untraceable scene of Ladakh.

11) For the ones, who have passion for riding bikes !! : If you are an explorer on wheels, the aslant streets winding through the infertile mountains will give you a chance to adapt your driving abilities. The drive from Manali to Leh, crossing a portion of the most elevated engine capable mountain goes on the planet; an endeavor through Khardung La to Nubra Valley; and an exciting trip from Leh to Srinagar... are a portion of the best courses in Ladakh locale where you can whizz and snake through the mountains capes.

12) If you want to limber up your photography skills : The mountains capes, deserts capes and waterways capes by and large offer an awesome picturesque edge to flexible up your photography abilities. So you have an opportunity to click innumerable real minutes. Not to miss minutes are the radiant skylines, unplugged scenes, natural life, and culture and shimmering blue lakes.'

Below given, is a comprehensive list of things to carry while going on a trip to Leh :

Clothing : When planning trip to Leh, make sure to back plenty of cold-weather clothes, including jackets, hats, and woolens. Also, pack extra pairs of socks, gloves, and heavy shoes. Even when it's summertime, pack winter clothes. The temperature falls quite low, even in August. The temperature also falls very quickly at nighttime. The weather changes pretty fast, so it's best not to take chances with clothing. It can get cold very quickly as soon as the sun sets behind the mountains.

Medicines to Carry : One should always carry enough medicines as the trip to Ladakh will, bring many unexpected

situations. One should always carry medicines for basic medical conditions like fever, stomach ache, headache and others. Further, altitude mountain sickness, or AMS, is quite common there. Carry medicines like Diamox, Dexamethasone, Aspirin or Disprin to combat the above mentioned problem.

Sunscreen lotion/UV sunglasses : UV rays at high altitude can be quite damaging to the skin, even during the harshest of winter, so don't forget to carry a good quality sunscreen lotion with rating of SPF30 or higher and apply it properly before going out in the sun. Also, having decent quality UV sunglasses is quite essential, especially when mountain passes have a lot of snow cover and sunlight reflecting from the snow can be even harsher!

Lip balm : Dry and cold weather of Ladakh makes lips dry, which can get quite painful due to cracking and skin coming off, so make sure to carry a lip balm or Vaseline.

Mustard oil : Mustard oil can be used for moisturizing skin, putting it in your hair and for lubricating insides of nostrils, which become quite dry and painful due to dry and cold winds of Ladakh.

Torch : Not really needed if your mobile phone has one, but if in case it doesn't, carry a small LED one.

Money : Always carry enough cash to avoid wasting time withdrawing cash, it may not be feasible for everyone. ATMs beyond Srinagar and Manali are only available in Kargil and Leh and they too are few with often long queues in front of them.

Glucose : Carrying water mixed with Glucon C/D is a good idea while traveling at high altitude, as it provides instant energy on the move, as appetite is likely to be reduced due to AMS and at the same time, doesn't act as a diuretic, like most caffeinated energy drinks. Carry couple of small packs, which can be mixed in water, at the beginning of the day.

Chocolates, biscuits and nuts : Carrying couple of chocolates, a pack of biscuits and few hundred grams of almonds, raisins and cashews is a good idea, as these provide instant energy and easy snack and don't take up too much space. Those who love spicy food, make sure to carry pickle or sauce, since Ladakhi food is a bit bland.

Mobile phone connectivity : Only post-paid mobile phone connections from

Dr Dimpy Gupta
BDS, MBA
Relationship Manager
Indus Hospitals (Mohali,
Fatehgarh & Dera
Bassi, Punjab)

other states work in Ladakh and even from these, only BSNL has presence beyond Leh. So, instead of depending upon STD booths, carry a BSNL/MTNL post-paid connection.

Documents and IDs : It is essential to carry at least one government issued identity card and couple of photocopies of it, since it is needed while applying for inner line permit and at certain places, to register at the check post. Also, carry your medical insurance card, Map of Ladakh, your printed itinerary, hotel reservation slips, copies of your flight ticket and list of important contacts (useful in case your mobile phone stops working).

Chargers for all the gadgets, cameras and mobile...Car charger or battery bank : If anyone is an avid smart phone user and planning to log their route on favorite GPS App, then make sure to carry a car charger or a power bank with at least 4000-5000mAh capacity to keep their mobile phone running, throughout the day.

Other personal essentials : Paper soap, toothbrush, face wash, toothpaste, comb and toilet paper. Also, carry shaving kit, if there is space and need for these and any other toiletries.

For Trekking-- A great pair of Trekking shoes, a wooden stick is required for grip for trekking, rain coat for rain protection, Caps or hats for cold protection & water bottles, are necessary in case of trekking

These are just a few of the many reasons why you must visit Leh-Ladakh. But remember, those who are willing to endure some hardships can only witness the beauty of this land when it is wrapped in layers of ice. The reward is truly fantastic and awe-inspiring!! So Guys, What are you waiting for ? Pack your bags for the adventurous trip & to witness the undisputed beauty @Leh-Ladakh !!

Police file over 15,000-page charge sheet in Delhi riots case, name 15 people

In February, Delhi was shaken up with communal riots, worst in at least three decade, with clashes between Hindu and Muslim groups in several parts of the national capital. Houses were burnt and broken into, while vehicles were set on fire.

The Delhi Police has named fifteen people as accused in charge sheet filed over the violence that took place in national capital in February this year. The accused have been named for orchestrating the riots that killed at least 53 people and injured hundreds. Out of the 21 persons arrested so far, police charge-sheeted 15 accused based on scientific, documentary and testimonial evidence gathered during investigation. The remaining 6 persons are expected to be charge sheeted in due course after collecting sufficient evidence and completing statutory and procedural requirements, police said in a statement.

The charge sheet filed by Delhi police special cell at Karkardooma Court is over 15,000 pages. Packed in steel boxes, 2,692 pages of the vast charge sheet specifies the charges against the accused whereas the rest pages include the annexure.

In February, Delhi was shaken up with communal riots, worst in at least three decade, with clashes between Hindu and Muslim groups in several parts of the city. Houses were burnt and broken into, while vehicles were set on fire.

It all started as clashes between pro- and anti-Citizenship (Amendment) Act groups, but further escalated into communal violence with rioters from both communities, taking to streets armed with swords, stones and guns. The fifteen people named in the charge sheet have been accused under sections of Unlawful Activities (Prevention) Act, IPC and Arms Act. For the investigation in the case, the police

on Wednesday said they are relying on WhatsApp chats and call records. Twenty-five Whatsapp groups were created for each of the protest sites, police said.

"There was an impression that it was an anti-CAA protest but conspirators were being guided through the protest sites," said police. The charge sheet filed by police on Wednesday does not name Umar Khalid and Sharjeel

Imam as accused in Delhi riots case. Umar and Sharjeel were arrested a few days ago and their names will be in the supplementary charge sheet.

Delhi Police registered 751 cases - In connection with the riots that took place in Delhi, police received over 16,000 PCR calls and registered a total of 751 cases.

Of 751 cases, 59 cases were assigned to SIT constituted in

the Crime Branch, 691 cases were investigated by the district police and one case, which was registered on March 6, 2020 to investigate the larger conspiracy behind these riots, was assigned to the Special Cell, police said in a statement.

In order to investigate specific offences committed during these riots, police has seized 12 pistols, 121 empty cartridges, 92 live cartridges, 61 glass bottles filled with

noxious chemicals and an assortment of sharp-edged weapons in the matter.

- Took 195 days to complete first phase of investigation - Further in the statement, police said that it took 195 days for Delhi police's special cell to complete the first phase of investigation, during which, 747 witnesses were questioned. Police has seized at least 75 electronic devices as part of the probe.

Most Indian Americans back Biden but Trump gains ground, says poll

The poll also affirmed the growing clout of the Indian American community's 1.8 million registered voters — 56% of them reported being contacted by Democrats and 48% by Republicans, compared to only 31% reached by any party in 2016.

A poll of Indian Americans has found that 66% of respondents favour Democrat Joe Biden for the presidential election in November, while President Donald Trump trails way behind at 28%.

But Trump has made considerable headway, coming up from 16% in 2016, according to the Indiaspora-AAPI Data survey released on Tuesday. The poll also affirmed the growing clout of the Indian American community's 1.8 million registered voters — 56% of them reported being contacted by Democrats and 48% by Republicans, compared to only 31% reached by any party in 2016. As a community with the highest earnings, Indian Americans are also "flexing their financial muscle" as the survey put it. A quarter of those polled said they had made donations to a candidate, political party or some other campaign body this year; \$3 million anecdotal, with double-digit aspirations.

A majority of Indian Americans, 54%, identified themselves Democrats while the second biggest group of 24% identified themselves as Independents and only 16% called themselves Republican, compared to 45%, 35% and 19% respectively in 2016. The most significant shift, or the beginning of it, was reflected in the numbers for the race for the White House. While Indian

Americans' support for Biden was an overwhelming at 66%, it was far lower than the 77% support for Hillary Clinton, then Democratic nominee, in 2016, and the brutal 84% that President Barak Obama got in the 2012 election.

Trump, on the other hand, has gone up from 12% in 2016 to 28%, and could go up to 30% if he and Biden split up the 6% undecided respondents proportional to their current tallies.

That should worry Democrats. "The Biden campaign has to be especially attentive" and should conduct a vigorous outreach to the community, said Congressman Raja Krishnamoorthi. Eventually, he added, these voters will "come home" to the Democratic Party because of their concerns about other issues, specially Covid-19.

Neeraj Antani, a Republican member of the Ohio state legislature, attributed Trump's expanding support among Indian Americans to the president's outreach to the community, his visit to India in February and for standing with Prime Minister Narendra Modi and neutrality on issues like Citizenship Amendment Act and the abrogation of Article 370 on the special status of Jammu and Kashmir, as opposed to Biden's opposition to those issues. Biden campaign's

position on Article 370 and the CAA has indeed antagonised a section of Indian Americans and has led to talk that a Biden administration will be less friendly to India. The former vice-president has sought to address those concerns and assured the community that relations with India will be a "high priority" for his administration if elected. He promised that his administration will also prevent China from acting with "impunity" and show no tolerance for cross-border terrorism, putting Pakistan on notice. He also rolled out an expansive plan for Indian Americans, focusing on hate crimes and immigration. As part of its outreach to the community, the Trump campaign has released a video of clip from Howdy Modi and Namaste Trump events the president attended with Prime Minister Narendra Modi in the US and India respectively, highlighting their relationship and support of the cheering crowds. The community is being wooed aggressively by both parties, as the survey findings showed — 56% reported being contacted by Democrats and 58% by Republicans compared to merely 31% by any party in 2016, far below then 44% for white voters and 42% for white voters.

California wildfires: A climate lesson for India

While India has not seen such large-scale fires, forest fires (mainly manmade) are not uncommon. But unfortunately, the forest department's firefighting capabilities are rudimentary.

The wildfires which have been raging in Oregon, California and Washington in the United States (US) since mid-August, have burned millions of acres of lands, killed more than 30 people and destroyed thousands of homes. With the US elections due in November, the wildfires have also become a key political issue. Last week, Democratic presidential challenger Joe Biden warned that "climate change poses an imminent, existential threat to our way of life" and accused President Donald Trump, a climate sceptic, of denying "that reality".

Mr Biden's statement linking the wildfires with the climate crisis has wide support. California governor Gavin Newsom

only country that has seen such wildfires. An inquiry has found Australia's 2019-20 bushfires were likely made worse by the climate crisis, warning that such devastating wildfires are likely to happen again. While India has not seen such large-scale fires, forest fires (mainly manmade) are not uncommon. But unfortunately, the forest department's firefighting capabilities are rudimentary. It doesn't have modern equipment, adequate number of vehicles and enough field staff, which can bolster their rapid response system. In an era of the climate crisis and human encroachment into forest areas, it's time to learn from the crises of the US and Australia and bolster its firefighting infrastructure.

said this is a "climate emergency". the fires, and have warned that Scientists have blamed the peak such "compound disasters" (when heatwave and dry winds for fanning more than one extreme event takes place at the same time, across geographies) are a result of the climate crisis. The US is not the

Where Indians and Indians in US diverge

Indians in the US, an estimated 1.8 million Indian-Americans who are eligible to vote, are a completely different story. Many of them, who do not share the enthusiasm of their Indian relatives and friends for the US president

If Indians could vote in the United States (US) presidential elections, they will probably go with the incumbent, if he (or she and they, someday) was on the ballot for a second term, no matter how poorly the candidate was polling at home. Indians — not to be confused with Indian-Americans — appear to like American presidents once they get to know them, which can be after a visit or an agreement or just personal charm. That should explain, to an extent, President Donald Trump's loud and insistent Indian supporters. I have got to know some of them from their angry mails or messages in response to something disagreeable I wrote about the US president.

President Barack Obama finished his sixth year in office in January 2015 with an average approval rating of 42.6%, according to Gallup, which has tracked US presidents for decades. This was the lowest of the yearly averages of his eight years in office. Six months later in June, as his domestic ratings hovered around 45%, a Pew global poll found 74% of Indians approved of Obama and had confidence he would do the right thing in world affairs. Obama's India visit in January may have played a role but, not entirely.

President George W Bush found his mark with Indians before his own India visit. A 2005 global poll by Pew, such as the one cited above, found 54% Indians approved

of Bush and had confidence he would do the right thing in international affairs. By the time he left office in 2008, he had improved his India ratings to 55%, with an India visit in 2006 and the path-breaking India-US nuclear deal in 2008 in between. At home, only 33% Americans said they had confidence in his conduct of foreign relations in the same Pew poll, and clocked up about the same in domestic ratings at 34% in the

Gallup tracker. President Trump had an indifferent start with Indians. He barely scraped by with the confidence of 14% of Indians as a candidate in 2016, in a Pew poll. By 2019, however, 56% of Indians had grown to have faith in his ability to do the right thing on the global stage. As the number of those sceptical of him remained stable in the poll, he appeared to have made inroads into 67% of respondents who had

either refused to answer or had said they did not know him enough in 2016. His Gallup ratings at home, by contrast, have languished in the 40s.

There are very good individually unique reasons of policies, pacts and personality behind the popularity of incumbents with Indians. But collectively, they appear to represent a pattern: you don't have to try very hard to get the Indians on your side.

But Indians in the US, an estimated 1.8 million Indian-Americans who are eligible to vote, are a completely different story. Many of them, who do not share the enthusiasm of their Indian relatives and friends for the US president, often find themselves yelling at their WhatsApp groups on their smartphones, and tapping out angry rejoinders in all-caps, much like the US president, Covfefe and all.

The battle in Indian finance

A key structural issue behind the slowdown, and now the contraction, in the Indian economy is the crisis-ridden financial sector. The challenge has only become bigger over the past decade. As pointed out by former chief economic adviser, Arvind Subramanian, what was initially a twin-balance sheet crisis — encompassing banks and infrastructure companies — became a four-balance sheet crisis, including non-banking financial companies and real estate firms. The pandemic's shock has made matters worse. According to the report of the KV Kamath Committee, set up by the Reserve Bank of India (RBI) to look into the restructuring of loans after the Covid-19 shock, almost 70% of banking sector debt has been affected by the shock of the pandemic.

In this backdrop, the Centre's credit guarantee scheme for micro, small and medium enterprises and RBI's moratorium on payment of existing loans were crucial relief measures. Both these

measures, however, cannot go on forever. Banks will eventually need to recover their capital. The longer this takes, the larger will be their forgone income and accumulated losses. But if the economy does not recover soon — and most experts do not believe this is unlikely to happen — businesses might not be in a position to start paying back these loans if the moratorium is revoked immediately. A rush to invoke bankruptcy proceedings against defaulters could lead to destruction of firms and, therefore, productive capacity

of the economy. This policy dilemma is currently playing out in the Supreme Court. The apex court has asked banks to not declare accounts as non-performing assets until a final order is passed. The court will resume hearing on the issue on September 28. The entire issue looks like a zero-sum game at the moment; either banks or debtors will emerge victorious. However, the larger economy will continue to suffer, irrespective of which party bears the burden right now. The only meaningful resolution is to expedite an economic recovery. This will rejuvenate revenue flow and facilitate timely payment of debts. This newspaper has consistently argued that a fiscal stimulus is essential to give a boost to the economy. At the same time, RBI and banks need to make sure that due diligence is exercised while separating genuine borrowers who hold promise in the future from those who will perish in keeping with the market's logic of creative destruction. 4

Need a partner for workout?

TRY DOGS

Are you a fitness freak looking for a partner who can give you company? Take your dog along. Cameron Diaz, Nicole Richie, Amanda Seyfried and Nikki Reed are just a few of the stars who were spotted out and about with their pooches, and now it's time you too did the same.

A new study from Drontal shows that 40 percent of females have said the reason they purchased a dog was for exercise and 80 per cent of females claim that they do more exercise since having a dog, reports femalefirst.co.uk.

Rob Jones, personal training instructor from StrideFit, said: "Keeping fit with your dog can be a fun thing to do that will help increase the special bond between you and your pet."

Jones added: "However, you need to ensure you're not biting off more than you can chew by making sure you plan your training properly and increase time, distance or intensity gradually. Remember to check for signs that your dog is getting tired too, you know when you've done enough, but do you know when your dog has?"

Top tips for for working out with your pet:

Choose wisely: Choose something that you love and you'll be more inclined to keep exercising with your pooch long-term. This could be scenic hikes, agility training, rugged trail runs, cycling or even sea swims. The list is varied and endless, ensure however, the exercise is also appropriate for your dog. Choose the right time: Best for you and your dog not to run during the hottest time of the day. Dogs deal with heat loss mainly by panting and tend not to be able to keep cool as easily as their owners. If your dog has a thick coat, try to avoid exercising in the hot midday sun. Also take a bottle of water and a collapsible dish with you to keep the pet hydrated. Get fit and have fun: Mix it up, turn away from the usual long distance running and incorporate your dog in the exercise. Try turn your dog's favourite games into a workout with the simple 'fetch' workout, for example after warming up throw a ball whilst waiting for your dog to return, start squatting, lunging or perform some press-ups. Or even try football with your collie or tug-of-war with your terrier.

No point hopping on to that massive burger while shopping if you cannot remember where you parked your car. For, a fit body has a friend in long-term memory. Those who are less fit have a harder time retaining information, research says. "The findings show that lower-fit individuals lose more memory across time," said Kimberly Fenn, an assistant professor of psychology at Michigan State University. To prove their point, the researchers tested 75 college students during a two-day period. Participants studied related

word pairs such as "camp" and "trail". The next day, they were tested on the word pairs to evaluate long-term memory retention. Long-term memory is anything remembered more than about 30 seconds ago. Aerobic fitness was gauged by oxygen consumption derived from a treadmill test and factored with the participants' weight, percent body fat, age and sex. "A surprising number of the college students were significantly out of shape and did much worse at retaining information than those who were extremely fit," Fenn noted

Go for pole fitness for fit, flexible body

Inspired by the benefits of an all-body work-out that improves strength, flexibility and confidence, several men and women are trying pole fitness, a gymnastic workout. Pole fitness is said to be the most comprehensive and result-oriented workouts possible. It demands the strength of gymnastics, the focus of yoga and gets the heart racing faster than any treadmill, reports femalefirst.co.uk. According to Aurelian Sports, a new pole fitness and premium fashion brand, the benefits of the regime include:

Strength : Pole athletes have some of the best bodies in the world because lean muscles are developed through performing many sets of resistance exercises whilst practice for a routine. While learning a three-minute routine during a pole fitness class, you will work multiple sets of muscle groups. The result is, after eight weeks, you'll notice your arms getting stronger, your stomach becoming more toned and your legs looking better.

Weight Loss: In an hour's class you will burn around 300 calories. The

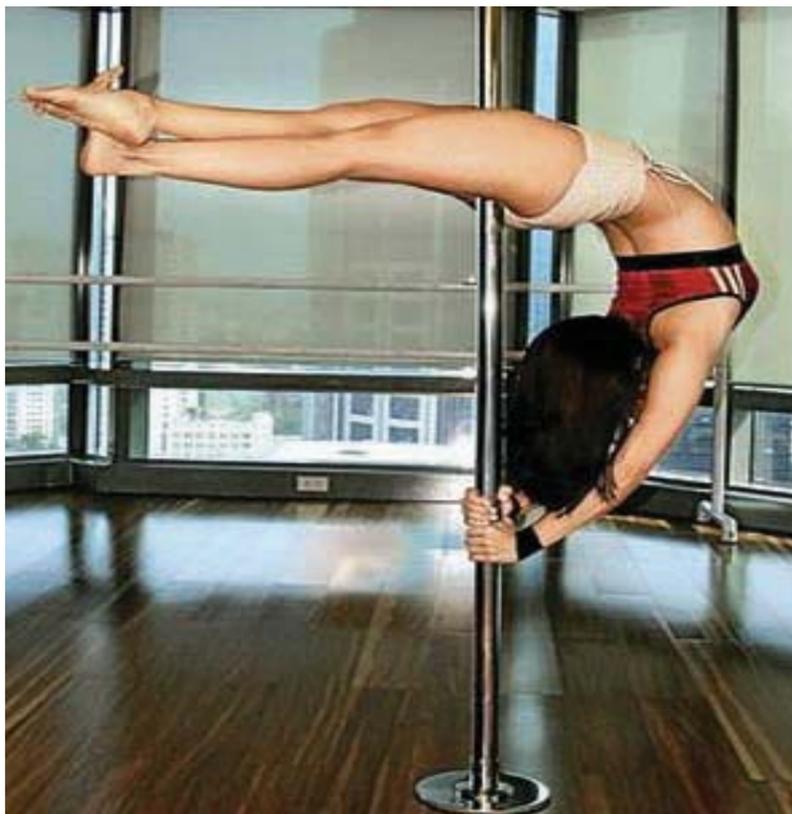
big plus is you will build tone and muscle in your arms and legs and strengthen flabby areas such as your bottom and upper arms, which can be hard to target at the gym. It also improves balance, coordination and agility and core strength.

Flexibility : It's a fact - if you don't

stretch, the older you get, the smaller and tighter your muscles become leading to greater difficulty in movement. You basically start to lose ease of motion as your muscles become tighter.

Builds self confidence: Pole fitness creates body awareness and devel-

ops self-confidence. You'll learn to see yourself. You'll regularly be studying your position on the pole in the mirror, examining your own legs, arms, tummy, bum and even your toes to work out what your best angles are, how to hold a position and what moves you can perform.

A healthy life not only helps in fighting fatal diseases but also relieves stress. daily life talks to fitness experts to know how the elderly can stay fit

Too old to exercise? No, you are never! Age never comes in the way of exercising. You can hit the gym, join yoga class or do any form of exercise at any age in order to remain fit. And this is a must in today's

Age Gracefully

stressful life. Today, everybody wants to be physically fit in order to lead a healthy and happy life. A healthy life not only helps in fighting fatal diseases but also relieves stress. We talk to fitness experts to know how the elderly can stay fit. "Senior citizens can join gym without worrying about any side effects," says Sunil Kumar, a fitness trainer at a gym in Chandigarh. "Before they hit the machines, we always ask them to consult doctors as their bodies undergo changes, such as loss of stamina, energy and muscle mass.

"People with type 2 diabetes can improve their health by making little changes in their exercise regime," he adds. Yoga too is an excellent form of exercise and is often preferred over other forms of fitness. This is true especially with the elderly who face problems like loneliness, retirement, fear, neglect, slow metabolic rate, memory loss, and yoga works as a blessing for senior citizens. However, proper guidance is a must. "Yoga aims to put together the body and the mind. It brings along with it many blessings as it helps in managing stress, remov-

ing toxins from the body, makes the immune system strong, lowers blood pressure, regulates sugar levels, manages cholesterol and reduces the risk of diabetes and stroke," says Sheojee Singh, a yoga instructor in Chandigarh. "With regular practice of yoga, we help the elderly not only in fighting diseases but also finding peace with themselves," she adds. Sunaina Lamba, a city resident, who practices yoga regularly, says, "Ever since I started practicing yoga my outlook towards life has changed. I have not only lost weight but also become more calm and patient. I shall continue practicing it for the rest of my life."

New cases of HIV rise in Eastern Europe, decline in the West

Almost 160,000 people were diagnosed in Europe with the human immunodeficiency virus (HIV), which causes AIDS, according to data from the European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) and the World Health Organization's (WHO) regional office for Europe.

More than 130,000 people were newly diagnosed with HIV last year in Eastern Europe, the highest rate ever for the region, while the number of new cases in Western Europe declined, global public health experts said on Wednesday. European Union and European Economic Area countries saw a reduction in 2017 rates, mainly driven by a 20% drop since 2015 among men who have sex with men. That left Europe's overall increasing trend less steep than previously.

All told, almost 160,000 people were diagnosed in Europe with the human immunodeficiency virus (HIV), which causes AIDS, according to data from the European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) and the World Health Organization's (WHO) regional office for Europe. "It's hard to talk about good news in the face of another year of unacceptably high numbers of people infected with HIV," said Zsuzsanna Jakab, director of the WHO regional office. Calling on governments and health officials to recognise the seriousness of the situation, she urged them: "Scale up your response now." The United Nations AIDS agency UNAIDS warned in July that complacency was starting to stall the fight against the global epidemic, with the pace of progress not matching what is needed. Some 37 million people worldwide are infected with HIV.

Stay Healthy And Super Fit With Dried Fruits And These Healthy Bars

Dried fruits contain little to no fat. They also contain significant calories per serving, making them a natural source of energy for athletes. They are also a good supplement for people seeking to gain weight in a healthy way.

As healthy living has become a catchword these days, people have taken to eating dried fruits and health bars. Experts say these can give natural nutrients. V.V. Mani, Director, Operations, Unibic, and Suhasni Sampath, Co-Founder, Yoga Bars, explain how dry fruits and nuts used in health snack bars help the cause of healthy living:

Dried fruits generally contain more fiber than the same-sized serving of their fresh counterparts. Fiber helps in keeping your digestive system running smoothly.

The various dry fruits are packed naturally with a mix of nutritional elements like potassium, calcium, magnesium, zinc, iron, carotenoids, antioxidants, vitamins, dietary fiber, flavonoids, selenium and more apart from the good quality fat and protein that these provide. Dried fruits generally contain more fiber than the same-sized serving of their fresh

counterparts.

These help in various ways like increase of good cholesterol, reduction in bad cholesterol, maintaining blood pressure, blood sugar control, thyroid control, improving

heart function, bowel movement, skin health, hair control, cancer fighting properties, improving bone health, improved vision, easing digestion and fighting anaemia to name a few. Many of the dry fruits are low in glycemic index, and so, they help slow release of energy and control blood sugar.

Because most of the water is extracted from fruits, their nutrients are condensed into a small package. Dried fruits like apricots, raisins, prunes and figs contain high amounts of beta carotene, vitamin E, niacin, iron, magnesium, potassium and calcium. Dried fruits contain little to no fat. They also contain significant calories per serving, making them a natural source of energy for athletes. They are also a good supplement for people seeking to gain weight in a healthy way. Dried fruits like apricots, raisins, prunes and figs contain high amounts of beta carotene, vitamin E, niacin, iron, magnesium, potassium and calcium.

Obese children more likely to develop asthma than kids of a healthy weight, warns study

Parents, please take note. Your child's weight plays an important role in determining his or her asthma risk. Obese or overweight children are at an increased risk of asthma, a new study has found.

US Researchers say it is possible that weight gain is fuelling the rise in childhood asthma. Researchers discovered that obese youngsters were more likely

to develop the lung condition than children of a healthy weight. The findings suggest that the incidence of an asthma diagnosis among children with obesity was

significantly higher than in those in a normal weight range and that 23-27% of new asthma cases were directly attributable to obesity.

"Paediatric asthma is among the most prevalent childhood conditions and comes at a high cost to patients, families and the greater health system," said co-author Terri Finkel from Nemours Children's Hospital in Orlando. "There are few preventable risk factors to reduce the incidence of asthma, but our data show that reducing the onset of childhood obesity could significantly lower the public health burden of asthma," Finkel added. For the study

published in the journal Paediatrics, the research team analysed medical records of more than 500,000 children. The researchers reviewed identified data of patients aged two to 17 without a history of asthma, receiving care from six paediatric academic medical centres between 2009 and 2015. Overweight or obese patients were matched with normal weight patients of the same age, gender, race, ethnicity,

insurance type and location of care. The researchers found that obesity among children with asthma appears to increase disease severity. Being overweight was identified as a modest risk factor for asthma, and the association was diminished when the most stringent definition of asthma was used.

सिर्फ भाषा नहीं भावना, कला एवं संस्कार भी

तैलचित्रों में रची बसी हिन्दी की दुनिया ही विलक्षण है

हिन्दी को शाश्वत और जिंदादिल बनवाने के लिए खुद कलम के बजाय कूची उठा रखा है। हिन्दी को वह माथे की बिंदी मानते हैं।

हिन्दी की चुपचाप सेवा में लगे ऐसे लोग भी हैं जो मानते हैं कि दुनिया में हिन्दी ने खुद अपना मुकाम तलाशा है उसके लिए किसी ने सार्थक प्रयास नहीं किया है। हिन्दी का उत्थान सिर्फ मंचों और भाषणों में हुआ है। हिन्दी के साथ हमने न्याय नहीं किया है। हिन्दी ने अपना गौरवशाली इतिहास स्वयं बनाया है। लेकिन हिन्दी के विकास का एक कालखंड रहा है जिसमें साहित्य सेवियों ने हिन्दी को सींचा है। उनके योगदान को भुलाया नहीं जा सकता है। तकनीकी विकास से हिन्दी बेहद सबल और मजबूत हुई है हालांकि सरकारी स्तर पर हिन्दी को सींचने का काम उतना नहीं हुआ जितना होना चाहिए। हिन्दी का विकास सिर्फ फाईलों में बंद है। साहित्य पुस्तकालयों की शोभा है। हिन्दुस्थान बिसाल साम्राज्य है लेकिन हिन्दी विभाजित है। वह पूरब, पश्चिम उत्तर-दक्षिण में बंटी है। वह राजभाषा भले बन गई हो लेकिन राष्ट्रभाषा नहीं बन पाई। किसी ने इसे बनाने का भी प्रयास नहीं किया। हिन्दी को लेकर सिर्फ राजनीति होती रही। लेकिन यह राजनीति की भाषा नहीं बन पाई। हिन्दी पर वोट नहीं मांगे गए और संसद में बहस का विषय हिन्दी नहीं बन पायी। गैर हिन्दी भाषी राज्यों में हिन्दी बोलने वालों को किस हिकारत से देखा जाता है यह किसी से छुपा नहीं है।

प्रभुनाथ शुक्ल

हिन्दी सिर्फ भाषा नहीं वह भावना कला और संस्कार भी है। हिन्दी हमारी आस्था है वह आत्मा में समाहित है। हिन्दुस्थान को अगर जानना है तो हिन्दी को जाने बगैर हम हिन्दुस्थान को नहीं जान सकते हैं। वह हमारे संस्कृति और संस्कार में समाहित है। हिन्दी सेवी की कतार बेहद लंबी है। कई ऐसे कलाकार हैं जो हिन्दी सेवा को अपना धर्म मानते हैं। उन्होंने साहित्य सर्जना को अपना जीवन बना लिया है। हिन्दी को शाश्वत और जिंदादिल बनवाने के लिए खुद कलम के बजाय कूची उठा रखा है। हिन्दी को वह माथे की बिंदी मानते हैं।

हिन्दी की चुपचाप सेवा में लगे ऐसे लोग भी हैं जो मानते हैं कि दुनिया में हिन्दी ने खुद अपना मुकाम तलाशा है उसके लिए किसी ने सार्थक प्रयास नहीं किया है। हिन्दी का उत्थान सिर्फ मंचों और भाषणों में हुआ है। हिन्दी के साथ हमने न्याय नहीं किया है।

हिन्दी ने अपना गौरवशाली इतिहास स्वयं बनाया है। लेकिन हिन्दी के विकास का एक कालखंड रहा है जिसमें साहित्य सेवियों ने हिन्दी को सींचा है। उनके योगदान को भुलाया नहीं जा सकता है। तकनीकी विकास से हिन्दी बेहद सबल और मजबूत हुई है। हालांकि सरकारी स्तर पर हिन्दी को सींचने का काम उतना नहीं हुआ जितना होना चाहिए। हिन्दी का विकास सिर्फ फाईलों में बंद है। साहित्य पुस्तकालयों की शोभा है। हिन्दुस्थान बिसाल साम्राज्य है लेकिन हिन्दी विभाजित है। वह पूरब, पश्चिम उत्तर-दक्षिण में बंटी है। वह राजभाषा भले बन गई हो लेकिन राष्ट्रभाषा नहीं बन पाई। किसी ने इसे बनाने का भी प्रयास नहीं किया। हिन्दी को लेकर सिर्फ राजनीति होती रही। लेकिन यह राजनीति की भाषा नहीं बन पाई। हिन्दी पर वोट नहीं मांगे गए और संसद में बहस का विषय हिन्दी नहीं बन पायी। गैर हिन्दी भाषी राज्यों में हिन्दी बोलने

वालों को किस हिकारत से देखा जाता है यह किसी से छुपा नहीं है। बैंक, रेल और सरकारी कार्यालयों में हिन्दी को बढ़ावा देने के लिए खूब मंचीयता हुई। सरकारी आदेश जारी हुए हिन्दी पखवारे का आयोजन हुआ। लेकिन हिन्दी कामकाज की भाषा नहीं बन पायी। हालांकि दुनिया के कई देशों में बोलचाल में हिन्दी का प्रयोग होता है। संचार तकनीक के आने के बाद हिन्दी की लोकप्रियता बढ़ी है। लेकिन हिन्दी के विकास के लिए जिस तरह के राजनैतिक प्रयास होने चाहिए वह नहीं हुए हैं। हिन्दी को अगर आंदोलन के रूप में लिया जाता तो आज हिन्दी का स्थान कुछ अलग होता। हिन्दी के विकास में भारतीय साहित्यकारों और साहित्य चित्रकारों के योगदान हम कभी नहीं भूल सकते हैं। आज हिन्दी का जो मानसम्मान है वह उन्हीं की उपलब्धियां हैं। हिन्दी को उन्हीं ने पालपोष कर युवा बनाया है। मोबाइल और लैपटॉप संस्कृति ने भी हिन्दी के

विकास में अहम भूमिका निभाई है। हिन्दी के अनगिनत शापट वेयर आए जिन्होंने हिन्दी को लिखना और आसान बना दिया जिसकी वजह से हिन्दी अंग्रेजी दा की भी पहली पसंद बन गई। हालांकि डिजिटल पत्रकारिता और साहित्य का उदय हुआ लेकिन पाठकीयता के संकट की वजह से हिन्दी की नामचीन पत्रिकाएँ बंद हो गईं। अखबार डिजिटल हो गए। नई पीढ़ी के लिए प्रेमचंद निराला महादेवी, भूषण घनानंद, कबीर सुर, तुलसी मीरा बेमतलब हो गए। युवा पीढ़ी का किताबों से कोई सरोकार नहीं रह गया है। दुनिया भर में इसका आयोजन होगा। हिन्दी के विकास की गाथा पढ़ने मंच पर लाखों लोग आएंगे और हिन्दी का श्राद्ध मना बिल में घूस जाएंगे। फ़िर बेचारी हिन्दी हिन्दी ही रह जाएगी। फ़िलहाल हिन्दी के विकास की परिचर्चा कुछ शब्दों में हम नहीं समेट सकते हैं। देश में ऐसे अनगिनत लोग हैं जो हिन्दी की चिंता करते हैं और अपने

तरीके से हिन्दी की ओढ़ते, दसाते और बिछाते हैं। इसी में एक नाम है विनय कुमार दुबे का जिन्होंने अपने अनूठे प्रयास से हिन्दी साहित्य की कई पीढ़ियों को अपनी तूलिका में सहेज रखा है। विनय दुबे मूलतः उत्तर प्रदेश के भदोही जिले के कांशीरामपुर गाँव के रहने वाले हैं। वह सीमा शुल्क विभाग से सेवानिवृत्त हुए हैं। उपनिरीक्षक पद से सेवा में आने के बाद कई ऊंचाईयां हासिल किया। कला उनका विषय नहीं था लेकिन एक घटना ने उन्हें इस तरह खींच लिया। इसके बाद कूची उठ गई तो फ़िर कभी हाथों में ठहराव नहीं आया। अपनी लाजवाब चित्रकारी से वह हिन्दी की सेवा में जुटे हैं। विनय कुमार दुबे नोएडा और प्रयागराज में रहते हैं।

गुमनाम साहित्यकार भी हैं। कई हिन्दी साहित्यकारों का कल्पना चित्र भी उन्होंने बनाया है। हिन्दी साहित्य का ऐसा कोई ध्रुवतारा नहीं होगा जिसका चित्र उन्होंने न बनाया हो। उन्होंने दूसरी भाषा के साहित्यकारों का भी चित्र बनाया है लेकिन हिन्दी के साहित्यक उनकी तूलिका के मूल विषय हैं। प्रयागराज के नैनी में चित्रकूट मार्ग पर डांडी नामक स्थान पर यमुना नदी के किनारे प्रेमशंकर गुप्त कलादीर्घा है जहाँ 350 से अधिक हिन्दी के मूर्धन्य साहित्यकारों के तैलचित्र लगे हैं। हिन्दी साहित्यकारों पर इनका एलबम भी है। विनय कुमार के अनुसार चित्रकला के प्रति उनका रुझान एक घटना से जागा। बात 1987-88 की है जब प्रयागराज के जगततारण कालेज में जयशंकर प्रसाद की जयंती मनाई जा रही थी। उस दौरान प्रसाद जी का चित्र उपलब्ध नहीं हो पाया।

केन्द्र के नए अध्यादेशों को इतना तीव्र विरोध क्यों

दिग्विजय सिंह

भारत में कृषि सुधार के नाम पर केन्द्र सरकार द्वारा लाए गए तीन अध्यादेशों का पूरे देश में विरोध हो रहा है। किसानों का कहना है कि पहले अध्यादेश में कृषि उपज मंडियों के बंद होने से किसानों का शोषण शुरू हो जाएगा। दूसरे अध्यादेश में गेहूँ चावल दलहन और आलू प्याज के भंडारण की छूट देने से कालाबाजारी शुरू हो जाएगी। अंततः मध्यम और निम्न वर्ग जमाखोरी के कारण मूल्य वृद्धि का शिकार बनेगा। तीसरे अध्यादेश में अनुबंधित कृषि का प्रावधान है। ऐसा होने पर छोटे किसान अपने ही खेतों में मजदूर बनकर रह जाएंगे। मोदी सरकार द्वारा सुधार के नाम पर लाए जा रहे ये तीनों अध्यादेश वास्तव में किसान, छोटे व मध्यम व्यापारी और उपभोक्ताओं के हितों के विपरीत हैं। हर राज्य के किसान संगठन व्यापारी संघ और कर्मचारी यूनियन इन अध्यादेशों को काला कानून बता रहे हैं। किसानों का कहना है कि उचित मूल्य और बेहतर बाजार के नाम पर केन्द्र सरकार बहुराष्ट्रीय कंपनियों के हाथों में किसानों की किस्मत सौंपने जा रही है। जो किसानों का पोषण नहीं बल्कि शोषण करेंगे। मैं भी इस आशंका से सहमत हूँ जब देश में लॉकडाउन था और करोड़ों लोग कोरोना की दहशत में थे तब किसानों का

भला करने की जगह बड़ी-बड़ी कंपनियों का भला करने के लिये कोरोना के संकट काल में केन्द्र सरकार ने हमेशा की तरह अध्यादेश का सहारा लिया और बिना किसानों से संवाद और संसद में चर्चा कराए किसानों पर काला कानून लागू कर दिया। राज्य सरकार के संवैधानिक अधिकार की भी अनदेखी की है। इस तरह प्रधानमंत्री मोदी जी ने आम जनता की आपदा में बहुराष्ट्रीय कंपनियों के लिए अवसर ढूँढ लिया! हमारे देश की ग्रामीण अर्थव्यवस्था में कृषि क्षेत्र का महत्वपूर्ण योगदान है। देश के दस करोड़ से अधिक किसानों ने अपनी मेहनत से हरित क्रांति के सहारे देश को खाद्यान्न के क्षेत्र में आत्मनिर्भर बनाया है। आज़ादी के बाद से कांग्रेस के नेतृत्व वाली केन्द्र सरकारों ने महत्वपूर्ण निर्णय लेते हुए कृषि विकास में अनेक दूरगामी निर्णय लिए थे जो उल्लेखनीय उपलब्धियाँ हासिल करने में सहायक रहीं। पंडित जवाहरलाल नेहरू ने जमाखोरी और काला बाजारी पर कड़ा प्रहार करते हुए आवश्यक वस्तु अधिनियम 1955 बनाया ताकि बाजार में जीवन उपयोगी वस्तुओं की कीमतों पर नियंत्रण रखा जा सके खाद्यान्न की कमी से जूझते देश में पूर्व प्रधानमंत्री लाल बहादुर शास्त्री ने कृषि लागत और मूल्य आयोग गठित किया जिसकी अनुशंसाओं पर

किसानों को उनकी लागत के अनुरूप न्यूनतम समर्थन मूल्य दिए जाने के प्रावधान किए गए। पूर्व प्रधानमंत्री श्रीमती इंदिरा गांधी ने भारत की परम्परागत खेती को अनेक कृषि अनुसंधान केन्द्र कृषि विश्वविद्यालय प्रारंभ कर हरित क्रांति में बदल दिया। इंदिरा जी ने बैंकों का राष्ट्रीयकरण कर किसानों के लिए बैंकों के दरवाजे खोल दिए। सिर्फतीन दशक में किसानों ने शासकीय सुविधाओं के सहारे खाद्यान्न उत्पादन में देश को आत्मनिर्भर बना दिया था। 70 के दशक में किसानों को व्यापारियों के शोषण से बचाने के लिए कृषि उपज मंडी अधिनियम विभिन्न प्रदेशों में लागू किए गए। इस कानून के तहत किसानों के लिए मंडी समितियाँ स्थापित की गईं। मंडी कानून ने किसानों को संरक्षण देते हुए उन्हें अपनी फसल के उचित दाम दिलाने का मार्ग प्रशस्त किया। मंडी अधिनियम में किसानों के प्रतिनिधि मंडी समिति के अध्यक्ष होते हैं और निर्वाचित संचालकों में किसानों के वोटों की सीधी भागीदारी होती है। व्यापारियों और हम्मालों के प्रतिनिधि भी बोर्ड में शामिल किए गए। इन सभी को मिलकर हर समस्या का समाधान निकालने के लिए कानूनी तौर पर अधिकार सम्पन्न किया गया है। मध्यप्रदेश में यह कानून 1973 से लागू हो गया था। कृषि उपज मंडी अधिनियम को अब इस

अध्यादेश के माध्यम से नगण्य किया जा रहा है जबकि हमारे देश के संविधान में कृषि को संविधान के अनुच्छेद 246 में वर्णित 7वीं अनुसूची में राज्य के अधिकार क्षेत्र में रखा गया है। पिछले 50 सालों में कृषि उपज मंडियाँ किसानों की आशाओं का केन्द्र बन गई हैं जहाँ केन्द्र सरकार द्वारा निर्धारित न्यूनतम समर्थन मूल्य पर बोली लगाकर फसलों की बिक्री होती है। वाजिब दाम मिलने पर ही किसान अपनी फसल व्यापारी को बेचता है। व्यापारी उसी दिन भुगतान भी करता है। विलंब होने पर व्यापारी किसान को एक प्रतिशत की दर से 5 दिनों तक ब्याज देता था और 5 दिन से ज्यादा देरी होने पर उसके बाद 5 प्रतिशत ब्याज की दर से भुगतान किया जाता है। नाबार्ड की रिपोर्ट बताती है कि देश में दस करोड़ से अधिक किसान हैं जिनमें से आधे से अधिक कर्ज में डूबे हैं। ऐसे में अब नए अध्यादेश से शासकीय कृषि उपज मंडियों का अस्तित्व खत्म हो जाएगा और व्यापारी भी अनियंत्रित हो जाएंगे। निजी मंडियाँ खुल जाएंगी और किसान दर-दर भटकता फिरेगा। किसानों का आरोप है कि आटा, मैदा सहित अन्य उत्पाद बनाने वाली बड़ी-बड़ी कंपनियाँ मनमानी कीमतों पर किसानों को फसल बेचने

मजबूर करेंगी। परिणामस्वरूप देशभर में कंपनियों का कॉकस तैयार हो जायेगा। फसल खरीदी में व्यापारी द्वारा धोखा देने पर किसान की सुनवाई मंडी में नहीं होगी बल्कि एसडीएम और कलेक्टर के यहाँ होगी। कलेक्टर के आदेश की अपील केन्द्र सरकार के संयुक्त सचिव के पास होगी और उनके आदेश की अपील केन्द्र सरकार द्वारा नियुक्त अधिकारी के पास होगी। यानि कि जो विवाद प्रदेश में निपट जाता था अब वह दिल्ली में निपटेगा। इतना ही नहीं इस अध्यादेश ने किसानों के अदालत में जाने का रास्ता भी बंद कर दिया गया है। वर्तमान समय में मंडी में किसान को उचित दाम उचित तुलवाई समय पर भुगतान सहित अनेक सुविधाएँ दी जा रही हैं। इन सुविधाओं के बीच राज्य शासन को मंडी टैक्स के रूप में हजारों करोड़ रुपए का राजस्व भी मिल रहा था जिसमें ग्रामीण क्षेत्रों में सड़कें बन रही थीं और किसानों को मंडी में रहने ठहरने की सुविधा मिल रही थीं। अब निजी मंडी बनने से यह राशि भी नगण्य हो जाएगी। कर्मचारियों का वेतन नहीं बंट पाएगा। किसानों की आशंका सही ही प्रतीत होती है कि इन अध्यादेशों के माध्यम से केन्द्र सरकार न्यूनतम समर्थन मूल्य से छुटकारा पाना चाह रही है ताकि किसान सरकार से उचित मूल्य की बात ना(क्रमशः)

गरीबों की सेवा करना ही मेरा मुख्य उद्देश्य: सरिता सैनी

हर सनातन लोग हर धर्म का सम्मान करते हैं और आदरभाव से हाथ जोड़कर नमन करते हैं। हर भारतीय अपने सीने में देशप्रेम की भावना रखता है लेकिन कुछ लोग ऐसे होते हैं जो इस देशप्रेम की भावना को ही अपना जीवन का लक्ष्य बना लिया है। यहां आपको यह बताना आवश्यक होगा कि हम भारत की उन महिलाओं को खोजने का प्रयास कर रही हैं, जिन्होंने परिवार, समाज व राष्ट्र के विकास में अहम भूमिका निभायी है, इसी कड़ी में हमने ऐसी महिला का साक्षात्कार करने का निर्णय लिया है, जो एक बहुत अच्छी वक्ता, नेता, सामाजिक सेविका, जुझारू और बेबाकी से अपनी बात रखने वाली महिला और एक परिपूर्ण माँ हैं। हम बात कर रहे हैं बिजनीर (उत्तरप्रदेश) से सम्बन्ध रखने वाली श्रीमती सरिता सैनी जी की। इनका नाम सामाजिक कार्यक्रमों में अक्सर सुनने को मिलता है।

भारत के जुझारू लेखक व वक्ता के रूप में ख्यातिप्राप्त हरियाणा से सम्बन्ध रखने वाले श्री सुरेंद्र सैनी बवानीवाल जी ने सरिता सैनी जी से इनके बारे में, इनके परिवार और कार्यों के बारे में और जीवन के प्रति इनके नजरिये के बारे में इनसे बातचीत की। तो पेश है इनसे हुई विभिन्न पहलुओं पर दूरभाषी बातचीत के कुछ अंश। श्रीमती सरिता सैनी जी से हुई वार्ता के दौरान उन्होंने अपने बारे में बताया की उनका जन्म 90 मई 1960 को कानपुर में हुआ। इनके पिता एक सामाजिक कार्यकर्ता थे और बचपन से ही इन्होंने अपने पिता को समाज सेवा के क्षेत्र में देखा था और वहीं से इनको इसी क्षेत्र में आगे बढ़ने की प्रेरणा मिली। इन्होंने स्कूल और कलेज के विद्यार्थी जीवन में एनएसएस व एनसीसी और बाकी सभी तरह की गतिविधियों में प्रतिभागी के रूप में कार्य किया है। इन्होंने एनएसएस में काफी बार कानपुर यूनिवर्सिटी को कप्तान के रूप में रिप्रेजेंट किया है। इनका खेलों में भी बहुत अच्छा रिजल्ट रहा है। खेलों में डिसकस थ्रो, जैवलिन थ्रो और 900मीटर, 200 मीटर, 200 मीटर और 9500 मीटर लम्बी दौड़ में इनको बहुत से ईनाम और प्रशस्ति-पत्र मिले हैं। इन्होंने समाज सेविका के रूप में अपनी पुरुआत नवंबर-1989 से की थी। बिजनीर और आसपास के क्षेत्रों में इनकी पहचान इनकी बुलंद आवाज और मजबूत हौसले से जानी जाती है। इन्होंने उत्तरप्रदेश के लगभग 90-95 जिलों में कार्य किए और करवाये हैं जैसे कानपुर, अमरोहा, मुजफ्फरनगर, बिजनीर, गाजियाबाद, सहारनपुर, मेरठ, लखनऊ, कोटद्वार, रुड़की, बरेली आदि। सरिता सैनी जी के परिवार में इनके ससुर श्री जगमोहन सैनी, सास श्रीमती कमला देवी, सरिता सैनी जी के पति श्री प्रदीप कुमार सैनी जी हैं और व्यवसाय के रूप में इनके पास बिजनीर में ही एक लुब्रीकेंट कंपनी की होलसेल डिस्ट्रीब्यूटरशिप है। सरिता जी के दो बच्चे-बेटी तितिक्षा सैनी और

बेटा हार्दिक सैनी बिजनीर में ही पढ़ रहा है। देवर श्री वीरेंद्र सैनी, देवरानी श्रीमती मंजुलता सैनी, इनका बेटा रुद्रांश सैनी(कक्षा 9 में पढ़ रहा है) सरिता सैनी जी का एक देवर अपने परिवार के साथ नहुएडा में भी रहते हैं। देवर श्री संदीप सैनी, देवरानी श्रीमती अनुराधा सैनी, इनकी दो बेटियां टिया(नवविधु) और मोनल है ये सभी नहुएडा में रहते हैं। वहीं सरिता सैनी जी ने स्वयं विधि स्नातक के साथ कला से डबल परास्नातक किया है। सरिता जी ने दहेज जैसे सामाजिक अभिषाप के खिलाफ भी बहुत आवाज उठायी है। इसका जीता जगता उदाहरण ये हैं की सरिता सैनी जी का खुद का विवाह बिना दहेज दिए श्री प्रदीप सैनी जी (निवासी -बिजनीर उत्तरप्रदेश)के संग हुआ था। सरिता सैनी जी का मानना था की समाज को सुधारना है तो पुरुआत अपने घर से ही करनी पड़ेगी और इसलिए इन्होंने अपने पिता को अपनी शादी के लिए दहेज नहीं देने दिया। इनके पति श्री प्रदीप सैनी जी को दहेज लेना पसंद नहीं था। सरिता सैनी जी ने अपनी एक सामाजिक संस्था (एनजीओ) बनायी हुई है "दीपशिखा महिला विकास संस्था, बिजनीर (उत्तरप्रदेश)। इन्होंने प्रत्येक तीन ब्लाक

के लिए अपनी संस्था के अहफिस बनाये हुए हैं इनके तीन दफ्तरों का पता है- 9.असगरी कुल, नूरपुर, बिजनीर 2. बड़हा पूल, बिजनीर 3. झालू, बिजनीर इनके तीनों दफ्तरों पर सम्बंधित पदाधिकारी बैठते हैं। इनकी कार्यकारिणी में 99 सदस्य हैं और इनकी टीम में करीब 3000 सदस्य संख्या है। अगर किसी भी व्यक्ति की कोई समस्या है तो वह किसी भी दफ्तर पर जाकर दर्ज करा सकता है। वहाँ श्रीमती सरिता सैनी जी स्वयं याचक की समस्या पर संज्ञान लेती हैं और जरूरी कार्यवाही करवाती हैं। लोगों का इतना विश्वास है की जो काम कहीं दूसरी जगह नहीं होगा वह काम सरिता जी करवा देंगी।

इसके अलावा सरिता सैनी जी और भी संस्थाओं से किसी ना किसी रूप में जुडी हुई हैं। सरिता जी की संस्था निम्न कार्य करवाती है-

- महिला शिक्षा
- महिला आत्मरक्षा ट्रेनिंग
- गरीबों के राशनकार्ड बनवाना और राशन वितरण करवाना। लहकडाउन के दौरान सभी राशन डीलरों से लगातार संपर्क बना कर जरूरतमंदों तक राशन पहुँचाया जा रहा था।

बुजुर्गों के लिए सम्मान समारोह नवप्रतिभा सम्मान समारोह रक्तदान शिविर आयोजन पौधरोपण कार्यक्रम

चुनावी नुक्कड़ सभा और मीटिंग,महिलाओं की 5-6 गाड़ीयाँ पार्टी की उम्मीदवार के साथ चलती थी घर-घर जाकर लोगों को मतदान के लिए प्रेरित करना और पार्टी का जनाधार तैयार करवाना।

पब्लिक ओपन मीटिंग युवाओं के लिए रोजगार काउंसलिंग महिला खेलों को प्रमोट करना स्वास्थ्य जाँच कैंप आयोजन नेत्र जाँच शिविर आयोजन गर्भवती महिलाओं को जानकारी दिलवाना

लहकडाउन में उत्तरप्रदेश के कई जिलों में मास्क और सेनीटाइजर वितरित किए। उनकी टीम के अच्छे कार्यकर्ताओं को और समाज में अच्छे कार्य करने वाले लोगों को कोरोना सम्मान पत्र प्रदान किया।

मातृ-पिषु सुरक्षा ट्रेनिंग। बाल विकास एवं संरक्षण महिला अधिकार व संरक्षण सरिता सैनी जी ने बताया की भगवान की कृपा से उनको किसी की मदद करने

के लिए कभी किसी सरकारी दफ्तर के चक्कर नहीं काटने पड़े। सभी काम फोन से या किसी सदस्य को भेजकर ही हो जाते हैं। हाँ प्रधानमंत्री जन कल्याण योजना के लिए कई बार बैंक के चक्कर लगाने पड़ते हैं क्योंकि समय पर ग्रांट नहीं आ पाती। वैसे बाकी संस्थाओं के काम के लिए लोग खुद डोनेशन दे देते हैं। दूसरे एनजीओ से भी फंडिंग होती है। सामाजिक कार्यों के अलावा सरिता सैनी जी ने एक और प्रोजेक्ट किया था जिसका विशय था "कैंसर पीड़ितों के परिवार को क्या कदम उठाने चाहिए और किसी सोशल एक्टिविस्ट की ऐसे समय में क्या जिम्मेदारी बन जाती है" इस प्रोजेक्ट के सर्वे में उन्होंने 50 परिवारों को शामिल किया था.इस प्रोजेक्ट की फाइलन रेपोर्ट प्रोफेसर श्री गणेश पांडे और प्रोफेसर श्रीमती ऊशा भारती जी को सुपुर्द की थी। इस प्रोजेक्ट के लिए उनको यूनिवर्सिटी की तरफ से डबल सर्टिफिकेट प्रदान किया गया था। जनता को अपना नेता चुनते हुए उसका चरित्र और काम करने की नियत देखनी चाहिए। अगर कोई नेता आपके बीच पांच साल में सिर्फ एक बार आता है तो वह आपके किसी काम का नहीं है.जनता का प्रतिनिधि जनता के बीच का ही होना चाहिए। जनता के

लिए मैसेज दृ अपनी आवाज और पहचान खुद बुलंद करने का प्रयास करें और हर हाल में सरकार का सहयोग करें। अपने टैक्स और बिल ईमानदारी से भरें। मेरी सरकार से विनती है की मुझे किसी सेवा वाले कार्यभार से नवाजे ताकि मैं और अच्छे से जनसेवा कर सकूँ। हमारी मातृभूमि हमसे हिसाब मांगती है और हमें अपनी सरजमीं के लिए भी कार्य करना चाहिए- श्रीमती सरिता सैनी जी, बिजनीर (उत्तरप्रदेश)

देश में हिन्दी की बदलती दशा व दिशा

डॉ. भरत मिश्र प्राची

हर देश की अपनी एक खास भाषा होती है जिसमें सभी देशवासी संवाद करते हैं। जिसमें उस देश की विशिष्ट पहचान समायी नजर आती है। इस दिशा में विश्व के अनेक विकसित देश रूस ब्रिटेन फ्रांस जर्मनी चीन आदि के भाषायी प्रयोग के स्वरूप को देखा जा सकता है। भारत उन्हीं विकसित देशों में से एक महत्वपूर्ण देश है। जहां की संस्कृति आज भी इन विकसित देशों से सर्वोपरि है। परन्तु भाषायी प्रयोग की दिशा में स्वतंत्रता के सत्तर दशक उपरांत भी आज तक इस देश को केवल राष्ट्रभाषा का दर्जा देने से ज्यादा कुछ नहीं कर पाये हैं। जहां आज भी देश के प्रमुख उत्सवों पर आमंत्रित विशिष्ट अतिथियों के संवाद की भाषा अंग्रेजी ही बनी हुई है। संसद के अधिकांश क्षण प्रश्नोत्तर काल के दौरान अंग्रेजियत पृष्ठभूमि को उभारते नजर आ रहे हैं। जबकि व्यवहारिक तौर पर इस देश में आज भी हिंदी सर्वाधिक बोली एवं समझी जाती है परन्तु राजकीय एवं राजनीतिक पृष्ठभूमि में इसके प्रयोग पर दोहरेपन पृष्ठभूमि को आसानी से देखा जा सकता है। वैसे पहले से इस दिशा में आये अंतराल को भी देखा जा सकता है। जहां हर दिशा में हिंदी बंटती नजर आ रही है। आज हिंदी देश ही नहीं विश्व स्तर पर अपना परचम इस तरह के परिवेश के बावजूद भी लहरा रही है। विश्व की चर्चित भाषाओं में आज यह तीसरे स्थान पर पहुंच चुकी है। इस तरह के विकास पथ पर निरंतर बढ़ रहे इसके पग को सबलता प्रदान करने की दिशा में जनसंचार माध्यमों की भूमिका सदा से ही अग्रणी रही है। इसके

इतिहास के आइने को देखें जहां यह देश वर्षों तक गुलामी की जंजीर में जकड़ा रहा सात समुंदर पार की अंग्रेजी भाषा का वर्चस्व वर्षों तक यहां हावी रहा और आज भी कहीं न कहीं इसका स्वरूप देखने को मिल ही जाता है। स्वाधीनता के कई वर्ष तक राष्ट्रभाषा के रूप में घोषित हिंदी उपेक्षित जीवन को सहती रही। राजनीतिक स्तर पर उपजे विरोध को झेलती रही। पर आज इसके विकसित रूप में भारतीय जनजीवन का स्वरूप परिलक्षित होने लगा है। इस तरह के स्वरूप को उजागर होने में जनसंचार माध्यमों की भूमिका निश्चित तौर पर सदैव सक्रिय बनी रही है। जनसंचार माध्यमों में मुख्य रूप से प्रिन्ट एड्स एवं थ्रव्य की भूमिका महत्वपूर्ण रही है। प्रिन्ट मीडिया का इतिहास काफी पुराना है। स्वाधीनता आंदोलन के दौरान हिंदी भाषा में प्रकाशित पत्र. पत्रिकाओं ने देश को आजाद करने की पृष्ठभूमि में महत्वपूर्ण भूमिका निभाते हुए हिंदी भाषा के प्रचार प्रसार में अहम योगदान दिया है। यहां के लोक कवि एवं साहित्यकारों ने हिंदी भाषा में अपनी रचनाएं जन.जन तक पहुंचा कर हिंदी के विकास में महत्वपूर्ण योगदान दिया है। स्वाधीनता काल की प्रकाशित पत्रिका सरस्वती मार्तण्ड्य आदि के सक्रिय योगदानों को देखा जा सकता है। हिन्दू आज आर्यावर्त समार्ग नक्योति हिन्दूस्तान विश्वामित्र नवभारत स्वतंत्र भारत जैसे अनेक चर्चित हिन्दी दैनिक समाचार पत्रों ने हिंदी के विकास में जो भूमिका निभायी है उसे भुलाया नहीं जा सकता। आज हिंदी के विकास में देश के विभिन्न अंचलों से हजारों पत्र.पत्रिकाएं सक्रिय भूमिका निभा रही है।

राजस्थान पत्रिका पंजाब केसरी भारत देश हमारा दैनिक भास्कर जागरण हरिभूमि सहारा डेली न्यूज जैसे अनेक समाचार पत्र जहां लाखों पाठकों के घर.घर पहुंच रहे हैं वहीं एक्सप्रेस मीडिया मीडियाकेयर नेटवर्क जैसे इलैक्ट्रानिक संसाधनों के माध्यम से हिंदी आज देश में प्रकाशित चर्चित दुनिया सवेरा जलते दीप हमारा मुंबई हिंदी मिलाप रांची एक्सप्रेस लोकमत दैनिक समाचार पत्रों द्वारा पूरे देश में हिंदी संवाद को स्थापित करने में सक्रिय भूमिका निभा

रही है। आज हिंदी दैनिक समाचार पत्रों के साथ.साथ हजारों साप्ताहिक पाक्षिक पत्र भी अपनी भूमिका हिंदी के प्रचार.प्रसार में निभा रहे हैं जो गली.गली गांव.गांव को हिंदी से जोड़ने का कार्य कर रहे हैं। हजारों पत्रिकाएं भी इस दिशा में अपना कार्य कर रही हैं जिसका प्रभाव सामने है। अंग्रेजी के वर्चस्व से धीरे.धीरे हिंदी को मुक्ति मिलती दिखाई देने लगी है। कभी यहां हिंदी के प्रचार.प्रसार के लिए बना हिंदी अधिकारी अपने आपको हिंदी अप्सर

कहना बेहतर समझता था आज वही अपने आपको गर्व के साथ हिंदी अधिकारी कहते नजर आता है। आजादी के बाद हिन्दी की दशा एवं दिशा में पहले से ज्यादा बदलाव आया है। जब कि हिन्दी अपने ही देश में अपने ही लोगों के बीच उपेक्षित होती रही है फिर भी हिन्दी के प्रति बार . बार जागरूकता लाने के प्रयास ने देशवासियों को आज जता दिया है कि हिन्दी इस देश की भाषा है जिसमें अपनापन है एक दूसरे के करीब जाने व पहचानने की अपार क्षमता है।

बताओ नाकृ
पूछता हूँ एक सवाल बताओ ना आज कैसे हैं तेरे हाल बताओ ना
ऐसा क्या हुआ की सब खामोश हैं क्या हुआ कोई बवाल बताओ ना
कल तक वो मुझसे कन्नी करते थे आज हंसी का कमाल बताओ ना
अब तो हर अँधेरे से वाकिफ हूँ मैं तो क्यों चाहिए मषाल बताओ ना
सागर की गहरायी कैसे नापी जाए बनना पड़ता है पैवाल बताओ ना
'उड़ता' ये कटा नहीं जाल बताओ ना संघर्ष-रूप विकराल बताओ ना
सुरेंद्र सैनी बवानीवाल 'उड़ता' हरियाणा

सबसे प्यारी हिंदी हमारी
मातृभाषा है हमारी, हिंदी सबसे है प्यारी है ये देवनागरी जो सबसे पुरानी है। राष्ट्र की है पहचान, ऊँची जैसे आसमान गर्व परिपूर्ण रही हिंदी की कहानी है। जैसी बोली जाती है ये, वैसी ही लिखी भी जाय सुगम, सरल और लोकप्रिय बानी है। हिंद की धरोहर है, सब भाँति रक्षणीय एकता अखण्डता सिखाती गुणखानी है। गीत पुनीत सुहावन सी, कविता रचती रसधार है हिन्दी। प्रेमपणे, कवि ग्रंथ रचें, विविधा रस छंद अपार है हिन्दी। सेतु बनी बहुभाँति सदा, जनमानश का सत्कार है हिन्दी। राग, सुभाष, उल्हास भरी, मधु नूपुर की झनकार है हिन्दी। भारती-भाल पे पोभित है, दमके बिदिया सम प्यारी है हिन्दी। साथ चलीं और भाशा बहिन, पर अद्भुत, गूढ औ न्यारी है हिन्दी। सर्वप्रिया गुण, रूप पुरातन आदर की अधिकारी है हिन्दी। माँ के दुलार सी स्नेहमयी, सच में लगती महतारी है हिन्दी।
डॉ. सुमन सुरभि, लखनऊ उत्तर प्रदेश भारत

ਰੋਲਾ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਦਾ . . .

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਗੋਲਡੀ ਅਤੇ ਪੁਨੀਤ ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੇ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਆਖਰ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਚਰਚਾ ਨੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਇੱਕ ਯਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ , ਪਰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ । ਆਉ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੋਲਡੀ ਅਤੇ ਪੁਨੀਤ ਵਰਗੇ ਕਈ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਦੇ ਉਲਝ ਚੁੱਕੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੀਏ , ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚਰਚਾ ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਧੜਾਧੜ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵੀਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਆਮ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਲੋਕ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪੁਨੀਤ ਅਤੇ ਗੋਲਡੀ ਕੌਲ ਇਨਾ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਸਭ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਚੱਲੀ ਪਰ ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਜਿਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ । ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਨ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਲਾਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ

ਪਿਆ ਹੈ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਚੰਗਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਚੁੱਕੇ ਹਨ , ਪੁਨੀਤ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲਣ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਨਤਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਾਲੀ ਗਲੋਚ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਨੂੰ ਕੋਸਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਗੋਲਡੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੱਕ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਲਿਆ ਕੇ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਅਕਾਲ ਤੱਕ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਕੁਝ ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੋਲਡੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਤਫਦੀਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉੱਥੇ ਵੀ ਅਸਲ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਆ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲਡੀ ਨੂੰ ਪਾਕਿ ਸਾਫ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਦੱਸ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੋਲਡੀ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿੰਨੇ ਮਕਾਨ ਅਤੇ ਭੁੱਗੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਪੰਜਾਹ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰੁਪਿਆ ਉਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਪਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੋਲਡੀ ਦੀ ਮਦਦ ਤੇ ਆ ਕੇ ਉਸ ਲਈ ਸਫਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਲੰਬੇ ਚੱਲੇ ਰੋਲੇ ਨੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਦੇ ਪਾਜ ਉਘਾੜਨ ਦਾ ਇੱਕ ਯਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਭਾਵੇਂ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਪਰ ਇੱਕ ਲੁਕਿਆ ਸੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਰੂਰ ਆਇਆ ਹੈ । ਫੇਰ ਗੱਲ ਚੱਲੀ ਗੋਲਡੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਲੰਬਾ ਚੌੜਾ ਚਿੱਠਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਵੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਫੇਰ ਨਾ ਹੋਈ । ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਲੇ ਬਘੇਲ ਸਿੱਧ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਗੋਲਡੀ ਨੂੰ ਐੱਨ ਆਰ ਆਈ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਉਹ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਅੱਧ ਵਿਚਾਲੇ ਲਟਕ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਦਦ ਸਿਰਫ ਕੁੱਝ ਖਾਸ ਏਰੀਏ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾ ਕੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਅਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰਜ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਵੀ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਇਨਸਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ

ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਡੰਕਾ ਵਜਵਾਇਆ ਹੈ । ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਸਲ ਕਥਨ ਤੇ ਡਾ . ਰਵੀ ਸਿੰਘ ਪਹਿਰਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੱਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਫੇਰ ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐੱਸ ਓਬਰਾਏ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉੱਗਲ ਚੁੱਕੀ ਉੱਥੇ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਓਬਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦੀ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਲਿਓਂ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਜ ਮਾੜਾ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਇੱਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਓਬਰਾਏ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਜ਼ਰੂਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦਾ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੋ ਸਕੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੁਨੀਤ ਅਤੇ ਗੋਲਡੀ ਦੇ ਰੋਲੇ ਵਾਂਗੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਣਗੀਆਂ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਦੀਨ ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਲਾ ਪੈਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਿਆ ਹਾਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ ਆਰ ਵੀਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪੈਸਾ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਐੱਨ ਆਰ ਆਈ ਵੀਰ ਪੈਸਾ ਦਰਖਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਦੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੈ । ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਦੀਨ ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਐੱਨ ਆਰ ਆਈ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਰੋਡੀਓ ਅਤੇ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਦੇ ਰੋਲੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਪਰ ਅਸਲ ਤੱਥ ਫੇਰ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੇ । ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਇਹ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਵੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸੱਚੇ ਮਨੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਦੀਨ ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕੇ ।

ਲੇਖਕ : ਸਿਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ, 5592850841

“ਸੁਹੰਜਣਾ ਦਾ ਰੁੱਖ”

ਚਮਤਕਾਰੀ ਰੁੱਖ ਸੁਹੰਜਣੇ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਾਮ ਮੋਰਿੰਗਾ ਓਲਿਫੇਰਾ (Moringa olifera) ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗਮਜ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
2. ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੇਅ ਪਰੋਟੀਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
3. ਇਹ ਰੁੱਖ ਸਲਫਰ, ਕਾਰਬਨ ਮੋਨੋਆਕਸਾਈਡ ਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਨੂੰ ਸੌਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
3. ਇਸਦੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਤੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਚਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬੁਢਾਪਾ ਜਲਦੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਜਵਾਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
4. ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਰੋਗ ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਖੂਨ ਕਮੀ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
5. ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਾਜਰ ਨਾਲੋਂ 10 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਟਾਮਿਨ 1 ਹੈ।
6. ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤਰੇ ਨਾਲੋਂ 7 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਟਾਮਿਨ 3 ਹੈ।
7. ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਲੇ ਨਾਲੋਂ 15 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਹੈ।
8. ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਨਾਲੋਂ 17 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰੋਟੀਨ ਹੈ।
9. ਇਸ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਬਾਦਾਮਾਂ ਨਾਲੋਂ 12 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਟਾਮਿਨ 5 ਹੈ।
10. ਇਸ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਪਾਲਕ ਨਾਲੋਂ 25 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਇਰਨ ਹੈ।

ਇਹ ਰੁੱਖ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਦਬੂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ। ਪਿੱਪਲ ਅਤੇ ਨਿੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ Dkg ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਨੂੰ ਸੌਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੀ ਹੈ। 5 ਸਾਲ ਦਾ ਇਹ ਰੁੱਖ ਕਰੀਬ 4 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੈ।

ਦੀਪ ਰੱਤੀ

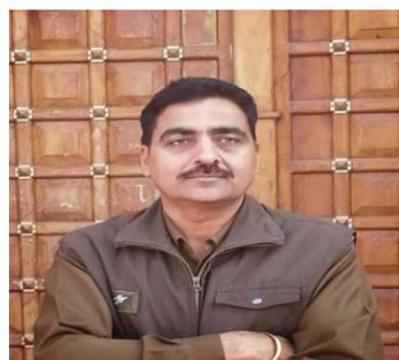

ਕਲਿਯੁੱਗ ਸਤਿਯੁੱਗ ਆਦਿ ਕਾਲਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਭਾਰਤੀ ਰੁੜੀਵਾਦੀ ਡਾਰਵਿਨ ਵਰਗੇ ਪੱਛਮੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖੋਜੀ ਗਈ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ (ਥਿਊਰੀ ਆਫ ਐਵੋਲਿਊਸ਼ਨ) ‘ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਉਹ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਪਰੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਭਾਰਤੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਸਤਿਯੁੱਗ, ਤਰੇਤਾ, ਦੁਆਪਰ ਅਤੇ ਕਲਿਯੁੱਗ, ਚਾਰ ਯੁੱਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਹ ਸਤਿਯੁੱਗ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਕਲਿਯੁੱਗ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਚਾਰੇ ਯੁੱਗਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਸਤਿਯੁੱਗ - ਸਤਿਯੁੱਗ ਨੂੰ ਕਰਿਤਾਯੁੱਗ (ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਾਲ) ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ 1728000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤੇ 432000 ਸਾਲ ਚੱਲ ਕੇ 1296000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ । ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਯੁੱਗ ਸੀ । ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਸਾਧੂ ਸੁਭਾ, ਵਿਸ਼ਾਲਕਾਈ, ਤਾਕਤਵਰ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਅਕਲਮੰਦ ਅਤੇ ਖੁਬਸੂਰਤ ਸਨ ਤੇ 10000 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗਦੇ ਸਨ । ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਆਲੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ । ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ

ਕੀ ਸਤਿਯੁੱਗ, ਕਲਿਯੁੱਗ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਹੋਏ ਹਨ ?

ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਅਧਰਮ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ ਅਤੇ ਰਾਵਣ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ । ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 1000 ਸਾਲ ਰਹਿ ਗਈ । ਦੁਆਪਰ ਯੁੱਗ-ਦੁਆਪਰ ਯੁੱਗ ਤੀਸਰਾ ਯੁੱਗ ਹੈ । ਦੁਆਪਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹੋਰ ਵੀ ਅਧਰਮੀ ਤੇ ਲਾਲਚੀ ਹੋ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਨਾ ਰਹੇ, ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਤੇ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਸਤੇ ਜੰਗਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਗਈਆਂ । ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ । ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 500 ਸਾਲ ਰਹਿ ਗਈ । ਦੁਆਪਰ ਯੁੱਗ 864000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 438000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾਪੀਆਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਨੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ । ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦਾ ਯੁੱਧ ਇਸੇ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਕਲਿਯੁੱਗ- ਹੁਣ 438000 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰਾ ਕਾਲ, ਕਲਿਯੁੱਗ (ਕਾਲਾ ਸਮਾਂ) ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਹ ਹਨੇਰੇ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ । ਲੋਕ ਬੇਧੰਦ ਪਾਪੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸੂਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ । ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਕੇ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲੋਕ ਭੁੱਟੇ ਤੇ ਪਾਥੰਡੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗਿਆਨ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ । ਇਨਸਾਨ ਗੈਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਗੇ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਪਲੀਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਖਾਧ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਮਿਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਮੋਹ ਮਾਇਆ, ਫਲ, ਕਪਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਕਲਿਯੁੱਗ ਦੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਔਸਤ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਉਮਰ 20 ਸਾਲ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ । ਕਲਿਯੁੱਗ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਹੁਣ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਐਸ.ਪੀ. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਿੱਧਵਾਂ 9501100062

ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਆਰੀਅਨ ਹੀ ਭਾਰਤ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ । ਸਿੰਧੂ ਘਾਟੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਘੋੜੇ, ਰੱਬ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਔਜ਼ਾਰ ਵਰਤਦੇ ਸਨ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਲਿਯੁੱਗ ਨੂੰ ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਯੁੱਗ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਬੇਹੱਦ ਘਟੀਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਤੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਲੇ ਠੀਕ ਨਾ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ । ਪਰ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਨਸਾਨ ਚੰਦਰਮਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੰਗਲ ਤੱਕ ਰਾਕੇਟ ਭੇਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ । ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਨੀਜਨਕ ਖੋਜਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੌਖੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਤਰਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ‘ਤੇ ਕੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰੇ ਯੁੱਗ ਸਿਰਫ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੱਚਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸੋਚਵਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਵੱਸਦੇ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

ਬਾਅਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਚੁੱਝ ਲੜਾਉਂਦੇ, ਬਹਿਸਦੇ, ਝਗੜਦੇ ਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ ਕੌਫ਼ੀ ਪੀਂਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੀ ਦੌਰ ਸੀ ਉਹ!! ਇਥੇ ਬੈਠਾ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਨਾਜ਼ ਕਈ ਵਾਰੀ 'ਕੌਮੀ ਦਰਦ' ਤੇ 'ਜਥੇਦਾਰ' ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੈਠਿਆਂ ਬੈਠਿਆਂ ਲਿਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਾਂਝ ਸੁ ਸੀ। ਉਦੋਂ, ਨੰਦ ਲਾਲ 'ਐਸ', ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਚੱਢਾ, ਰਾਮਾਨੰਦ ਸਾਗਰ (ਨਿਰਮਾਤਾ ਲੜੀਵਾਰ ਰਾਮਾਇਣ) ਬੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਖੰਧੇ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬੈਠਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਲੰਡਨੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਥੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵੀ ਨੇ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਇਥੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਿਆ ਕੇ ਜਾਣਾ। ਇੱਥੇ ਸਾਅਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਥੇ ਪਾਦਰੀ ਗੁਲਾਮ ਕਾਦਿਰ, ਸ਼ਾਇਰ ਹਫੀਜ਼ ਜਲੰਧਰੀ, ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ ਉਲ ਹੱਕ, ਮੈਕਸਿਮ ਗੋਰਕੀ, ਅਲਬਰਤ ਕਾਮੂ, ਮਿਸ਼ੇਲ ਫੂਕੋ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜੁੱਝ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਥੀ ਤੇ ਰਜਨੀਸ਼ ਬਾਰੇ ਚਰਚੇ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। 'ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ' ਵਾਲੇ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਏਸ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਸੱਥ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਹਾਨਤ ਵਾਲੇ ਉਹ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਜਨਾਬ ਕਾਰਦਾਰ ਵਰਗੇ ਬਰੀਕ ਸਮਝ ਵਾਲੇ ਨਾਮਵਰ ਫਿਲਮਕਾਰ ਵੀ ਸਨ। ਇਕ ਮਰਤਬਾ ਕੁਝ ਲੋਕ 'ਸ਼ਾਯਦ' ਤੇ 'ਏਕ ਸੇਲਜਮੈਨ ਕੀ ਆਤਮਕਥਾ' ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਰਚੇਤਾ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੌਕਸੇ ਨੂੰ ਇਥੇ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਗੱਲ ਵਿਚਾਲੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਚੌਕਸੇ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਹਿੰਦੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭਾਸਕਰ ਲਈ 'ਪਰਦੇ ਕੇ ਪੀਛੇ' ਨਾਂ ਹੇਠ ਕਾਲਮਨਿਗਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਅੰਤਹੀਣ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਫਲਸਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੱਤਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਥੇ ਸਿਰਫ ਕੌਫ਼ੀ ਹੀ ਪੀਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਇਹਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਕੌਫ਼ੀ ਕੋਫ਼ੀ ਡੇਅ ਵੀ ਹੋਗਾ ਐ। ਦਰਅਸਲ ਪੈਰਿਸ (ਫਰਾਂਸ) ਦੇ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਾਂਗ ਏਥੇ ਵੀ ਗੱਪਸੱਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੋਧਿਕ ਬਹਿਸਾਂ ਤੇ ਸਮਕਾਲੀਨ ਸਿਆਸੀ ਸੂਰਤੋਗਲ ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੇ ਵਾਕਿਆਤੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੀ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਮਿਸਤਰੀ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਮੀਡੀਆ ਕਲੱਬ ਦੇ ਬੀਅਰ ਕਾਉਂਟਰ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ, ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਖ਼ਾਸਕਰ ਨਵਿਆਂ ਦੇ ਰੋਗ-ਢੰਗ ਦੱਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦੱਸ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਵਿਆਂ ਤੇ ਟਕਸਾਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸੂਖਮ ਫਰਕ ਸਨ ਪਰ ਕੁਝ ਅਣਕਰੇ ਅਲਫ਼ਾਜ਼ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ 'ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਲਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ' ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਕ ਸਮਾਜਕ ਜੁਰਮ ਹੈ। ਇਸਤਿਹਾਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਜੋੜਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਨਵਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿਫ਼ਿਲ ਵਿਚ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਕੁਝਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਵੇਂ ਖੰਧੇ 'ਬੀਤੇ ਦੀ ਪੁਛ' 'ਤੇ ਕੰਘੀ ਨਹੀਂ ਫੇਰਣੀ' ਚਾਹੁੰਦੇ, ਜੋ ਬੀਤ ਗਿਆ, ਸੋ ਬੀਤ ਗਿਆ!!! ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ, ਜਦੋਂ ਤਰਸੇਮ ਪੁਰੇਵਾਲ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਹਿਬਾਲ (ਇਗਲੈਂਡ) ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਰਾਬਖ਼ਾਨੇ 'ਗਲਾਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ' ਦੇ ਬਗਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 'ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਾਝੇ ਹੰਭਲੇ ਸਦਕਾ ਉਸ ਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਚੱਲ ਨਿਕਲਿਆ, ਉਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਲੰਡਨ ਦੀਆਂ ਮਹਿਫ਼ਿਲਾਂ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਿਹੜਾ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਬਣ ਗਿਐ, ਜਿੱਥੇ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਫਿਤਰਤ ਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਣ ਬਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਦਰਅਸਲ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੋਆਬੇ, ਮਾਝੇ ਤੇ ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਹੋਏ/ਵਾਪਰੇ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਕਿਤਾਬ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਲਗਾਅ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ, ਸਿਰਫ ਕੌਫ਼ੀਖ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਾ ਅਧਿਐਨਸ਼ਾਲਾ ਸੀ, ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਰਕਜ਼ (ਕੇਂਦਰ) ਸੀ, ਕਾਸ਼! ਪੰਜਾਬੀ ਅਦੀਬ ਕੌਫ਼ੀਖ਼ਾਨੇ ਅਥਾਵ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹੁੰਦੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਣ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਗਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਸ਼ ਨੂੰ 'ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ' ਦੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕੀ ਵੀ ਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸੀ, ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਭਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਦੇ ਤੋਂ 'ਗੋਸਿਪ ਹਾਊਸ' ਦਾ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਪੈ ਜਾਂਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਵਿਰਸਾ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਆਰ.ਕੇ. ਟੀ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਗੱਲ ਨਈਂ ਬਣ ਰਹੀ...!

ਦੋਆਬੇ ਦੇ ਦਿਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਐਨ ਗੱਬੋ ਇਕ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੁੜ ਆਬਾਦ ਹੋਣ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਬਚੀ ਪਰ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰਾਂ ਤੇ ਕਦਰਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤੈ ਕਿ ਉਸ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਨੇ ਕੀ-ਕੀ ਗ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਕੀ-ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ, ਕੋਈ ਕੌਫ਼ੀ ਵਗੈਰਾ ਪੀਣ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਬੜ੍ਹੇ ਸੀ ਬਲਕਿ ਓਨਾਂ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਖੰਬਈ ਦਾ 'ਜਿਨਾਹ ਹਾਊਸ' ਹੈ। ਉਸ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਭੱਖਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਟਕਕਾਰ, ਸ਼ਾਇਰ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਇਕ-ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਰੁਖ਼ਸਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਕ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਮਾ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁ-ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਤੇ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਕੌਫ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਹੀ, ਜਿਉਂਦਾ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਆਬਾਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਦੋਂ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ 'ਖਾਣ-ਪੀਣ' ਵਾਲੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਮੁਤਾਬਕ ਦਾਰੂ ਦਾ ਪਉਆ, ਅਧੀਆ ਲਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਬੜੇ ਪੱਕੇ ਸਨ।

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਉਹ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਬੇ-ਉਸਤਾਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲੈਪਟੋਪ, ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਉੱਗਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਕਰ ਕੇ, ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟ ਅਧਾਰਤ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪੀ.ਆਰ. (ਲੋਕ ਸੰਪਰਕੀ) ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਆਬਾਦ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਟੁੱਟੇ ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ ਮੁੰਡੇ, ਅਜੀਬੋ ਗਰੀਬ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਨ ਪਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਰਸਾਲੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਆਓ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ, ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਇਡੀਅਨ ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਖੰਧੇ ਦਸ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਕੌਫ਼ੀ ਦਾ ਇਕ ਕੱਪ ਪੀਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਉਦੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹਿੰਗਾ ਸੀ। ਤਲਵੰਡੀ ਸਲੇਮ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਪਾਸ਼ ਇੱਥੇ ਬਹਿ ਕੇ 'ਸਿਆੜ', 'ਜਨਤਕ ਲੀਗ' ਤੇ 'ਰੋਹਿਲੇ ਬਾਣ' ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਦੋਸਤ ਅਮਿਤੋਜ, ਜਿਹੜਾ ਕਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੇਵਲ ਬਣਿਆ, ਕਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਦੀਬ ਵੀ ਬਣਿਆ, ਉਹ 'ਅਮਿਤੋਜ' ਹੋ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਏਥੇ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਾਟਕਕਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸੇਠੀ, ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਤਾਲਿਬ, ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਸ਼ਾਦ, ਕਹਾਣੀਨਿਗਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਖੰਨਵੀ, ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ, ਸੁਰਜੀਤ ਜਲੰਧਰੀ (ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਸਰੀਰ), ਫਿਕਰ ਤੋਸਵੀ, ਜਗਜੀਤ ਅਨੰਦ, ਸੁਰਜਣ ਜੀਰਵੀ, ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਬੇਨਾਠਾ, ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਤੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਲਗਾਤਾਰ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਬਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਥੇ 'ਜਨਤਕ ਲਹਿਰ' ਤੇ 'ਲੋਕ ਲਹਿਰ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਜਹੀਨ ਨਾਮਾਨਿਗਾਰ, ਕਾਲਮਨਿਗਾਰ ਬੜੀ ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

ਕੌਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਮਹਿਫ਼ਿਲ ਜੁੜਦੀ ਤਾਂ ਨੌੜੇ ਪੈਂਦੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਚੌਕ ਤੋਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਤੋਂ ਇਦਰਜੀਤ ਅਣਖੀ, ਸੁਰਪਤ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ ਬਰਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਮਰਜੀਤ ਅਕਸ, ਐੱਸ ਬਲਵੰਤ, ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਫ਼ਾਕਿਰ, ਬਲਵੀਰ ਨਿਰਦੋਸ਼, ਦੀਪਕ ਜਲੰਧਰੀ, ਰੇਸ਼ਮ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਚੰਦ ਫ਼ਤਹਿਪੁਰੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਅਨੰਦ, ਹਰਚਰਣਜੀਤ ਮੌਜੀ ਜੱਗਬਾਣੀ, ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦਰ (ਹੁਣ ਕਨੇਡਾ ਵਾਸੀ) ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲਗੀਰ ਤੇ 'ਬਿਦੂ' ਰਸਾਲੇ ਵਾਲੇ

ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸਿਹਤ 'ਤੇ?

ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰੀ ਅਜੋਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ-ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਗੁੱਸਾ ਆਉਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਉਸ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਕਲਾ ਹੈ। ਗੁੱਸਾ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁੱਸਾ ਸ਼ਬਦ ਜਿੰਨਾ ਛੋਟਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਓਨਾ ਹੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਰੋ ਸ਼ਬਦ, ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੋਸਤੀ, ਸਭ ਕੁੱਝ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਿਆ ਸ਼ਬਦ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਇਨਸਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਛਤਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਕੌੜੇ ਬੋਲ ਬੋਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਕੜਵਾਹਟ ਦੂਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਹ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਦਿਆਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਆਪਾ ਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੱਸਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਮ ਦੀ ਉਤੇਜਨਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਸੋਂ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ : ਜੋ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੱਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਗੁੱਸੇ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਗਲੂਕੋਜ਼

ਦਾ ਪੱਧਰ ਵਧਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਪਾਚਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਦਰਦ : ਗੁੱਸੇ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਦਰਦ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਸਿਰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ-ਭਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ : ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੱਸਾ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪੇਟ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਚਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ : ਗੁੱਸਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਘਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋੜਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਗੁੱਸਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਹਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ : ਜਿਸ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਵਧੇਰੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਰ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਦਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਰਜਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ : ਲਗਾਤਾਰ 15 ਮਿੰਟ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਉਰਜਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਰਜਾ ਨਾਲ ਉਹ ਸਾਝੇ 9 ਘੰਟੇ ਤਕ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਕ ਜ਼ਾਇਆ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਧੇਰੇ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਦਬਾਅ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ, ਮਿਰਗੀ, ਚਮੜੀ ਰੋਗ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਰੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਗੁੱਸਾ ਆਉਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਕਲਾ ਹੈ। ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਗੁੱਸੇ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਤਣਾਗੁਸਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੁੱਝ ਤਰੀਕੇ ਆਪਣਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਸ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਆਦਤ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਪੀਓ : ਗੁੱਸਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪਾਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਪੀਓ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰਲੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਉੱਠ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਜਾਣ ਤਕ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰਲੇ ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਉਤੇਜਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਠੰਢਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋਗੇ। ਡੂੰਘੇ ਸਾਹ ਲਵੋ : ਗੁੱਸਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਸਾਹ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਹ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਤਾਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ, ਜੋ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਗੱਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ : ਗੁੱਸਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਜਾਂ ਸੁੱਖਦਾਈ ਗੱਲ ਯਾਦ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲੇ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਹੱਸਣਾ : ਗੁੱਸਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਹੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਨ ਜਲਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਬਚੋ : ਗੁੱਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਵਧਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੰਤਰ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ : ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਗੁੱਸਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਓ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਹਿਣ ਜਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚੋ : ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਗੁੱਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੂੰਹ ਆਇਆ, ਉਹ ਨਾ ਕਰੋ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟੀਚਾ ਮਿੱਥੋ : ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਟੀਚਾ ਮਿੱਥ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਓਗੇ। ਗੁੱਸੇ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਵੀ ਠੀਕ ਰਹੇਗੀ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੀ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ, ਸਾਥੀਆਂ ਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਮੌਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲਾ

ਮੌਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ, ਦਲਿਤਾਂ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ ਜੋ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਗੈਰ-ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ਾ/ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ

ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 146, ਅਨੁਸੂਚਕ ੭9 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭਗਵੀਂ

ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਹਕੂਮਤ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਨਾ ਖੇਤਰੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ। ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੀ ਪੁੱਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਡੁੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਗੁਲਦਸਤ ਨੂੰ ਮਧੋਲ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ, ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੀ ਅਖੌਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ ਦੇ ਟੋਟੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਰਾਹ ਤੇ ਹੋ ਸੋ ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਕਿਸ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ 4 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਇਕੋ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ/ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਣੇ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਕਲੌਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਹੀ ਲਿਪੀ, ਅਤੇ ਉਚਾਰਨ ਦੀ ਸਿਖਰ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਲੌਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਦਲਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ

ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਚੁਣਨ ਦਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਨੀ ਤੇ ਇੱਸ ਖਿਲਾਫ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨੀ ਅੱਜ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰੇਕ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ ਬੰਦੇ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਜਾਗਰੂਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਸ ਧੱਕੇ ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਹਮਲਾ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਾ ਤੇ ਹਰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਦੇ ਜੀਅ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗੇ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਮੌਦੀ ਨੇ ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਿਭਾਅ ਕੇ ਜੀਓ (JIO) ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜੀਓ (JIO) ਛੱਡ ਕੇ (BSNL) ਦਾ ਸਾਲ ਦਾ ਪੈਕ ਪਵਾ ਲਿਆ। ਪਰ ਜਦ ਉਹ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰ ਤੇ

ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਲਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲਈ ਇੱਕ ਦਬਾਓ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਲਈ ਦੋ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਦਬਾਓ ਦਾ ਬਦਲ ਸੀ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੱਤਾ ਹੀ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਫੜਨ ਤੇ ਸੂਖਮ ਹਮਲੇ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਰੂਪੀ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ:-
 ਆਓ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਈਏ,,
 ਬਚਣਾ ਤੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਬਚਾਈਏ।।
 ਜਾਗ ਪਈਏ ਤੇ ਹੱਕ ਲਈ ਲੜੀਏ,,
 ਸੁੱਤੇ ਹੀ ਨਾ ਮਾਰੇ ਜਾਈਏ।।
 ਫਰੀਦ, ਨਾਨਕ, ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਤੇ ਵਾਰਿਸ,,
 ਆਪਣੀ ਰੂਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਸਾਈਏ।।
 ਹਾਕਮ ਚਾਹੁੰਦੇ ਫਿਰਕੂ ਬਣੀਏ,,
 ਗੁਰੂ ਤੇ ਵਿਰਸਾ ਭੁੱਲ ਭੱਲ ਜਾਈਏ।।
 ਦੂਜੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਵੀ ਸਿੱਖੀਏ ਪਰ,,
 ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਾ ਕਦੇ ਭੁਲਾਈਏ।।
 ਪਿਆਰੀ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰੀ ਬੋਲੀ,,
 ਆਪਣੇ ਸਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਾਈਏ।।
 ਮੀਤ ਗੁਰੂ ਦਿਓ ਡਟੋ ਮੈਦਾਨੋ,,
 ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਲਾਜ ਬਚਾਈਏ।।
 ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਲਾਜ ਬਚਾਈਏ।।
 ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਜ
 ਸੰਪਰਕ:-9465806990

ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਣਨੀਤੀ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਪੇਸ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਤੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਹੁਣ ਨੇਪਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੋ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਅੱਖੋਂ ਉਹਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਸ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਰਣਨੀਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚੀਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਿਹੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਤੋਂ ਜਿਹੇ ਜਿਹੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਤਿੰਨਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਜਲ ਸੀਮਾ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫੌਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕਾਇਆਕਲਪ ਦੀਆਂ ਜੋ ਕਵਾਇਦਾਂ ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਚੀਫ ਆਰ ਆਰਮੀ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਤਿੰਨਾਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਜਲਦ ਹੀ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਫੌਜ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਅੰਗਾਂ-ਬਲ ਸੈਨਾ, ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਜਲ ਸੈਨਾ ਵਿਚਾਲੇ ਤਾਲਮੇਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹੁਣ ਬਿਏਟਰ ਕਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਨਾਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਪਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਚੀਨ ਦੇ ਨਾਲ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਸਿੱਧਾ ਯੁੱਧ ਛੇੜ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਖਿਲਾਫ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਸਰਹੱਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਕਸਰ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਲਈ ਤਿੰਨਾਂ ਫੌਜਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਮੋਰਚਾ ਸੰਭਾਲਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫੌਜੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਿਏਟਰ ਕਮਾਨ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਤੋਂ ਪੰਜ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਅਲੱਗ ਤੋਂ ਬਿਏਟਰ ਕਮਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਥੇ ਫੌਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘਟ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਲ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਿਏਟਰ ਕਮਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਫੌਜ ਦੀ ਨਵੀਂ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਦੇ ਸਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਬਿਏਟਰ ਕਮਾਨ 2022 ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਵਾਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਮਾਨ ਅਗਲੇ ਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਖੂਬੀ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਇਕਾਈਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਆਖਿਰ ਤੱਕ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋ ਕਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਕ ਪੈਨਨਸੁਲਾ ਕਮਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਮਾਨ ਜਲ ਸੈਨਾ ਕਮਾਂਡਰ ਸੰਭਾਲਣਗੇ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸੁੰਦਰਬਨ ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਪੈਨਨਸੁਲਾ ਕਮਾਨ ਹਵਾਲੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ

ਲਾਕਡਾਊਨ ਕਰਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਕੰਮਕਾਰ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਲਾਕਡਾਊਨ, 'ਅਨਲਾਕ' ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਚੱਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਲੈਸਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਕਲਾਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਦੱਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵੀ ਲਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਟੈਸਟ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਬੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਕਹਿਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਹਨ, ਪਰ ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਲੋਂ ਘਰ ਘਰੀਂ ਜਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰੋਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁੱਧ ਐੱਪ ਰਾਹੀਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੀ ਲਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਐੱਪ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਧਿਆਪਕ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਖੁਦ-ਖੁਦ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਮੈਸੇਜ ਅਤੇ ਫੋਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਵੀਂ ਉਰਜਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹਤਿਆਤ ਵਜੋਂ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਰਫਿਊ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਡੀਊ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਯੂ-ਟਿਊਬ, ਵਟਸਐੱਪ, ਸ਼ੁੱਧ ਐੱਪ, ਗੂਗਲ ਡਰਾਈਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਡੀ.ਡੀ. ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਸਵਯੰਮ ਪ੍ਰਭਾ-20 ਰਾਹੀਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਰਪੂਰ ਲਾਹਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਲਾਸਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਕੂਲ ਵਾਂਗ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਲਈ ਕੰਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ

ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਭੋਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਿੱਖਣ-ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਭੋਜੀ ਸਿੱਖਣ-ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਬੱਚੇ ਭਰਪੂਰ ਲਾਹਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਨਲਾਈਨ ਮਾਧਿਅਮ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ੁਮ ਐੱਪ ਰਾਹੀਂ, ਵਟਸ ਐੱਪ ਰਾਹੀਂ ਵੀਡੀਊ ਲੈਕਚਰ ਭੇਜਣੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੱਥ ਧੋਣ, ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ ਅਤੇ 2 ਗਜ ਦੀ ਦੂਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿਰਤੋੜ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਮਿਸ਼ਨ ਡਰਿਫ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਵਿਜੈ ਗਰਗ, ਮਲੋਟ

ਜਾਗੋ ਕੱਢਣੀ ਮੜਕ ਨਾਲ ਭਰਨਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਚਾਰਾਂ-ਮਲਾਰਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਕੌਮ ਦਾ ਉਹ ਅਕਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਤਸਵੀਰ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮਨ ਦੇ ਚਾਅ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੰਨਗੀਆਂ ਤੇ ਤਰੀਕੇ ਦਰਸਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਇਕ ਵਡੇਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਛੋਟੀਆਂ ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਸਮਾਂ ਸਮਾਈਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ “ ਜਾਗੋ ” ਜਿਹੜੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਬਰਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਾਨਕਾ ਮੇਲ ਬਲਟੋਰੀ , ਗਾਗਰ ਜਾ ਘੜੇ ਦੇ ਦੁਵਾਲੇ ਗਿੱਲੇ ਆਟੇ ਨਾਲ ਦੀਵੇ ਚਿਣ ਵਿਚਕਾਰ ਚੁੰਗ-ਮੁੱਖੀ ਦੀਵੇ ਨਾਲ ਸਜਾਉਂਦੇ ਤੇ ਖਾਲੀ ਵਜੋਂ ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਫੇਰਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਚਾਨਣ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਰੀਤ ਹੈ। ਜਾਗੋ ਨਾਲ ਮਿੱਥਾ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹਨ। ਕਿ ਜਿਥੇ ਲਟ-ਲਟ ਬਲਦੀ ਜਾਗੋ ਲੰਘ ਜਾਵੇ। ਉਸਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕਾਰਨ ਬਦਰੂਹਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਅਉਂਦੀਆਂ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸਗਨ ਬਿਨਣ ਦਾ ਟੁਣਾ ਮੰਨਦੇ ਸਨ , ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਾਗੋ ਫੇਰਨਾ ਜਾ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਨਾਨਕਾ ਮੇਲ ਸ਼ਾਮ ਢਲਦਿਆਂ ਹੀ ਜਾਗੋ ਦੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਘਿਉ ਜਾ ਤੇਲ ਦੇ ਦੀਵੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਖਾਸ ਕਰ ਮਾਮੀਆਂ ਮਸਰੂਫ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਸੂਫ ਜਾ ਸਾਟਨ ਦੇ ਘੱਗਰੇ , ਫੁਲਕਾਰੀ , ਗੋਟੇ ਵਾਲੀਆਂ ਚੁੰਨੀਆਂ , ਫੁੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜੀਆਂ ਕੁੜਤੀਆਂ , ਪਿੱਪਲ ਪੱਤੀਆਂ , ਸੰਗੀ ਫੁੱਲ , ਸੁਹਾਗ ਪੱਟੀ ਤੇ ਮਾਗ ਟਿੱਕੇ ਨਾਲ ਫਬੀਆ ਮੇਲਣਾ ਜਾਗੋ ਦੇ ਚਾਨਣ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਰ ਦੁਣਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੇ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾ ਨਾਨਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਜਾਗੋ ਫੇਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਲਾਗੀ ਘਰਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ। ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਧੰਦਾ ਸਮੇਟ ਕੇ ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਸਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਣ। ਦੀਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜੀ ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਜਾ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਜਾਗੋ ਚੁਕਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਕਰਦੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਸੀਆਂ , ਮਾਮੀਆਂ , ਚਾਚੀਆਂ , ਭਾਬੀਆਂ ਸਿਰ ਤੇ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਜਾਗੋ ਚੁੱਕ ਗੋੜਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਠਣੀਆਂ , ਬੋਲੀਆਂ ਤੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਨਿਹੇਰੇ ਕਸਦੀਆਂ। ਜਾਗੋ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਲਈ ਇਕ ਘੁਗਰੂਆ ਵਾਲੀ ਡਾਂਗ ਜਾ ਸੋਟਾ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਰਿਵਾਜ ਵੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ। ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਮੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੋਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਜੋਸੀਲੇ ਅੰਦਾਜ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਪਾ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਸਤਕ ਲਈ ਅਗਾਹ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ‘ਚ ਫੇਰਨੀ ਜਾਗੋ ਵਿਆਹ ਸਾਡੇ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਾਗੋ ਆਪਸੀ ਮੇਲ ਜੋਲ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ

ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਤਾਏ ਚਾਚੇ ਦੇ ਘਰਾ ਵਿੱਚ ਫੇਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਦਕੇ ਸਰੀਕੇ ਦੀ ਸਾਝ ਤੇ ਪਿਆਰ ਬਣੇ ਰਿਹਣ। ਉਹ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਕੇ ਤੇਲ , ਸਗਨ ਤੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੀ ਆਉ-ਭਗਤ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ। ਉਥੋਂ ਮੇਲਣਾ ਗਿੱਧੇ ਦਾ ਅਗਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਗਮੋਹਨ ਜੋਰੂ ਜਗਾ ਲੈ ਵੇ , ਹੁਣ ਜਾਗੋ ਆਈ ਆ ਛਾਵਾ ਬਈ ਹੁਣ , ਜਾਗੋ ਆਈ ਆ। ਤੁੱਸੀ ਤਾ ਮਨਾ ਲੈ ਵੇ , ਸੋਨ ਚਿੜੀ ਗਲ ਲਾ ਲੈ ਵੇ ਹੁਣ ਜਾਗੋ ਆਈ ਆ , ਛਾਵਾ ਬਈ . ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕੀ ਜਾਗੋ ਨੂੰ ਸਾਝੀ ਰਸਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਮੇਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ। ਲੋਕੀ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਮੇਜ਼ਦਾ ਦੋਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਝ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸੁਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਨਾਨਕੇ ਮੱਲੋ ਜੋਰੀ ਸਗਨ ਜਾ ਤੇਲ ਪਵਾਉਣੇ ਨਹੀਂ ਟਲਦੇ , ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਤੇਲ ਪਾਉਣਗੇ ਨਸੀਬਾ ਵਾਲੇ ਬਈ ਜਾਗੋ ਵਿਚੋਂ ਤੇਲ ਮੁਕਿਆ ਨਾਨਕਾ ਮੇਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੋਹਤਬਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਸਾਮਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿਰਾਜਗੀ ਦਾ ਉਲਾਂਭਾ ਨਾ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਮੇਲਣਾ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਚਰਮ ਸੀਮਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਔਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਿਰ ਤੇ ਪਰਨਾ ਲਪੇਟ ਠਾਣੇਦਾਰੀ ਰੇਅਬ ਨਾਲ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਜਾ ਅੱਗੇ ਤੇ ਲੰਘਦਿਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ , ਬੇਬਾਕ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ ਤਾੜਨਾ ਕਰਨੇ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੰਚੇ ਵੇ ਸਰਪੰਚੇ ਵੇ ਲੰਬੜਦਾਰੇ ਵੇ ਮੇਲ ਆਇਆ ਹਰਮੇਸ ਸਿਮੁ ਕੇ ਜਗਾ ਬਚ ਕੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਲੰਘ ਜਾਇਓ ਜਾਗੋ ਵਾਲੇ ਮੇਲ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਕਤੀ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਰੋਕ ਟੋਕ ਜਾ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੰਜੇ ਮੁਧੇ ਮਾਰਨੇ ਜਾ ਪਰਨਾਲੇ ਭੰਨਣਾ ਵੀ ਇਸੇ ਖਰਮਸਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਦੇ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਨੇੜਲੇ ਸਰੀਕਾ ਦੇ ਤਾ ਚੁੱਲੇ ਅਤੇ ਹਾਰੇ ਵੀ ਭੰਨ ਦਿੰਦੇ। ਮਾਡਰਨ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਨਜ਼ਾਰੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਰਿਹ ਗਈਆਂ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨ-ਜਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛੜੇ ਵਿਆਕਤੀ ਜਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮੇਲਣਾ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਹਾਸਾ - ਠੱਠਾ ਕਰ ਖੂਬ ਰੋਣਕਾ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ। ਚਿੱਟਾ ਚਾਦਰਾ ਪੱਗ ਗੁਲਾਬੀ ਖੂਹ ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋਵੇ ਸਾਬਣ ਥੋੜਾ ਮੇਲ ਵਥੇਰੀ ਉਚੀ ਉਚੀ ਰੋਵੇ ਨੀ ਛੜੇ ਵਿਚਾਰੇ ਦਾ ਕੱਟ ਚਾਦਰਾ ਧੋਵੇ - 2 ਜਾਗੋ ਦਾ ਗੋੜਾ ਘੁਮਦਿਆ-ਘੁਮਦਿਆ ਜਦੋਂ ਗੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਖੁਲਾ ਖਾਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਦੀਆਂ ਸਮਕਰੀਆਂ ਤੇ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਰਿਉੜੀਆ ਪਕੜੀਆ ਵੰਡਣ ਲਈ ਤਕੀਦ ਵੀ ਕਰਦੇ। ਜਦੋਂ ਪੈਰੀ ਛਣਕਦੀਆਂ ਪੰਜੇਬਾ ਤੇ ਤਾੜੀਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਮਿੱਠੀ ਧਮਕੀ ਨੁਮਾ ਬੋਲੀ ਪੈਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਮਹੌਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਲੂਣਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਬੁਰਾ ਖੋਲ ਵੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾ ,

ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਰੁਉੜੀਆ ਜੇ ਤੂੰ ਅੜ ਕਰਦਾ , ਕਿਤੇ ਲੁੱਟਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਹੱਟ ਸਾਰਾ ---2 ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਭਾਅ ਪੱਖੋਂ ਖੁਲੇ ਤੇ ਆਉ ਭਗਤ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਅਇਆ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਵੀ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਪੁਰਾਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪਣੇ ਸੰਕਟ ਟਾਲਣ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕੱਢਕੇ ਵੰਡਦੇ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਸਾਧੂ ਦਾ ਭੇਸ ਵਟਾ ਵੰਨਗੀ ਪੇਸ ਕਰ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿਲ ਖੋਲ ਕੇ ਸਾਧਾ ਦੀ ਝੋਲੀ ਭਰਦੇ ਹੋਣਗੀਆਂ ਆਸਾ ਪੂਰੀਆਂ --- 2 ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੋੜੇ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਪਿਸ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਧਮਕਾ ਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਨੋਕ-ਝੋਕ ਹਾਸਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਦਿਆਂ ਛੱਜ ਕੁਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਘਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੋਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਕੋਈ ਗਿਲਾ-ਸਿਕਵਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੋ ਇਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਛੱਜ ਤੀਲਾ ਤੀਲਾ ਕਰਦੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਾਗੋ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੀ ਆਈ , ਨੀ ਬੀਬੀ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਜਾਵੇ ਗਲੀ-ਗਲੀ ਰੁਸਨਾਈ , ਨੀ ਬੀਬੀ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਦੀਵਾ ਜਦੋਂ ਜਗਾ ਕੇ ਧਰਿਆ , ਵਿਹੜਾ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਦੁਜਾ ਚੰਨ ਕਿਥੋਂ ਆ ਚੜਿਆ , ਨੀ ਬੀਬੀ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਤੇਨੂੰ ਕਹੋ ਤੇਰੀ ਭਰਜਾਈ , ਨੀ ਬੀਬੀ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਜਾਗੋ ਸਮੇਂ ਭਾਬੀ ਛੋਟੇ ਦਿਉਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਤ ਜਾਹਿਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਦਿਉਰ ਵੱਡੀ ਭਾਬੀ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਚਾਅ ਬੋਲੀ ਰਹੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਪਿਆਰ ਤੇ ਦੁਲਾਰ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਵਾਂਗ ਹੀ ਆਪ ਮੁਹਰੇ ਉਲੁਰਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਕਾ ਦਿਉਰ ਹੈ ਪੁੱਤਾ ਵਰਗਾ ਹੱਥੀ ਆਪ ਵਿਆਹਵਾਂ ਚੰਨ ਜਿਹੇ ਦਿਉਰ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਚਾਨਣੀ ਆਵਾ -2 ਜਿਥੇ ਇਹ ਸਮਾ ਅਪਣੇ ਤ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ। ਉਥੇ ਹੀ ਸਾਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਠ ਜਠਾਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਰੜਕਦੀ ਭੜਾਸ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਭਰੀ ਪੀਤੀ ਦਰਾਣੀ ਹਾਸੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਹੋਕਾਂ ਲਾ ਕੇ ਢੁਕਵੀਂ ਬੋਲੀ ਪਉਂਦੀ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹਾਸੇ ਦੀਆਂ ਫੁਹਾਰਾਂ ਫੁਟਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਠ ਜਠਾਣੀ ਪਾਇਆ ਚੁਬਾਰਾ , ਮੈ ਢੇਹਦੀ ਸੀ ਪਾਣੀ ਮੇਰੀ ਹਾਅ ਲੱਗਜੂ , ਉਪਰੋਂ ਡਿਗੂ ਜਠਾਣੀ ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦਾਦਕਿਆਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਮਾਮੀਆਂ ਬੱਕੇ ਦਾਦਕਿਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖਿਚਾਈ ਕਰ ਗਿੱਧਾ ਮਘਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾ ਦਿਖਾਉਣਾ ਜਾ ਹਰਾਉਣਾ

ਨਹੀਂ। ਸਗੋਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਲੈਅ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਣ ਵੇ ਦਾਦਕਿਉ ਨੱਚਣ ਵਾਲਿਓ ਕੀ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਈ ਮਲੱਠੀ ਗਿੱਧੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੋ ਬੋਲੀਆਂ ਕੇਹੀ ਏ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਚਲਦੇ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨਣ ਦੇ ਲਈ ਮੁੰਡਾ ਜਾ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵਖਤੋਂ ਬਰਾਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੋਈ ਕਰਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਵਾਉਂਦੀ। ਮਾਮੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੱਲੇ ਵਿੱਚ ਲੱਭੂ ਤੇ ਸਗਨ ਪਾ ਕੇ ਜਾਗੋ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉਤਾਰਦੇ ਹਨ। ਉਧਰੋਂ ਮਾਮੀ ਅਗਲੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਨਾਲ ਬੋਲੀ ਪਾ ਕੇ ਜਾਗੋ ਵਾਲੀ ਰਸਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਆਵਾਰੋ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਆਵਾਰੋ , ਰੱਖੀ ਕੁਬੇਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਆਵਾਰੋ , ਸਾਨੂੰ ਗੋਡੇ ਗੋਡੇ ਚਾਅ , ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਆਵਾਰੋ ਸਾਨੂੰ ਭੁੰਜੇ ਸਵਾਇਆ , ਮੰਜੇ ਨਾਲ ਲਿਆਵਾਰੋ , ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਆਵਾਰੋ ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪੀੜੀ ਇਸ ਅਨੰਦਮਈ ਸੰਗੀਤਕ ਤੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੋਹ ਤੋਂ ਅਭਿੱਜ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਾਗੋ ਫੇਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਡੀਮੈਂਡ ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਬਜਦੇ ਹਿੰਦੀ ਮੁੰਨੀ ਬਦਨਾਮ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰਫਲਾ , ਨਸ਼ੇ , ਲੜਾਈਆਂ ਵਾਲੇ ਹੁੜਦੇ ਗ ਮਚਾਉਂਦਿਆਂ ਗਾਣਿਆਂ ਨੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਘਾਣ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਾਗੋ ਦੀ ਰੀਤ ਨੂੰ ਪੈਲੇਸ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਮੁੱਢੀ ਦੇ ਸੀਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਬਣਾ ਛੱਡਿਆ। ਬਾਕੀ ਕਸ਼ਰ ਡੀ.ਜੇ ਵਾਲੇ ਕੰਨ ਪਾੜੂ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ ? ਪੈਲਿਸ ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਚੰਡੀਗੜ
ਮੋ 78374-90309 1

ਕਲਚਰ ਨਾਲ ਆ ਰਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਛੁੱਪੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸ ਤਰਾ ਜਨਤਾ ਫੋਕੀ ਸੋਹਰਤ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਜਾ ਕਰਜੇ ਚੁੱਕ ਇਹ ਲੰਬੀਆ ਉਮਰਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਿਪਰੇ ਚਾੜਦੀ। ਇਸਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਲੀਹੋ ਲੱਥੀ ਹੈ। ਉਹ ਨੌਕੋ ਨੌਕ ਡੁੱਬੇ ਕਰਜੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕਸੀਆ ਦੇ ਰਾਹ ਪਏ ਹਨ। ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਕੇ ਸਾਦੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਜੋ ਉਮਰਾ ਦੇ ਹਮਸਫਰ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਚਹਿਕਦਾ ਰੱਖਣ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਚੁੰਗਮੁੱਖਾ ਦੀਵਾ ਬਜਾਰੂ ਯੁੱਗ ਦੇ ਮਾਇਆਜਾਲ ਵਿੱਚ ਧਸੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਗਿਆਨਮਈ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵੰਡਦਾ ਰਹੇ।

ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਤੇ ਜਿੱਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ, ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਨਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜੋ ਜਦੋਂ ਹੀ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਛੇ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਇਹ ਹੀ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਬੜੀ ਮਾੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਕੀ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਤੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਬੱਚੇ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਰੂਪੀ ਇੱਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਸਵੀਮਿੰਗ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਸ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਸ਼ੀ ਨਿੱਘੀ ਗਲਵੱਕੜੀ ਅਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਠੰਡੀਰ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਵਟੀ ਮਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਹੋਲਾਪਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਦੋਂ ਇਹ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਸਵੀਮਿੰਗ ਪੂਲ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਲਦਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਇਕਲੌਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਚਲਾਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੰਦਾ ਆਪ ਸਹਿਜ਼ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨਸ਼ੇਬਾਜ਼ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਇਹ ਮਿਹਨਾ ਅਕਸਰ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਆਪ ਹੀ ਸਹੇੜੀ ਹੈ ਹਾਂ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਜੋ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਗੋਲੀ ਪਹਿਲਾ ਕੈਪਸੂਲ ਪਹਿਲਾ ਟੀਕਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਨ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰੇ ਹਰ ਉਹ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਚੈਲੰਜ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਵ ਯਾਰ ਦੋਸਤ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਪਹਿਲੀ ਡੋਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਡੋਜ਼ ਦਾ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਇਕ ਨਸ਼ੇੜੀ ਭਾਵ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਬਣਨ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਡੋਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੀ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਬਣਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਸ਼ੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਦਿਮਾਗੀ ਬਣਤਰ ਆਮ ਇਨਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਾਂ ਭਾਵ ਜੀਨਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਹਾਂ, ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੈਂਗ ਪਹਿਲੀ ਗੋਲੀ ਪਹਿਲਾ ਕੈਪਸੂਲ ਪਹਿਲਾ ਟੀਕਾ ਚੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰੂਰ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਗਲ ਦਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਬੈਠਾਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਦਨਸੀਬੀ ਹੋਰ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ

ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮਜ਼ੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਨਸ਼ਾ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਪੀੜਤ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਜੀਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਉਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗੂੰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਲਏ ਜਾਂ ਮਰਵਾ ਲਏ ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਇਨਸਾਨ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਗੱਦਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਇਲਾਜ ਹੈ ਕਿ ਬਿਮਾਰ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਇੰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸੋਚ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਪਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪੰਜ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਯੋਗਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਮੁਢਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਚਿਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਤੋੜ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਿਮਾਰੀ ਕਿੱਥੇ ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨਾਲੋਂ

ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਅਧੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਲਬ ਦੀ ਹੈ ਕੋਵਿੰਗ ਦੀ ਹੈ, ਤਲਬ ਜਾਂ ਕੋਵਿੰਗ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਨਸ਼ੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਜ਼ਰੇ ਚੰਗੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪਲਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤੇ ਇਸ ਤਲਬ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਿੱਖਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਤੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਵੀ ਪੀੜਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਰਿਕਵਰਿੰਗ ਅਡਿਕਟ ਨੂੰ ਰਿਕਵਰਿੰਗ ਅਡਿਕਟ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਹੈ ਜੋ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਤਲਬ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਿੱਖ ਕੇ ਵਧੀਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿੰਗ ਜਾਂ ਤਲਬ ਆਉਣ ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਪੋਨਸਰ ਨਾਲ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਨਾ ਰਹੋ ਕੁਝ ਖਾ ਲਓ ਜੇ ਸ਼ੁਗਰ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਮਿੱਠਾ ਖਾਣਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕਰਤਾ ਤੇ ਸਾਡਾ ਅੱਗੇ ਕੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੈ? ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਜਾਂ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਮੰਨ ਲਓ ਜੇ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘਰੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਉੱਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਤਾਂ ਇਹ ਡਾਂਗਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਆ ਕਰਤਾ ਉਹ ਕਰਤਾ ਇੰਨੇ ਆ ਵੇਚਤਾ ਵੱਟਤਾ ਉਜਾੜਤਾ ਇਹੋ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਗੁਲੂਕੋਜ਼ ਦੀ ਸੀਸ਼ੀ ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਵੇਖ ਕਿ ਇੱਛ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਹੁਣ ਇਹ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਅਸਲ ਇਲਾਜ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੈਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਬੱਸ ਹੁਣ ਇਹ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਤੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਸਰੀਰਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਹੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਮਿਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਇਨਾ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਤਲਬ ਨਾਲ ਲੜ ਸਕੇ, ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਲੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਂਸ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਿੱਖਣੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਹ ਤਰੀਕੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਰ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਦੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜੋ ਉਹ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਜਾਂ

ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਵੀ ਇਲਾਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਇੱਛ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਸਰੀਰਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜੇ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਪਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਵਰਤੋਂ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਰੀਜ਼ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਘਰੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਘੱਟ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਘਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਬਾਹਰ ਨਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਨਾ ਹੋਣ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸਿਮ ਨਾ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਜੇ ਪੀੜਤ ਆਵਦੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਬਾਜ਼ੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਰੋਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੀ ਉੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਹ ਹੀ ਕਹੁਗੇ ਕਿ ਤੂੰ ਅੱਗੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਤਾ ਸਾਡੀ ਥਾਂ ਥਾਂ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਾ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਚ ਰੋਲਿਆ, ਤੇਰਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਹੋਸਲਾ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਮਰੀਜ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਹੁਣ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਮੈਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਨਫਰਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰੀਆਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਜੀਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੁਠ ਹਨ, ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਕਦੇ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਨਫਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਮਾਂ ਪਿਓ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਤੇ ਖੁਦ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਨਫਰਤ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਨਫਰਤ ਕਰੇਗਾ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਅਲਰਜੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤਲਬ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਮਾਰੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਤਲਬ ਦੀ ਹੈ, ਤਲਬ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੀ ਆਉਣੀ ਹੈ ਤਲਬ ਨੂੰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਰਾਹ ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਨਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਗੁਜ਼ਰੇ, ਉਹ ਜਗਾ ਜਿਥੇ ਨਸ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਥਾਵਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਨਸ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਸਭ ਤਲਬ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਲਬ ਆਉਣੀ ਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਇੱਕ

ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਹੱਲ ਹੈ, ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਤਲਬ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਿੱਖਣੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤਲਬ ਆਉਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਪੀੜਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਪਤਨੀ ਪਿਓ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਖੁਦ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਹੋਣ ਭਾਵ ਰਿਕਵਰਿੰਗ ਅਡਿਕਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੀ ਨਸ਼ੇੜੀ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਇਕ ਸਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਪੀੜਤ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਡਾਕਟਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਰੀਜ਼ ਜੋ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇ ਕੇ ਵਧੀਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਵੱਡੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਲੜ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੀਆ ਸਕਣ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰੋ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਜੋੜੇ ਸਾਡੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਲੋਗਨ ਹੈ, ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਜੀਉਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਮੈਂ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਜਿਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਦਾਨ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਜੇ ਮੈਂ ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਚੋਂ ਮੁੱਕ ਗਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਿਕਵਰੀ ਪੀਰੀਅਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਲਬ ਆਉਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਾ ਤੇ ਕਰਾ ਬੁਠ ਹੈ। ਹਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਤਲਬ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਲੜਦੇ ਅਖੀਰ ਤਲਬ ਦੀ ਤਾਕਤ ਘਟਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵੱਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਲਬ ਆਉਣ ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਾ ਆਉਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤਲਬ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਤੇ ਜਿੱਤ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉੱਚਾਈਆਂ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ

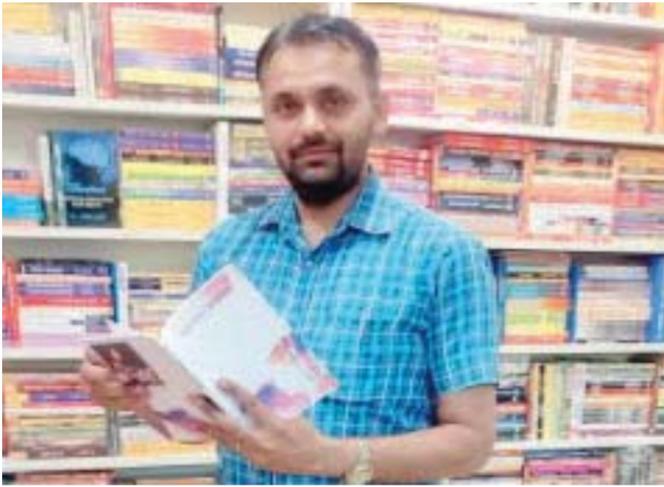

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲੈਕਚਰਾਰ
78374-00585

ਕੱਢਿਆ, ਉਹ ਹੈ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਹ ਮਾੜਾ ਇਨਸਾਨ ਹੈ, ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ, ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੋ ਲੱਤਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਲੱਤਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਆ ਹੈ, ਝੂਠ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਬੱਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਲੱਤਾਂ ਲਾਓ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲ ਕਈ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬੇਯਕੀਨੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਇਨਸਾਨ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲੱਤਾਂ ਤੇ ਤੁਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਝੂਠ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਸ਼ੇ ਵਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ, ਉਦੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਾਂਗਾ ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਪੋਂਸਰ ਤਜਿਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਲਾਲ ਨੇ ਕਿਤੇ ਤੂੰ ਅੱਜ ਨਸ਼ਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੀੜਤ ਇਹੋ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਛੁਡਤਾ ਆ ਗਿਆ। ਤੁਸੀਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ ਹੋ ਲਉ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਚੱਲਿਆ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਮੇਰਾ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਹੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਅੱਗੋਂ ਪਤਾ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੇਰਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ, ਤੇਰਾ ਥੋਕਸ ਹੈ, ਕਿ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਖੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਤੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ੱਕ, ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਤੁਰ ਪਈਏ। ਸੋ ਦੋਸਤੋ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਖਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਪਰ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਸੌਖਾ ਸੌ ਸੌਕੜੇ ਹੱਥ ਤੁਹਾਡਾ ਹੱਥ ਫੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬੈਠੋ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਬੱਸ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਲ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਰੁਝਾਨ

ਆਖਿਰ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਆਰ ਦੋ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਝ ਭਾਵੇਂ ਦੋ ਸਰੀਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਰੂਹ ਇੱਕ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਵਿਚਕਾਰ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਗੁਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗੇ। ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਗੁਰੀ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ਬਸ ਦੂਰੋਂ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਗੁਰੀ ਨੇ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਓਥੇ ਰਹਿ ਕਿ ਵੀ ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦੋਨੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਭਾਵ ਕੋਈ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਰਾਹ ਜਾਂਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਕਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਡਿਕਰ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਫੇਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਚ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਬੈਠ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧੀਆ ਦੋਸਤੀ ਬਣ ਗਈ। ਗੁਰੀ ਇੱਕ ਨੇਕ ਤੇ ਸਾਫ ਦਿਲ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਮਾਂ

ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚੁੱਪ ਜੇਹੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਕਦੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਉਹ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਦੁਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਿਛ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਪਿਛ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਪ੍ਰੀਤ ਮਿਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਣਾ ਉਸਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਐਨਾ ਘੁਲ ਮਿਲ ਗਏ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਸਵੇਰ ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰੀਤ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਗੁਰੀ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਕੁਝ ਚਿਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ।

ਗੁਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ। ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਤ ਵੀ ਉਸਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੀ ਹੁਣ ਹਰ ਪਲ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੀਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅਚਾਨਕ ਗੁਰੀ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤ ਉਸਨੂੰ

ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਨੇੜਤਾ ਬਣੀ। ਹੁਣ ਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਗੁਰੀ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੇ ਉੱਠਣਾ ਬੈਠਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਦਾ ਗੁਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਵਿਚਰਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਇਝ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਬਿਲਕੁਲ ਇਕੱਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਪਲ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਪਿਛ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਸੀਟ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ। ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਪਲ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਘਰ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੀਤ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਹੁਣ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰੀ ਅੰਦਰੋਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਸਦੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਫੇਰ ਤੋਂ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਪ੍ਰੀਤ ਉਸ ਨਾਲ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਬੋਲਦੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਗੁਰੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁਖੀ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ।

ਆਖਿਰ ਉਸਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਇਹ ਗੱਲ ਆਈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਉਸ ਲਈ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਪਣੀ ਬਾਗਰੀ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਇੱਕਲਿਆਂ ਮਿਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ

ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰਪੁਰ
09855409825

ਲਈ ਬਾਗਰ ਆ ਗਈ। ਉਸਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਗੁਰੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਫੇਰ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਛਾ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਅੰਤਿਮ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਉਸਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਉਹ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋ ਉਸਦਾ ਜੋ ਵੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੀ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਖਿਰ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦੇ ਨਾ ਬੁਲਾਉਣਾ।” ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਲੈ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਵੱਲ ਦੇਖ ਵੀ ਨਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚ ਹੁੰਦੂ ਵਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਫੇਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਾ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਦੋਸਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਖੁੱਧੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਚੰਗੀ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਸੇਧ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਾਨੂੰ ਤਰੇ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬੀ ਕੀੜਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਚੰਗੀ ਕਿਤਾਬ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ ਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਲੇਖਕ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਵਧੀਆ ਵਿਚਾਰ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਵਧੀਆ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਵਟਸਐਪ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਈਟਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਇੰਨੇ ਸਾਧਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਕਿਹਾ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰ ਚਾਹੇ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਕਸਰ ਆਮ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਨੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ

ਇਹ ਸਮਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾਪਣ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੱਲ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧੇਗੀ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਸ ਪੁਸਤਕ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ। ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਉੱਥੇ ਪੁਸਤਕ ਪਸੰਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ। ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਉਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਇਝ ਹੀ ਪਈਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਮੌਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਬੋਲਣਾ ਹੈ ਤਾਂ, ਉਹ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਫਿਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਆਮ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਹਨਤੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਟਾਪਰ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰਜੀਹ ਦੇਈਏ।

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੁਹਾਲੀ

ਕੁਦਰਤ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚਾ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੀਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੁਹਾਨ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਟਲੀ ਤੇ ਸਪੇਨ ਜਿੱਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਚਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ। 21 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਜੋਕਾ ਇਨਸਾਨ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਮਾਰ ਕਿਉਂ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਵੰਡ ਵੰਡੋ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜ਼ਮੀਰ ਤੱਕ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਕਿੱਥੇ ਹੀ ਹੁਣ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੰਮ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਖ਼ਤਮ

ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਿਦਿਆਂ ਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਭਰਾ ਭਰਾ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪੈਸੇ ਨੇ ਭਰਾ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹੀ ਭਰਾ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਦੀਆਂ, ਚੌਆਂ ਨੂੰ ਸੋੜਾ ਕਰ ਕੇ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਦ ਵੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਵੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਰਿਸ਼ੀ, ਮੁਨੀ, ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਕੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਦਾ ਖਾਣਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੇਜੁਬਾਨ ਪੰਛੀਆਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

। ਭਲੇ ਮਾਨਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਕੈਦ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਜਾਨਵਰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਏ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਲਈ ਜੰਗਲ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਵਾ ਪਲੀਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਂਸਰ ਫੇਫੜੇ ਸਭ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਅੱਜ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੈਸਾ ਹੀ ਅਹਿਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ? ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਨਾ ਪਾਪ ਵੱਧ ਗਿਆ। ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਮਾਰ ਸਹਿਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਸੰਭਲ ਜਾਓ! ਇਨਾ ਕੁਝ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਜੇ ਨਾ ਸੰਭਲੇ! ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਕਹਾਉਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੁਹਾਲੀ

BJ DIGITAL & PHOTOS
BROADCAST HD FILM QUALITY
Blu-ray DVD
Experience 22 Years
Digital Video & Phtos Wedding, Birthday, Ring Ceremony, Sweet Sixten & All Others Function All work in digital
Ph.: 718 441 6516, Cell : 646 403 7334

ਕਵਿ ਕਿਆਰੀ

ਕਵਿਤਾ

1)ਜਦੋਂ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਸਕੂਲ ਪਿੰਡ ਪੜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ,
ਨਾਲੇ ਖੇਡਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਨਾਲੇ ਲੜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ।
2)ਕਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵੱਡੀ ਭੈਣ, ਮੈਂ ਮੰਮੀ
ਕੋਲੋਂ ਖਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਡੇਲੀ ਮਾਰ।
ਲੈਜ਼ਾ ਤੂੰ ਜਵਾਨੀ ਰੱਬਾ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਪਸੰਦ, ਮੈਨੂੰ
ਮੋੜਦੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਵਾਲੇ ਯਾਰ।
2)ਨੇੜੇ ਦਿਲ ਦੇ ਸੀ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡਾ ਮੇਰੀ ਮਾਸੀ ਦਾ,
ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜਨਮ ਚੁਰਾਸੀ ਦਾ।
ਅੱਖੇ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਖੜਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਾਨੋਂ ਵੱਧ
ਓਹ ਮੈਨੂੰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਿਆਰ।
ਲੈਜ਼ਾ ਤੂੰ ਜਵਾਨੀ ਰੱਬਾ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਪਸੰਦ, ਮੈਨੂੰ
ਮੋੜਦੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਵਾਲੇ ਯਾਰ।
3)ਜਾਕੇ ਬਾਹਰ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਤੋਂ ਹੋ ਗਿਆ ਗੂਰੀ,
ਹੋਗੇ 10ਸਾਲ ਮਿਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਚ ਚਲਦੀ ਛੁਰੀ।
ਜਿਵੇਂ ਯਾਰ ਹੁੰਦੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਬੰਦੂਕ? ਵਰਗੇ, ਓਵੇ
ਸਕਿਆਂ ਭਰਾਵਾਂ ਬਿਨ ਕਾਹਦੇ ਸਰਦਾਰ।
ਲੈਜ਼ਾ ਤੂੰ ਜਵਾਨੀ ਰੱਬਾ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਪਸੰਦ, ਮੈਨੂੰ
ਮੋੜਦੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਵਾਲੇ ਯਾਰ।
4)ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਨਾਨਕੇ ਸੀ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ
ਕਰਦੇ ਸੀ ਮਸਤੀ ਰਲਕੇ ਮਾਮੇ ਦੇ ਮੁੰਡੇ।
ਭੂਆ ਜੀ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੋਲੀ ਜਹੀ ਚਪੇੜ
ਮਾਰ, ਕਰਦੇ ਸੀ ਪਿਆਰ ਬੇਲਮਾਰ।
ਲੈਜ਼ਾ ਤੂੰ ਜਵਾਨੀ ਰੱਬਾ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਪਸੰਦ, ਮੈਨੂੰ
ਮੋੜਦੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਵਾਲੇ ਯਾਰ।
5)ਹਰਿਦਰ ਨੂੰ ਰਾਸ ਰੱਬਾ ਆਈ ਨਾ ਜਵਾਨੀ,
ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮੋੜ, ਨਾ ਕਰ ਬੇਈਮਾਨੀ।
ਬਾਪੂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਝਲਕੇ ਉਦਾਸੀ, ਜਦੋਂ
ਗਲ ਮਾਂ ਦੀ ਚਲੇ ਹੋਜੇ ਚੁੱਪ ਹਰ ਵਾਰ।
ਲੈਜ਼ਾ ਤੂੰ ਜਵਾਨੀ ਰੱਬਾ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਪਸੰਦ, ਮੋੜਦੇ ਤੂੰ
ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਦਾ ਸੱਚਾ ਪਿਆਰ।

ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ
8556923467

ਮਾਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ

ਸਾਹ ਮੇਰਾ ਘੁੱਟਦਾ ਏ
ਵਿਛੋੜਾ ਮਾੜਾ ਪੁੱਤ ਦਾ ਏ
ਮੇਰਾ ਕਿਹੜਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ
ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਮਾਂ ਨਿੱਤ ਦਾ ਏ
ਕਦੇ ਇੱਧਰ ਆਵੇ ਗੋਲੀ
ਕਦੇ ਉਧਰ ਜਾ ਕੇ ਕਰਦੀ ਏ ਵਾਰ
ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਪੁਕਾਰ
ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਸੁਣੇ ਸਰਕਾਰ
ਲਾਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲੇ ਪੁੱਤ ਜਦ ਪਰਦੇਸੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਇੱਕੋ ਫ਼ੋਨ ਤੇ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ ਮਸਾਂ ਈ ਵਾਪਸ
ਆਉਂਦੇ ਨੇ
ਪੁੱਤ ਦੀ ਜੁਦਾਈ ਵਾਲਾ ਦੁੱਖ
ਮਾਂਵਾਂ ਤੋਂ ਹੋਵੇ ਨਾਂ ਸਹਾਰ
ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਪੁਕਾਰ
ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਸੁਣੇ ਸਰਕਾਰ
ਦਿਲ ਨਾ ਛੋਟਾ ਕਰ ਮਾਏ
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਖੀ ਗੱਭਰੂ ਦਲੇਰ ਈ ਕਰਦੇ ਨੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ
ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਨੇ
ਕਰਕੇ ਪੁੱਤ ਸਿਆਣਪੀ ਗੱਲਾਂ
ਮੇਰਾ ਸੀਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤੂੰ ਠਾਰ
ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਪੁਕਾਰ
ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਸੁਣੇ ਸਰਕਾਰ
ਜੇ ਸਰਕਾਰੇ ਪੁੱਤ ਥੋਡੇ
ਹੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਵਨ
ਭਾਰਤ -ਪਾਕਿ-ਚੀਨ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਯੁੱਧ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਵਨ
ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਕੇ ਭਰਤੀ
ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਂਵਾਂ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਵਨ
ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਨਾਂ ਕੋਈ
ਮਾਂਵਾਂ ਦੀ ਆ ਕੇ ਲੈਂਦਾ ਸਾਰ
ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਪੁਕਾਰ
ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਸੁਣੇ ਸਰਕਾਰ
ਪੀੜੀ ਦੁੱਗਾਂ (ਸੰਗਰੂਰ)
7347420297

ਜਾਗੋ-ਮੀਟੀ

ਚੁੱਪ ਦਾ ਬਸੇਰਾ ਸੀ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਮੇਰੇ ਬਸ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਹਨੇਰਾ ਸੀ ਜਾਗੋ ਮੀਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਰਾਤ ਲੰਘ ਗਈ ਨਿਗਾਹ ਜਾ ਲੱਗੀ ਕਿੱਥੇ 'ਤੇ ਕਿੱਧਰ ਡੰਗ ਗਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਓਹ ਕੀ ਸੀ ਫੇਰ ਕੀ ਬਣਿਆ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਫੇਰ ਧੋਖਾ ਜਣਿਆ	ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਰੁਕ ਜਦ ਹੋਸ਼ ਮੈਨੂੰ ਆਇਆ ਚੁੱਪ ਕਰ ਮਨਾਂ ਕਹਿਕੇ ਮਨ ਸਮਝਾਇਆ ਗੈਰ ਸੀ ਓਹ ਗੈਰਾਂ ਵਾਲੇ ਰੰਗ ਵੀ ਵਿਖਾ ਗਿਆ ਪੱਲੇ ਵੀ ਨਾ ਰਿਹਾ ਕੁਝ ਘਰ ਵੀ ਗਵਾਇਆ ਪੁਛਦੇ ਨੇ ਲੋਕੀਂ ਦੱਸਾਂ ਕੀ ਮੈਂ ਟੁੱਟੇ ਦਿਲ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਦੱਸਾਂ ਕਿਝ ਮੇਰਾ ਚਿਹਰਾ ਮੁਰਝਾਇਆ ਬਹੁਤ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਸਮਝਾਂ ਮੈਂ ਬਾਤ ਨੂੰ ਖੇਲ ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ	ਸਮਝ ਨਾ ਆਇਆ ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਦੀ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ ਦੁਹਾਈ ਓਹਦੇ ਮਾਪੇ ਇੱਕ ਜਾਨ ਕੱਲੀ ਬਾਕੀ ਕੱਠੇ ਸਾਰੇ ਜਾਪੇ ਛੱਡ ਪਰਾਂ ਜੀਣਾ ਕੀ ਏ ਰੋਲਾ ਕਿਓਂ ਪਾਉਂਦੀ ਕੌਣ ਸੀ ਓਹ ਤੇਰਾ ਐਵੇਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸੌਂਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚ ਤੇਰਾ ਹੈ ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਉ 'ਸਾਬੀ' ਤੈਨੂੰ ਲੁੱਟ ਓਹ ਵੀ ਕਿੱਥੇ ਸੁੱਖ ਪਾਉ....? ਸਾਬੀ ਕੌਰ ਯੂ. ਕੇ.
--	--	--

ਮੁਜਰਿਮ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ

ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਮੁਜਰਿਮ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ
ਰਿਹਾ ਕਰਦਾ ਖਾਕੀ ਚ ਜੁਲਮ ਰੱਜ ਕੇ
ਆਣ ਕੇ ਸਮੇਂ ਨੇ ਦੋਖੇ ਕਿੱਥੇ ਘੋਰਿਆ
ਕਿਥੇ ਲੁਕ ਜਾਕੇ, ਕਿੱਥੇ ਜਾਉ ਭੱਜ ਕੇ
ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਰਿਹਾ ਅੱਤ ਮਚਾਉਂਦਾ
ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਕਿਹੜਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੰਤਰੀ ਕਸਾਈ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਆਉਂਦਾ
ਬੁੱਢਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ੇਰ ਚੂਹੇ ਵਾਂਗੂ ਫਿਰਦਾ
ਲੁੱਕ ਲੁੱਕ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦਾ
ਸੁਣਿਆ, ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀ ਕਪੜੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਪੜਦਾ
ਚੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾੜਦਾ
ਨਾ ਹੋਣੀ ਗਿਣਤੀ, ਖੋਰੇ ਕਿੰਨੇ ਮੁਲਤਾਨੀ ਬਲੀ ਚੜਾਏ
ਬਣਾ ਝੂਠੇ ਪਰਚੇ, ਰਿਹਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਾਉਂਦਾ
ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਕਿਹੜਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੰਤਰੀ ਕਸਾਈ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਆਉਂਦਾ
ਬੁੱਢਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ੇਰ ਚੂਹੇ ਵਾਂਗੂ ਫਿਰਦਾ
ਲੁੱਕ ਲੁੱਕ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦਾ
ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਚੱਲਦਾ ਸੀ ਡੰਡਾ ਉਸਦਾ
ਹੁਣ ਦੇਖੋ ਡੰਡੇ ਮੂਹਰੇ ਨੱਚਦਾ ਭੂਤ ਵੇ
ਜਮਾਨਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਫਿਰੇ ਭੱਜਿਆ
ਮਿਟਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਏ ਸਬੂਤ ਵੇ
ਨਾ ਆਣ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਜੀ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਤੇ ਸੀ ਜੁਲਮ ਕਮਾਉਂਦਾ
ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਕਿਹੜਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੰਤਰੀ ਕਸਾਈ ਦੀ
ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਆਉਂਦਾ
ਬੁੱਢਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ੇਰ ਚੂਹੇ ਵਾਂਗੂ ਫਿਰਦਾ
ਲੁੱਕ ਲੁੱਕ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦਾ
ਉਹ ਵੀ ਦੋਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਫੂਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲ ਦੀ
ਪੂਰੀ ਧੱਕਾ ਸ਼ਾਹੀ ਝੱਲੀ
ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸੀ ਬੁਚੜ ਗਿੱਲ ਦੀ
ਨਾਲ ਖੂਨ ਦੇ ਲਾੱਥ ਪੱਥ ਹੋਈ ਸੀ
ਧਰਤੀ ਵੀ ਹਿਲ ਦੀ
ਸਦਾ ਨਾ ਮਿਤਰਾਂ ਚੱਲਣ ਬਦਮਾਸ਼ੀਆਂ
ਵੇਖੋ ਵਿਰਕਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ
ਕਿੰਝ ਕਸਾਈ ਨੂੰ ਭਾਜੜਾ ਪਵਾਉਂਦਾ
ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਕਿਹੜਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੰਤਰੀ ਕਸਾਈ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਆਉਂਦਾ
ਬੁੱਢਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ੇਰ ਚੂਹੇ ਵਾਂਗੂ ਫਿਰਦਾ
ਲੁੱਕ ਲੁੱਕ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦਾ
ਦੇਖਣਾ ਏ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸੱਚ ਹੁਣ ਜਿੱਤ ਦਾ ਕੇ ਹਾਰ ਦਾ
ਕਿਹੜਾ ਜੱਜ ਇਹਨੂੰ ਸਜਾ ਸੁਣਾ, ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਚ ਬਾੜ ਦਾ
ਦੇਖ ਹਰਿਦਰ ਓ ਕਿਹੜਾ ਸੂਰਮਾ ਪੁਲਸ ਦਾ, ਗੋਲਡੀ, ਕਿੰਝ ਗਈ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਂਦਾ
ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਕਿਹੜਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੰਤਰੀ ਕਸਾਈ ਦੀ
ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਆਉਂਦਾ
ਬੁੱਢਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ੇਰ ਚੂਹੇ ਵਾਂਗੂ ਫਿਰਦਾ
ਲੁੱਕ ਲੁੱਕ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦਾ
ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 9855922506

ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੂੰ ਕਦ ਮੁਕੇਗੀ

ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਜਦ ਸਾਹ ਨਾ ਰਹੇ ਖੋਰੇ ਤੱਦ ਮੁਕੇਗੀ...
ਆਪਣੀ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੀ ਤੇਰਾ ਬੂਟਾ ਲਾ ਬੈਠਾ
ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਓਦੋਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਗਵਾ ਬੈਠਾ
ਤੇਰੇ ਬੂਟੇ ਵਾਲੀ ਜੜ ਪਤਾ ਨੀ ਕਦ ਸੁਕੇਗੀ,
ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੂੰ ਕਦ ਮੁਕੇਗੀ...
ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਦੇ ਇੱਥੇ ਸਬ ਤੁਰਗੇ
ਮੇਰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਰੁੜ ਗਏ
ਲਾਲਸਾ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੱਦ ਰੁਕੇਗੀ,
ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੂੰ ਕਦ ਮੁਕੇਗੀ ...
ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਪਿੱਛੇ ਲਾਇਆ ਆ
ਤੈਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਆਪ
ਗਵਾਇਆ ਏ
ਜਦ ਇਹ ਅਰਥੀ ਸਿਵਿਆ ਨੂੰ ਢੁਕੇਗੀ,
ਕੀ ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੂੰ ਤੱਦ ਮੁਕੇਗੀ ?
ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਫਿਰੋਜਪੁਰ)
ਮੋਬਾ. 7888558569

ਗੁਪਤ ਗਿਟਮਿਟ

ਸੌਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਪਿੱਛੇ,
ਹੋ ਇਨਸਾਫ਼ ਵੀ ਬੇਈਮਾਨ ਗਿਆ।
ਘੇਰਾ ਘੱਟਕੇ ਸੀ ਲਿਆਂਦਾ ਮਸਾਂ,
ਲੱਗਦੇ ਨਿੱਕਲ ਕੜਕੀਉਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਗਿਆ।
ਹੇਠੋਂ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਬੰਦ ਗਏ,
ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਇੱਕੋ ਸੀ ਰਹਿ ਮਕਾਨ ਗਿਆ।
ਖੋਰ ਆਸ ਦੀ ਗਿਆ ਲੈ ਜਿੱਥੋਂ,
ਪੰਡ ਝੂਠੀ ਖੋਹਲ ਕਰ ਅਪਮਾਨ ਗਿਆ।
ਚੋਰੀ ਰੱਖਿਆ ਭੜੋਲੇ ਲਿੱਪ ਕੀਹਨੇ,
ਧੋਖਾ ਕਿਹੜਾ ਕਰ ਬੇਈਮਾਨ ਗਿਆ।
ਬਾਂਹ ਲੈ ਗਿਆ ਕਢਾਕੇ ਵੇਲਣੇ 'ਚੋਂ,
ਦੋਖੀ ਕਿਹੜਾ ਬਚਾਅ ਜਾਨ ਗਿਆ।
ਉਹੋਂ ਕਿਹੜਾ ਹਮਰਾਜ 'ਭਗਤਾਂ',
ਜਿਹੜਾ ਸਾਂਭ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਗਿਆ।
ਦੇਰ ਬਦਲ ਤਾਂ ਝੱਟ-ਪੱਟ ਜਾਉ,
ਜਦ ਉਮਰਾਂ 'ਚ ਪੈ ਕਾਣ ਗਿਆ।
ਬਰਾੜ-ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ
1-604-751-1113

ਦੋਹੇ

ਨੇਤਾ ਚਾਹੇ ਕਤਲ ਕਰੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਵੀ ਮਾਫ਼।
ਬੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੇ, ਉਹ ਲੱਗੇ ਗੱਦਾਰ।
ਬਰੂਦ ਦੇ ਢੇਰ ਉੱਤੇ, ਬੈਠਾ ਹੈ ਸੰਸਾਰ।
ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਆ, ਉਹੋ ਵਧੀਆ ਯਾਰ।
ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਤੇ, ਢਾਹੇ ਜਾਂਦੇ ਕਹਿਰ।
ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨਾਂ, ਕੋਈ ਨਾ ਰੱਖੇ ਵੈਰ।
ਪੈਸਾ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਕਰਦੇ ਨੇ ਜੋ ਪਿਆਰ।
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ, ਮਿਲਦਾ ਨੀ ਦਿਲਦਾਰ।
ਆਪਣੇ ਗਮ ਭੁਲਾਣ ਲਈ, ਜੋ ਪੀਂਦੇ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ।
ਉਹ ਆਪਣਾ ਅੱਗਾ, ਪਿੱਛਾ, ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਖ਼ਰਾਬ।
ਰੁੱਖਾਂ ਥੱਲੇ ਬੈਠ ਕੇ, ਥਕੇਵਾਂ ਜਾਵੇ ਲੱਥ।
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਲਈ, ਕਾਹਲੇ ਕਿਉਂ ਨੇ ਹੱਥ ?
ਕੌੜਾ ਬੋਲ ਕੇ ਪੁੱਤਾਂ, ਵੰਡ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ।
ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ, ਹੁਣ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਕੀਮ।
ਜੀਵਨ 'ਚ ਖੁਸ਼ੀ ਆਵੇ ਨਾ, ਬਹੁਤੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ।
ਜੀਵਨ 'ਚ ਸੁੱਖ ਚੈਨ ਲਈ, ਮਾੜੇ ਛੱਡ ਖ਼ਿਆਲ।
ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕ ਰੱਕੜਾਂ ਵਾਹਾ
9915803554

ਮੈਂ

ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੂੰ ਕਦ ਮੁਕੇਗੀ
ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਜਦ ਸਾਹ ਨਾ ਰਹੇ ਖੋਰੇ ਤੱਦ ਮੁਕੇਗੀ...
ਆਪਣੀ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੀ ਤੇਰਾ ਬੂਟਾ ਲਾ ਬੈਠਾ
ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਓਦੋਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਗਵਾ ਬੈਠਾ
ਤੇਰੇ ਬੂਟੇ ਵਾਲੀ ਜੜ ਪਤਾ ਨੀ ਕਦ ਸੁਕੇਗੀ,
ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੂੰ ਕਦ ਮੁਕੇਗੀ...
ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਦੇ ਇੱਥੇ ਸਬ ਤੁਰ ਗੇ
ਮੇਰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਰੁੜ ਗਏ
ਲਾਲਸਾ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੱਦ ਰੁਕੇਗੀ,
ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੂੰ ਕਦ ਮੁਕੇਗੀ ...
ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਪਿੱਛੇ ਲਾਇਆ ਆ
ਤੈਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਆਪ
ਗਵਾਇਆ ਏ
ਜਦ ਇਹ ਅਰਥੀ ਸਿਵਿਆ ਨੂੰ ਢੁਕੇਗੀ,
ਕੀ ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੂੰ ਤੱਦ ਮੁਕੇਗੀ ??
ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ(ਫਿਰੋਜਪੁਰ)
7888558569

ਰਾਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਵਿਚ ਟੋਏ ਬਹੁਤ ਆਏ
ਅਸੀਂ ਗਿਰੇ ਵੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾ ਉਠਾਏ।
ਅਸੀਂ ਰੋਏ ਤੇ ਕੁਰਲਾਏ....
ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਹਮਦਰਦੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ...
ਪਰ ਧੱਕੇ ਬਹੁਤ ਖਾਏ...
ਅਸੀਂ ਉੱਠੇ ਵੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜ਼ੋਰ ਸਦਕਾ
ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਧੋਖੇ ਤੇ ਧੋਖੇ ਖਾਏ.
ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ...
ਤਾਂ ਵੀ ਲੋਕ ਨੁਨ ਭੁੱਕਣ ਹੀ ਆਏ...।
ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਤਾਂ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇ...
ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਦੇ ਰਾਹ ਅਸੀਂ ਹੀ ਖੁਲਵਾਏ..
ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤਾਅਨੇ ਸਹਿਣੇ ਪਏ...
ਪਰ ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਘਬਰਾਏ...
ਜਦ ਕਬਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ ਲਾਸ਼ ਸਾਡੀ
ਤਾਂ ਅਜਨਬੀਆਂ ਨੇ ਅਸਾਂ ਦਫ਼ਨਾਏ....
ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਛੱਡ "ਸਿਮਰਨ"
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹੌਸਲੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਲੁਟਾਏ..
ਮਰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਗ? ਪੈ ਪੁੰਡਰਕ
ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੰਝੂ ਨਾ ਵਹਾਏ....
ਸਿਮਰਨ ਪੁੰਡਰਕ 740100274

ਅਜਮੋ, ਓਹ ਸ਼ਕਸ

ਜਿਸਦੀ ਜਵਾਨੀ ਭੂਤਕਾਲ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਚ
ਨਿਕਲੀ,
ਉਸ ਗੁਨਾਹ ਦੀ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ,
ਹੁਣ,
ਅੱਜਮੋ, ਭਵਿੱਖ ਚ ਬੁੱਢਾਪੇ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਨ
ਲਈ ਤਿਆਰ ਏ,
ਤੇ, ਰੋ ਰੋ ਕੇ,
ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਕਭੁਲਿਆ,
ਚੀਕ ਉਸਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਕਲੀ,
ਜਦੋਂ,
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸਨੂੰ,
ਉਸਦੇ ਜੁਲਮ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ,
ਜੋ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ,
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਪੜੇ ਉਦੋਂ ਪਾੜੇ,
ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਤੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀ ਦੋਲਤ ਚਾਹੁਣਾ,
ਇਸ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਲਿਖ ਦੇ,
ਅੱਜਮੋ,
ਚੁੱਪ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਚ,
ਲਿਖਦਾ ਗਿਆ ਕਾਗਜ਼ ਉਪਰ,
ਲਿਖਿਆ, "ਇਹ ਜੁਲਮਾ ਬੰਦ ਕਰੋ"
ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾ "ਅਜਮੋ" ਬਣੇ।
ਮਨਵੀਰ ਪੋਇਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ
8557035027

ਅਹਿਸਾਨ

ਹੋਸੀਅਤ ਮੇਰੀ,
ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਸੋਚ ਦਾ ਹਾ
ਜਦ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਾਰੇ,
ਮੈਂ ਇੱਕ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ,
ਭਟਕਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਰਾਹੀਂ,
ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ,
ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ,
ਜਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਰੋਹੀ ਦੇ ਰੁੱਖ ਵਾਂਗ,
ਇਕੱਲੀ ਖੜੀ ਸੀ,
ਬੇ ਅਰਥ, ਬੇ ਮੁੱਖ ਹੋਈ,
ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਆਖਿਰ ਕਾਰ ਕਦੋਂ
ਉਸ ਦਾ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ,
ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ,
ਰੰਗ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆਂ,
ਸਭ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਚੰਗਾ,
ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ,
ਅਕੇਲਾ ਪਣ ਦੂਰ,
ਮਨ ਦਾ ਬੋਜ ਹੱਲਕਾ,
ਜਿਵੇਂ ਭਟਕੇ ਨੂੰ,
ਰਾਹ ਮਿਲ ਗਿਆ,
ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ,
ਵਰਖਾ ਨਾਲ
ਜਿੰਦਗੀ ਪਿਆਰੀ ਪਿਆਰੀ ਹੋਗੀ,
ਇਹ ਸੁ ਦਾ ਅਹਿਸਾਨ,
ਮੈਨੂੰ ਲੈ ਆਇਆਂ
ਨਜ਼ਦੀਕ
..ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ..
....ਪਰੀਤ ਗਿੱਲ ਦੁੱਗਾਂ...

ਕਵਿਤਾ

ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਸਟਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ
ਢੱਠੇ ਖੂਹ ਚ ਗਿਆ ਰੁਜਗਾਰ ਲੋਕੋ।
ਲੋਕਡਾਉਣ ਤੇ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਆੜ ਹੋਠਾਂ
ਖੋਡੀ ਗਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਚਾਲ ਲੋਕੋ।
ਭੁੱਖਾ ਮਰੇ ਉਏ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਮ ਬੰਦਾ
ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਨੇਤਾ ਮਾਲਮਾਲ ਲੋਕੋ।
ਕਹਿੰਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਉ ਬੰਦ ਸਾਰੇ
ਕਹਿੰਦੇ ਅਪਣਾ ਰੱਖੋ ਖਿਆਲ ਲੋਕੋ।
ਜਸਵੀਰ ਫ਼ੀਰਿਆ ਨੇਤਾ ਪੌਜੀਟਿਵ ਆਗੇ
ਇਹੋ ਵੀ ਉੱਠਦਾ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਲੋਕੋ।
ਜਸਵੀਰ ਫ਼ੀਰਾ ਪਿੰਡ ਸੂਰਘੁਰੀ ਜਿਲਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਅੱਗ...

- ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਇਨਸਾਨ ਕੰਬ ਉੱਠਿਆ ਹੈ ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ ਨੇ ਕਈ ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਕੁਝ ਨਸਤੋ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਰੂ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਦੀ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਅੱਗ ਬੁੱਝਣ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ। ਖਬਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਇਸ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਅੱਗ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਅੱਗ ਨੇ ਐਸਾ ਨਾਚ ਨੱਚਿਆ

ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਰੂਹ ਤੱਕ ਕੰਬ ਜਾਵੇ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਘਾਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹਨ।
? ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਇਸ ਅੱਗ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਲ ਨਾਲ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਹੁਣ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਜਾਂ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਣੇ ਪਰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਤੋਂ 72 ਕਿਲੋ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਇਸ ਅੱਗ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਛੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਨਸਾਨ ਤੱਕ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਅੱਗ ਰੁਕੇਗੀ ਕਦ। ਜੇ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਈਏ ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਸ ਅੱਗ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜੀਅ-ਤੋੜ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਫਲਤਾ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ

ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਕੋਰੋਨਾ ਵਰਗੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲ ਸਕੀ ਕਿ ਉੱਪਰੋਂ ਅੱਗ ਨੇ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਅੰਦਰ ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ।
? ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੁਕ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਜੇ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਅੱਗ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋ ਕੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਜਾ ਕੇ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅੰਦਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਰੋਣ ਬਸੇਰੇ ਇਸ ਅੱਗ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅੰਦਰ ਅੱਗ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾਇਆ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹਾਲਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਇੱਥੋਂ

ਤੱਕ ਕਿ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਾਲਾ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਪੇਟਾਂ ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਪ੍ਰਤੱਖਦਰਸ਼ੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਗ ਇਨੀ ਭਿਆਨਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
? ਇਸ ਅੱਗ ਦੇ ਲੱਗਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਾੜਾਂ ਉੱਤੇ ਘਾਹ ਸੁੱਕਣ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਨੇ ਇਨਾ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਲਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਰੁਕ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਲਗਭਗ 100 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਗ ਨੇ ਖਲਬਲੀ ਮਚਾ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਅੱਗ ਤੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਤੇ ਕੈਮੀਕਲ ਸੁੱਟ ਕੇ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ। 7 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਲੇਬਰ ਡੇਅ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇਵਰਲੇਕ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਨੇ ਇਨੀ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਸਾੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ। ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਮਾਲਕ ਕਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਨਾ ਵਾਪਰਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅੱਜ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਵੱਡੀ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕੀ?। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਅੱਜ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਛੇੜ ਛਾੜ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਫੇਰ ਨਾ ਦੁਰਹਾਈ? ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਤੀਜਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਦੇ ਰਹਾਂਗੇ।
ਲੇਖਕ : ਸਿਦਰ ਸਿਘ ਮੀਰਪੁਰੀ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ
2855590841

ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਬਨਾਮ ਸੱਤਿਆਨਾਸ਼

ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਹੀ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਚੋਹੀਂ ਕੂਟੀ ਮਾਰੀ ਫਿਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਈ ਐਮ ਆਈ ਜਾਂ ਯਾਮਾਹ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹਰ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉੱਚੀਆਂ, ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੋਠੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਟੱਡੀਆਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਮੋਬਾਈਲ, ਮਹਿੰਗੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਆਈ ਫੋਨ ਚੁੱਪ-ਚੁੱਪ 'ਚ ਹੀ ਮਾਲਿਕ ਦੀ ਮਾਇਕ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਧਨਾਡ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਰਾਂਡਿਡ ਕੱਪੜੇ, ਕੀਮਤੀ ਬੂਟ ਅਤੇ ਗੁੱਟ 'ਤੇ ਸੱਜੀ ਮਹਿੰਗੀ ਘੜੀ ਦੇਖਕੇ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਨਿਰਣਾ ਨੇਕ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਰੇ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ... ਅੱਜ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਤਾਕਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਉਧਾਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦਿਖਾਵੇ-ਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਧੱਸਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਦਾਰਥਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਤਨਾਵ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਦੱਬ ਕੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਫ਼ਾਂਸੀ ਦਾ ਗਲਾਵਾ ਖੁਦ-ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਗਰਦਨ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਚੋਹੀਆਂ, ਡਕੈਤੀਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ। ਝੂਠੀ ਸ਼ਾਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਕਿੱਥੋ-ਕਿੱਥੇ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦਾ। ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੀ... ਆਖਿਰ ਕੀ ਹੈ ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ... ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਵੈਨ-ਸੁਵੈਨੋ ਪਾਪੜ ਵੇਲਦਾ ਹੈ। ਆਓ

ਦੇਖੀਏ, " ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਇਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਧਾਰ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ ਅਤੇ ਤਬਕਿਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਆਪਸੀ ਭੇਦ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ।"
ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜਤਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨ ਨਾਲੋਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਲਗਵਾ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵੀ ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਦੱਬ ਕੇ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਆਦਮੀ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸ਼ੇਖੀਮਾਰ ਤੋਰਾ-ਫੇਰੀ ਜਾਂ ਵੱਧ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਗਿਣਦੇ ਹਨ। ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟੂਰ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਸਟੇਟਸ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੂਚਕ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਰਚਾਏ ਚੱਕਰਵਿਉ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਖੁਦ ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੌਂਕਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜਿੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹਾਂ

ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਚ ਵੱਧ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਦੀ ਚਾਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਚਲਨ ਪਤਲੇ (ਸਲਿਮ ਟਰਿਮ) ਹੋਣਾ ਹੈ, ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਡਾਈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਭਵਿੱਖਤ ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹਨ। ਸਰੀਰਕ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਪ੍ਰਜਣਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸ਼ਰਾਬ-ਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਸਿਗਰਟ-ਨੋਸ਼ੀ ਦਾ ਚਲਣ ਵੀ ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਦਾ ਬਦਲਵਾਂ ਰੂਪ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਤੇ ਤੁਰ ਪਏ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਆਤਮਕ-ਜੁਰਮ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਡਿੱਗਦੀ

ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਵੀ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੋ ਬਾਹਰੋਂ ਦਿਖਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਤਕ ਲੱਥ ਕੇ ਘੋਖੀਏ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਸਲੇ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਨਾਮ ਦੇ ਭੁਚਾਲ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਐਨੀ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿ ਪਲ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕੱਖ ਤੱਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਵਲਗਣ ਏਨੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖਤ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਗਸਤੇ ਵਿਚ ਸੁਲਾਂ ਵਿਛਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਉਚ-ਨੀਚ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਖਲਾਅ ਵਿਚ ਭਟਕਣਾ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜੀਏ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਾਡੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸਾਡੀ ਪਹਿਚਾਣ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਸਟੇਟਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਨ ਇਕੋਨੋਮਿਸਟ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰਤਾ ਥੋਰਸਟਾਈਨ ਵੈਬਲਿਨ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਖਰਚ ਕੀਤਾ, ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਆਓ ਦੋਸਤੋ! ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ, ਸੱਚ ਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਪੰਥ ਤੇ ਤੁਰੀਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਸੇ ਸਟੇਟਸ ਸਿਬਲ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚਮਕ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਨੁਮਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀਏ।
ਰੇਣੂ ਕੌਸ਼ਲ (ਸਟੇਟ ਅਵਾਰਡੀ)
ਈ ਟੀ ਟੀ ਟੀਚਰ
ਸ.ਐ. ਸਕੂਲ ਈ ਈ, ਨੰਗਲ
ਮੋਬ: 9876877607

ਲਿਫਾਫਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਾਲੇ ਚੌਤਰੇ ਉੱਤੇ ਬੱਚੇ ਬੁੱਢੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੈਠੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੌਂ ਕੁ ਵਜੇ ਅਖਬਾਰ ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵਨ ਸਿਘ ਦੇ ਘਰ ਅਖਬਾਰ ਸੁੱਟ ਗਿਆ। ਜੀਵਨ ਅਖਬਾਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚੌਤਰੇ ਉੱਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਸਾਰੇ ਜਾਣੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ। ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਅੰਬਰਸਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਅੱਗੇ ਧਰਨਾ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਫੋਟੋ ਤੇ ਖਬਰ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਐਨਕ ਠੀਕ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਇਆ ਮੇਹਰ ਸਿਉਂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ, "ਕਾਕਾ ਆਗਾ ਸਿੱਖ ਕਿੱਥੇ ਬੈਠੇ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਫੜੀ, ਜੀਵਨ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗੁੰਮਸੁਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਧਰਨੇ ਬਾਬਤ ਸਮਝਾਇਆ। ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਮਾਸਟਰ ਤੇਜਾ ਸਿਘ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੁਰ ਪਿਆ, "ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਿਫਾਫਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਨਿਕਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਪੱਲੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੀ ਪੈਣੀ ਹੈ...।
ਬਲਬੀਰ ਸਿਘ ਬੱਬੀ
7009107300

CLASSIFIED & MATRIMONIAL

Need a beautiful Bride

Neeraj Mehra age 25years , handsome , fair complexion ; seeks punjabi speaking. Virishiv horoscope. Highly educated & at present working in Dubai as a bank officer since past 3 years. He is looking for an educated beautiful girl; US citizen. Punjabi speaking. Religion & caste no bar. No dowry required. Neeraj has very loving compassionate nature & is very hardworking. He is looking to start a family with right girl.

Please contact at : 9172512274 and
Email at: Bihalneeraj@gmail.com

Need a beautiful Bride

Jugpreet Singh.DOB: 04-07-1996,
Height : 5.10", handsome Gursikh boy.
Qualification: Undergraduate Marital
Status. Never Married Cast :
(Surname) Kochar (Khatri). Working
in Aditya Birla fashion & retail Pvt Ltd
on Post: Senior CC. His Annual
Package: 4 lacs. Own home in Delhi.
Jugpreet looking for an educated
beautiful girl ; USA citizen. No cast no
bar. No Dowry.

Contact Father : +91 9990655355,
+91 9899795013, +91 9899515784

Publish Your METRIMONIAL/CLASSIFIED Advertisement

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ
ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ
ਅੱਜ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜੋ

MATRIMONIAL,
PROPERTY,
RECRUITMENT,
NAME OF CHANGE,
BUSINESS

It's time to
Grow your Business
Advertise with us...

www.preetnama.com
preetnamausa@gmail.com
Contact : +1 201-312-4180

ਖੁਬਸੂਰਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦੀ ਕਲਾ

ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਇੱਕ ਅਦੁੱਤੀ ਸੁਗਾਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਾਲ ਜਿਊਣਾ ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਅਦਾ ਭਰਪੂਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਨਾਤ ਦੀ ਹਰ ਸ਼ੈਲੀ ਕਿਸੇ ਆਹਰੇ ਲੱਗੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦੀ ਅਦਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਜਾਂ ਦੇਖਣ ਦਾ ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰਸ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੇ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨੇ ਕੁ ਹੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਉੱਪਰ ਬੋਧਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਜੀਵ ਵੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੋਹ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੋਹ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਨਸਲ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਜਦ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੀ ਨਸਲ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਨਸਾਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ ਤੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸਗੋਂ ਇਹਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸੱਚ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਆਪ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੀ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜੈਸਾ ਕਰਾਂਗੇ, ਵੈਸਾ ਹੀ ਕੱਟਾਂਗੇ। ਜੇ ਮਿੱਠੇ ਫਲ ਖਾਏ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਹੀ ਬੀਜਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਬੇਅੰਤ ਮੌਕੇ ਦਿੰਦੀ

ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਚੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੋ, ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਓ। ਇਹ ਨਾ ਸੋਚੋ ਕਿ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਖਾਓ, ਜੇ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਹਿਨੋ। ਜੇ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਰੋ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੱਕ ਤੁਹਾਡਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਖੁਸ਼ ਰਹੋ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ। ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਜਿੰਨਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖ ਸਕਦੇ

ਹੋ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖਦੇ ਰਹੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਵਸਰ ਗਵਾ ਦੇਵੋਗੇ। ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮਰ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਤਾਬਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣਾਓ। ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿਓ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫਿਰ ਵੀ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਗਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਉਲਝਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਵੋ। ਕੁਝ ਇਨਸਾਨ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਕਮੀਆਂ ਹੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ

ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ। ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਖੁਸ਼ਨੁਮਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ। ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਹਿਕਾਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਚਾਈ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵੀ ਆਨੰਦ ਮਾਣੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਦੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਤਰਾਅ ਚੜ੍ਹਾਅ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਦੁੱਖ ਵੀ ਹਨ। ਜਿੱਤ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅਤੀਤ

ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਸੋਚੋ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜੀਓ। ਇਮਾਨਦਾਰ ਬਣੋ। ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਪੰਛੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਖਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੈਸਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਵੀ ਮਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਝੇ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨਾਲ ਮੋਹ ਭਰਿਆ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਦੀ ਵੀ ਫੁਰਸਤ ਨਹੀਂ। ਸਾਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਮਾਣਨ ਦੀ ਵੀ ਫੁਰਸਤ ਨਹੀਂ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੱਭੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਧਰਤੀ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਸਵਰਗ ਲੱਗਣ ਲੱਗੇਗੀ। ਜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜਿਊਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਦਾ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਸੀਬਤ ਆਏ, ਉਹ ਕਦੀ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹਾਰਦੇ। ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕੁ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਾਨੂੰ ਬੜੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਾਨਣ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਥੋੜੀ ਤੇ ਕੀਮਤੀ ਲੱਗੇਗੀ।

ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਗਿਮਾਂਧੁਪੁਰਾ
9781660021

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਚ 14 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਪਰ ਲਿਖਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੈ ਹੁਣ ਆਈ ਸਮਝ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਕਿ ਨਹੀਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ੳ ਅ ਏ ਸ ਹ
ਕ ਖ ਗ ਘ ਙ
ਚ ਛ ਜ ਝ ਵ
ਟ ਠ ਡ ਢ ਣ
ਤ ਥ ਦ ਧ ਨ
ਪ ਫ ਬ ਭ ਮ
ਯ ਰ ਲ ਵ ਙ
ਸ ਖ ਗ ਜ ਙ ਲ

ਮੈ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਂ
ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ।

Chohan Boutique

Specialized in
Ladies Designer Suits
Anarkali Suit
Embroidery Suit
Bridal Lahnga
Classical Embroidery
Machine Embroidery

Readymade dresses, Indian Punjabi Jutti, and Jewellery

Instagram & Facebook
Chohanboutique.nj
Whatsapp numbers
(732) 421-5460,
(973) 810-6498
chohanboutique@gmail.com

(ਕਲਾ ਦੀ ਮੌਤ)

ਅੱਜ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਹਰ-ਇਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲੜਕਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਡਾਕਟਰ ਬਣੇ। ਕਈ ਬੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਖੇਡਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਉਹ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਝਿੜਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਤੂੰ ਡਾਕਟਰ, ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੋ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਦੋ ਦੋਸਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦੋਸਤ ਦਾ ਅਮਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਹਿਲ ਸੀ। ਅਮਨ ਸਿੰਗਰ ਤੇ ਸਾਹਿਲ ਡਾਂਸ ਤੇ ਕਿੱਕੇਟ ਖੇਡਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਫੁੱਟਬਾਲ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਹਰ-ਰੋਜ਼ ਸਾਮ ਨੂੰ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਬੱਚਾ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਉਹ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦਾ ਮੈਚ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ। ਉਹ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ 13 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਉਹ ਨਾ ਕੁੱਝ ਖਾਦਾ ਸੀ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਹੋਸਟਲ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ, ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਸਤੇ ਬੱਸ-ਅੱਡੇ ਗਏ। ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੱਸ ਤੋਂ ਉਤਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਗਏ, ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁੱਟਿਆ। ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫਾਹ ਲੈ ਕੇ ਖੁਦਖੁਸੀ ਕਰ ਲਈ, ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਏ। ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਛਤਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਅਮਨ ਤੇ ਸਾਹਿਲ ਨਾਲ ਵੀ ਏਦਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਅਮਨ ਸਿੰਗਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ

ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਟੀ.ਵੀ ਸ਼ੋਅ ਦੀ ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੇਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਾਹਿਲ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਂਸ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਕਿੱਕੇਟ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਕਿ ਕਿੱਕੇਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਉਹ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਾ ਬਣ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਜੁ-ਕੱਲੂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਤੂੰ ਇਹ ਬਣਨਾ ਹੈ ਉਹ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਬੱਚਾ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਸ ਨੰਬਰ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵੀ ਸੁਣਨ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹੀ ਕਰਨ ਦੇਣ।

ਸੁਮਿਤ ਗਿੱਲ ਸੁਨਾਮ
7719444506

ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠਾ ਅਤੇ ਉਂਗਲੀ ਚੂਸਣ ਦੀ ਆਦਤ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਪਾਈਏ ਛੁਟਕਾਰਾ !

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਗੂਠੇ ਜਾਂ ਉਂਗਲੀ ਨੂੰ ਚੂਸਣ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ 3 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਦਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਸਰੋਤ ਛੱਡਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅੰਗੂਠੇ ਅਤੇ ਉਂਗਲੀ ਦੇ ਚੁੰਬਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਥਾੜੇ ਦੇ ਆਕਾਰ, ਦੰਦੀ ਅਤੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਪੀਚ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਗੂਠੇ ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੀਚ ਥੈਰੇਪੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਏਗੀ। ਅੰਗੂਠੇ ਅਤੇ ਉਂਗਲੀ ਨੂੰ ਚੂਸਣਾ ਨਵਜਾਤ ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਚਾ 3 ਸਾਲ ਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਦਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। 3-4 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਗੂਠੇ ਅਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਨੂੰ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰਲੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਥਾੜੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਭ ਦੀਆਂ

ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਵੀ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਬੋਲਣ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚੂਸਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਥਾਈ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੱਕ ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਹ "ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਦੰਦ" ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਸੁਭਾਵਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਨੂੰ ਚੂਸਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ: ਟੀ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਸੌਣਾ ਦੇ ਆਮ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਚੂਸਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਮਸਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੋ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜੁਰਾਬਾਂ ਪਾਓ ਅਤੇ ਸੋਫਟੀ ਪਿੰਨ ਨਾਲ ਜੁਰਾਬਾਂ ਨੂੰ ਪਜਾਮਾ ਸਲੀਵਜ਼ ਨਾਲ ਜੋੜੋ। ਜੇ ਟੀ ਵੀ ਵੇਖਣਾ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚੂਸਦੇ ਹੋਏ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਟੀਵੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਦਸਤਾਨੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠਾ ਨਾ ਪਾ ਸਕੇ। ਅੰਗੂਠੇ ਜਾਂ ਉਂਗਲੀ ਤੇ

ਕੋਈ ਕੋੜੀ ਚੀਜ਼ ਵੀ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਾ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅੰਗੂਠਾ ਜਾਂ ਉਂਗਲੀ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਸਵਾਦ ਕੋੜਾ ਲੱਗੇਗਾ ਤਾਂ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਗੂਠਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਬੱਚਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠਾ ਜਾਂ ਉਂਗਲੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੱਚੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਹਟ ਸਕੇ।

ਸਕਾਉਟ ਮਾਸਟਰ ਸੰਦੀਪ ਕੰਬੋਜ
ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਪਿੰਡੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ-98594-00002

ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਕਿਉ ?

ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟ ਯੂਨੀਅਨ (ਸ਼ਹੀਦ ਰੰਧਾਵਾ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ

ਪਿਰਥੀ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਗਾਹਾਂ ਤੇ ਚਲ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟ ਯੂਨੀਅਨ, (ਸ਼ਹੀਦ ਰੰਧਾਵਾ), ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ, ਹੋ ਰਹੀ ਨਾ ਇਨਸਾਫੀਆਂ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੇ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਲਈ ਇਹ ਯੂਨੀਅਨ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਠੱਲ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਸਫਲ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੱਦਾਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣਾ ਹੈ। 14 ਸਤੰਬਰ ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸੈਣੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਮੁਣਕ ਵਿਖੇ ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਰਿ-ਉਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਗੂ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਲੇਮਗੜ ਨੇ ਪਲੇਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰੀ ਕਮੇਟੀ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਪਲੇਨ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਗੂ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਲੇਮਗੜ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਸੀਰ

ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਯੁੱਗ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਤੇ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਇਹ ਅਨਿਆਈ ਮੌਤ ਨੂੰ ਲੋਕ ਗਲੇ ਕਿਉਂ ਲਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ? ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਭੁੱਖਾ ਵੀ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਵੀ ? ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਵੀ ਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਵੀ ਇਥੋਂ ਤਕ

ਕਿ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਟਾਰ ਵੀ ਇਸ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਮੋਬਾਈਲਾਂ ਤੇ ਲਾਈਵ ਹੋ ਕੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕੋਈ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕੋਈ ਰੇਲਾਂ ਥਲੇ ਸਿਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ? ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਸਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਰੋਤ ਦੇ ਟਿਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਆਤਮਹੱਤਿਆਵਾਂ ਪਿਛੇ ਮਨਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ ? ਬੇਸ਼ਕ ਬਹਾਨਾ ਕੋਈ ਲਗੇ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਭੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀਆਂ ਡੋਰਾਂ ਪਾ ਕੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ? ਵਾਸਤਾ ਜੇ ਰੱਬ ਦਾ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਏ ? ਇਸ ਨੂੰ ਭੰਗ ਦੇ ਭਾੜੇ ਬਰਬਾਦ ਨਾ ਕਰੋ ? ਅਗਰ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ

ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜੁਰੂਰ ਸਾਝੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ? ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਹਲ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਮਿਲ ਸਕੇ ਨਾ ਕਿ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਸ ਉਤੇ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਰਹੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ ਮਮਦੇਟ 7589155501

ਮੇਰੀ ਕਿਹੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਕੱਲੂ ਔਰਤ ਦਿਵਸ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੀਫਾਂ ਪੁੱਲ ਬੰਨ ਦਿੱਤੀ। ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਨਾਰੀ ਕਿਹੜੀ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਆਦਰ ਦੇ ਲਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਕਈ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੋ-ਜੋ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਦੇਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਸੋਚਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਲਗਦਾ ਇਸ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਖੱਟੀ। ਪਰ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਠੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਮਿੰਦਰੋਂ ਤੋਂ ਸਫਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਕੱਚ ਦਾ ਬਣਿਆ ਬਰਤਨ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਸੱਤਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਮਿੰਦਰੋਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਗਾਲਾਂ ਵੀ ਕੱਢੀਆਂ। ਮਿੰਦਰੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਕੱਚ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜੋ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੋਲ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਰੋ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਇਹੋ ਸੁਆਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸੀ।

ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰਪੁਰ 09855409825

ਘਰ ਦਾ ਸੁੱਖ

ਘਰ ਦੇ ਸੁੱਖ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਸੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਾ ਜੇਕਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਟੁੱਟਿਆ ਬੰਦਾ ਆਰਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇੱਟਾਂ ਰੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਿੰਟ ਨਾਲ ਮਕਾਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਮਿਲਕੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਘਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਵੀ ਪਹਿਚਾਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੈਨ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਾਡੀ ਵੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿਆਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, "ਦੇ ਸੁੱਖ ਛੱਜੂ

ਦੇ ਚੁਬਾਰੇ, ਨਾ ਬਲਖ ਨਾ ਬੁਖਾਰੇ"। ਆਪਣਾ ਘਰ ਚਾਹੇ ਛੋਟਾ ਹੋਵੇ, ਕੱਚਾ ਹੋਵੇ, ਗੱਲ ਕੀ ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਵਰਗਾ ਸਕੂਨ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੁਣ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਕੱਚੇ ਤੇ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਪੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਘਰ ਪੱਕੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕੱਚੇ ਹੋ ਗਏ ਘਰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਅਤੇ ਹਵਾਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣ ਅਤੇ ਹਵਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਹ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸਕੂਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਵੀ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਫਾਈ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉੱਠਣ ਬੈਠਣ, ਸੌਣ ਉੱਠਣ ਤੇ ਕੋਕਾ ਟੋਕੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤਨਾਅ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਥੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਠ ਬੈਠਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਘਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ

ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਨਾਲੋਂ ਬੰਦਾ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਟਣਾ ਹੀ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਵਿਖਾਵੇ ਦਾ ਦੌਰ ਹੈ। ਘਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਘੱਟ ਤੇ ਲੋਕ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਨਾ ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਨੂੰਹਾਂ ਪੁੱਤ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਜਿੰਨਾ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਲਗਾਕੇ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਚੈਨ ਨਾਲ ਰਹਾਂਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ, ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣਾ, ਉਹ ਘਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਬਣਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਦੱਸੇ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਗੁਨਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਘਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਘਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦੀ ਸਿਜ਼ਾਵਟ ਇਵੇਂ ਦੀ ਕਰੋ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਘਰ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਜੇਕਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਇਵੇਂ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜਿੰਨਾ ਘਰ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਕੂਨ ਦੇਵੇਗਾ। ਵਧੇਰੇ ਸਜ਼ਾਵਟ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਮੰਜੀ ਘਰ ਦੇ ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਉਹ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਛੇ ਬਗੈਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਅੱਜ ਮਾਪਿਆਂ ਜੇਕਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅੱਖੇ ਸੌਖੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨੂੰਹਾਂ ਪੁੱਤ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਤੇ ਛੱਡ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਚਾਹੇ ਸੱਭ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੁੱਖ, ਸਕੂਨ ਅਤੇ ਚੈਨ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਵਿੱਲੋ, ਮੁਹਾਲੀ
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 9815030221

ਲੇਖਕ-ਪੁਜਾ ਪੁੰਡਰਕ
ਮੁਣਕ ਸੰਗਰੂਰ

ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਹੇ ਨਸ਼ਈ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚੇ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਕ ਬੜਾ ਹਾਸ਼ੋਹੀਣਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਸਿਹਤ ਲਈ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਮਾੜੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਉਂ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ? ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਕਿਉਂ ਖੋਲੇ ਹਨ? ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਭਾਗ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਉਪ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਪੀ-ਐਚ. ਡੀ. ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਇਕ ਸਮੇਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਵਿਵਾਦ ਗ੍ਰਸਤ ਬਿਆਨ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲੀ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਸੂਝਵਾਨ ਬਣ ਜਾਣ। ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਖੋਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣਾ ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੁਆਰੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਸੀਆਂ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੋਵੇ। ਰਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਹਾਤੇ ਖੋਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਕਸਰ ਘਰ ਵੀ ਆਕਸੀਜਨ ਲਗਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਰਨ ਦਰ ਆਮ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੇਪਰ ਦਾ ਇਕਾਨੋਮਿਸਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈਰੋਇਨ ਕੇਵਲ ਪੁਰਸ਼ ਵਰਤਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜਵਾਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਔਧੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਨ। ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗੋਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹਨ। ਸਾਲ 2007 ਵਿਚ 3 ਲੱਖ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈਰੋਇਨ ਵਰਤਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ 2013 ਵਿਚ ਦੁਗਣੀ ਤੋਂ ਵੱਧ 6 ਲੱਖ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਕੀਨ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਘੱਟੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ

ਜਿਆਣੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਾਂਗ ਸ਼ਰਾਬ ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਹੁਣ ਨਤੀਜ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇਸ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਬਿਹਾਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਸ਼ਾਮੁਕਤ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ, ਕਾਂਗਰਸੀ, ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫਾਰਮ ਭਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੁਆਰੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਸੀਆਂ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੋਵੇ। ਠਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਹਾਤੇ ਖੋਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਜੱਗ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਆਣੀ ਪਾਸ ਜਿਹੜਾ ਮਹਿਕਮਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਈ ਮਾਵਾਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁਣ ਆਦਮੀਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ, ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ, ਸਮੈਕ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਠਲ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਹੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜੂਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਦ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਕੀਨ, ਹਾਈਡਰੋਕੋਡੀਨ, ਮੈਥਾਡੋਨ, ਹਾਈਡਰੋਮਾਰਫੋਨ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੈਕ, ਹੈਰੋਇਨ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲੀ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਸੂਝਵਾਨ ਬਣ ਜਾਣ। ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਖੋਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣਾ ਇਸ ਦੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜੁਆਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਮਹਿੰਗੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਸਸਤੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਹੈਰੋਇਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 3000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਖਰਚਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਦਰਦ ਦੂਰ, ਖੰਘ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਜੋ ਨਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬਪਰੋਨੋਰਫਿਨ ਦੀ ਗੋਲੀ ਕੀਬ 7 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੋਲੀ ਤਾਂ ਹੈ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਪਰ ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਜਿਹੜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਹੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜੂਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਦ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਕੀਨ, ਹਾਈਡਰੋਕੋਡੀਨ, ਮੈਥਾਡੋਨ, ਹਾਈਡਰੋਮਾਰਫੋਨ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੈਕ, ਹੈਰੋਇਨ

ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ 25 ਮਿੰਟ ਬਾਦ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਨਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਓਹਾਈਓ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2004 ਵਿਚ 199 ਸੀ, ਜੋ 2013 ਵਿਚ ਵੱਧ ਕੇ 1691 ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ਮਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਕਰਾ ਸਕਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੰਮਣ ਦੇ 2 ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੁਸਤੀ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ 22 ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗੀ ਅਵਸਥਾ, ਮਿਹਦਾ ਤੇ ਅੰਤੜੀਆਂ, ਆਮ ਸਿਹਤ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟੀਆਂ, ਦਸਤ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਨਾਸਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਰਗੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨੀਂਦ ਲਿਆਉਣ, ਦਰਦ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੁਆਈ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਈ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਇਹ ਬੱਚੇ ਕਈ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ

ਵਿਚ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਮੰਗ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਪਲਾਈ ਵੀ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਫ਼ੀਮ ਦੀ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਮਾਇਨਮਾਰ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਫ਼ੀਮ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੀਸਰਾ ਵੱਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਰੁਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਸਮਾਜ ਹੀ ਚੰਗਾ ਸਮਾਜ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਸਾਰੂ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਫ਼ੀਮ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਉੱਨੀ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਉਪਰ ਵੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਚੋੜ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਘਰ ਤੋਂ ਹੋਣੀ ਚਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ, ਬਿਹਾਰ ਤੇ ਮੁਸਲਮ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਸਮੇਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Newspaper Classifieds

**MATRIMONIAL
PROPERTY
RECRUITMENT
NAME OF CHANGE
BUSINESS**

It's time to
Grow your Business
Advertise with us...

24 ਘੰਟੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹੋ

www.preetnama.com

ਲੇਖ, ਰਚਨਾਵਾਂ, ਕਾਵਿ ਕਿਆਰੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਚਲੰਤ ਮਸਲੇ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ
ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ
ਅੱਜ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜੋ

preetnamausa@gmail.com

Contact : +1 201-312-4180